

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

27 oktober 2003

TOELICHTINGEN

**bij de middelenbegroting en de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2004**

TOELICHTING PER PROGRAMMA

ADDENDUM

PROGRAMMA 61.1 LEEFMILIEU

1. Administratieve begroting

De toelichting bij de programma's Leefmilieu wordt als volgt ingedeeld:

1. ADMINISTRATIEVE BEGROTING (programma 61.1 tot en met 61.5)
2. DIENST MET AFZONDERLIJK BEHEER MINAFONDS (bespreking per entiteit)

Inleiding

Het decreet houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid van 5 april 1995 stelt de volgende decretale strategische doelstellingen van het milieubeleid voorop :

- het beheer van het milieu door de duurzame aanwending van grondstoffen en natuur ;
- de bescherming van mens en milieu tegen verontreiniging en onttrekking en in het bijzonder van de ecosystemen die van belang zijn voor de werking van de biosfeer en die betrekking hebben op de voedselvoorziening, de gezondheid en de andere aspecten van het menselijk leven ;
- het natuurbehoud en de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit, met name door de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke habitats, ecosystemen en landschappen met ecologische waarde en het behoud van wilde soorten in het bijzonder van de bedreigde, kwetsbare, zeldzame of endemische.

In de beleidsnota Leefmilieu '2000-2004' werden de beleidsprioriteiten voor het volledige milieu- en natuurbeleid verder uitgewerkt. Hiertoe werden volgende beleidsdoelstellingen geformuleerd :

- duurzaam beschermen van mens en milieu tegen verontreiniging, aantasting en onttrekking en zonder afwenteling op andere landen of toekomstige generaties ;
- de natuur versterken en de biodiversiteit bevorderen in de open ruimte en in het stedelijk gebied ;
- milieuvriendelijker gaan leven en consumeren ;
- de milieueffectiviteit en -efficiëntie van de Vlaamse productie brengen tot de wereldtop ;
- inzake het internationaal milieubeleid de impact van Vlaanderen versterken en een goed imago verwerven ;
- de dienstbaarheid, beleidsimpact, efficiëntie en transparantie van de overheid verhogen.

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	324.489	99,7	158.168	99,9	177.618	130.836
GVK	3.503	80,2	78.243	99,3	89.138	92.623
GOK	4.278	78,4	107.794	87	89.958	92.854
VRK	0	0	0	0	0	180
MACH	699.054	99,5	607.675	98,8	616.076	570.641

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Het programma 61.1 is een verzamelprogramma voor de uitgaven van diverse afdelingen, zoals het directoraat-generaal, de afdeling Milieuvergunningen, de afdeling Milieu-inspectie, de afdeling Europa en Milieu, de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid (AMINABEL).

De respectievelijke werkings- en investeringsdotaties voor de OVAM, VMM en VLM, Mestbank zijn ook ingeschreven.

A. Strategische doelstellingen

Het programma 61.1 ondersteunt vooral volgende strategische beleidsdoelstellingen :

Aanscherpen van het milieubewust gedrag van de bevolking en wijzigen van handelen in milieubewust gedrag als noodzakelijke voorwaarden om tot duurzame ontwikkeling , als uiteindelijk streefdoel , te komen. Jongeren in scolar en extrascolair verband, consumenten en gezinnen vormen daardoor de meest gefocuste doelgroepen.

Creëren en verstevigen van een breed maatschappelijk draagvlak dat de basis legt voor een geleidelijke gedragsverandering in de richting van natuurvriendelijk en milieusparend gedrag en van duurzame consumptiepatronen .

De dienstbaarheid , beleidsimpact , efficiëntie en transparantie van de overheid verhogen.

Duurzaam beschermen van mens , dier en milieu tegen verontreiniging , aantasting , versnippering , verdroging zonder afwenteling op andere landen of toekomstige generaties.

Inzake het internationaal milieubeleid de impact van Vlaanderen versterken en een goed imago verwerven.

Een gericht gebruik maken en ontwikkelen van technologie en wetenschap, informatie en kennis.

B. Operationele doelstellingen

Hierna volgt een overzicht van de operationele doelstellingen (van de voornaamste basisallocaties) voor het begrotingsjaar 2004 :

Basisallocatie 11.01 : het uitbouwen van een afgestemd netwerk inzake Natuur- en Milieueducatie door het aanbieden van een educatief programma in het natuur – en milieueducatief centrum “De Helix” te Grimminge en het natuureducatief centrum “De Vroente” te Kalmthout en door het opstarten van bepaalde projecten door de centrale cel te Brussel.

Het verder zetten van het educatief programma ‘Milieuzorg op school’ in de Vlaamse scholen waarbij er zal naar gestreefd worden dat tegen 31 augustus 2005 ten minste 1000 Vlaamse basisscholen ($\pm 40\%$ van de scholen) en minstens 620 secundaire scholen en hogescholen ($\pm 65\%$ van de scholen) zijn toegetreden tot het project. Deze programma’s willen een gedragsverandering met betrekking tot milieusparend en natuurvriendelijk gedrag realiseren.

Basisallocatie 11.05 : deze basisallocatie dient voor de betaling van lonen voor de cel Milieu en Gezondheid bestaande uit drie beleidsmedewerkers en één ondersteunende kracht. Deze mensen zullen worden ingezet om volgende algemene doelstelling te realiseren: 'de kwaliteit van ons leefmilieu op een niveau te brengen waarop de vervuiling, met inbegrip van vervuiling door straling, geen risico voor of significante impact op de menselijke gezondheid inhoudt'. Om deze doelstelling te realiseren zullen in nauw contact met bevoegde entiteiten binnen en buiten het beleidsdomein leefmilieu onder andere volgende taken worden uitgevoerd:

- Beleidsvoorbereidend onderzoek inzake milieu en gezondheid initiëren, opvolgen, begeleiden om de recentste wetenschappelijke, technische, statistische, maatschappelijke evoluties in het werkveld en de werkmethode te leren kennen teneinde te komen tot onderbouwende voorstellen voor beleidsinitiatieven.
- Beleidsvoorbereidend werk verrichten teneinde de impact van milieuverstoring op gezondheid terug te brengen tot een niet-schadelijk niveau.
- Taken van de milieudministratie en het project milieu en gezondheid zoals aangegeven in het nieuwe milieubeleidsplan mee helpen uitwerken en realiseren.
- Meewerken aan de uitvoering van het op stapel staande samenwerkingsakkoord tussen alle gewesten, gemeenschappen en het federale niveau inzake milieu en gezondheid.

Basisallocatie 12.03: werkingskosten met betrekking tot het project Milieu en Gezondheid

Zie basisallocatie 12.05.

Basisallocatie 12.04 / 43.01: Het verder zetten van het educatief programma ‘Milieuzorg op school’ in de Vlaamse scholen waarbij zal naar gestreefd worden dat tegen 31 augustus 2005 ten minste 1000 Vlaamse basisscholen ($\pm 40\%$ van de scholen) en minstens 620 secundaire scholen en hogescholen ($\pm 65\%$ van de scholen) zijn toegetreden tot het project.

Dit programma wil een gedragsverandering met betrekking tot milieusparend en natuurvriendelijk gedrag realiseren.

Basisallocatie 12.59: Door het organiseren van overlegfora voor VR-deskundigen en VR-bedrijven wordt in belangrijke mate bijgedragen tot een goede dienstverlening. Geregeld wordt er grensoverschrijdende informatie uitgewisseld aangaande risico's voor zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken en dit in het kader van de Seveso II – richtlijn (Verdrag van Helsinki).

Door het doorvoeren van risicoberekeningen en risicobeheer aangaande risico's voor zware ongevallen kunnen deze laatste beperkt worden.

De MER beoogt bij de besluitvorming van initiatieven met mogelijke milieugevolgen informatie aan te reiken over de aard en de ernst van de milieu - impact . Deze informatie moeten overheid en burger toelaten zich een oordeel te vormen over de wenselijkheid van het geplande initiatief , afgewogen aan sociale , economische en/of maatschappelijke belangen.

Door het analyseren van omgevingslawaaï (o.a. in de omgeving van de luchthavens te Zaventem en Oostende , het Antwerps havengebied , spoorweglawaaï en wegverkeerslawaaï wordt getracht om het beleid van de overheid in deze problematiek bij te sturen.

Door het uitvoeren van toegepast wetenschappelijk onderzoek met betrekking tot de sector “Lucht” wordt getracht het milieu beter te beschermen.

Basisallocatie 12.62: Handhaving beoogt door toezicht en toepassing van privaats-, administratief- en strafrechtelijke middelen de naleving van de rechtsregels.

Zo staat de Afdeling Milieu-inspectie in voor het toezicht op en controle van de naleving van de verleende milieuvergunningen in het milieuhygiënerecht.

Daarom zal men overgaan tot het uitvoeren van geplande en gecoördineerde controles en opsporingsacties, welke evenwichtig verspreid worden over het ganse Vlaamse Gewest en welke best in projectgroepen worden aangepakt.

In 2002 werden er 12.060 inspecties uitgevoerd waarvan er 8.195 inspecties gebeurden tijdens de diensturen, 2.154 inspecties 's avonds, 1.074 inspecties 's nachts en 637 tijdens de weekends.

In 2002 werden er 5.280 bedrijven gecontroleerd.

Basisallocatie 12.63/45.22

- bijdragen tot de voorbereiding, uitvoering en voortgangsbewaking van bilaterale samenwerkingsakkoorden, internationale afspraken en verplichtingen op milieu relevante domeinen ;
- bijdragen tot de voorbereiding en implementatie van multilaterale verdragen inzake leefmilieu ;
- verlenen van juridische ondersteuning en advies inzake (internationaal) milieurecht aan andere afdelingen van de administratie ;
- waken over de toepassing van Europese richtlijnen en verdragen inzake milieu ;
- deelnemen aan internationale onderhandelingen en samenwerking op milieuvlak.

Een snelle en correcte omzetting van internationale akkoorden in het eigen beleid vormt een belangrijke doelstelling. Voor de omzetting van door Vlaanderen onderschreven multilaterale (leefmilieu-) verdragen in eigen wetgeving, wordt een termijn van 1 jaar na ontvangst van de officiële tekst van het verdrag nagestreefd.

M.b.t. basisallocatie 45.22 zal Vlaanderen ook in 2004 financiële verplichtingen inzake multilaterale leefmilieuverdragen nakomen; met inbegrip van de ‘in aval’ aangegane verplichtingen vastgelegd in de intern-Belgische samenwerkingsakkoorden.

M.b.t. basisallocatie 12.63, wordt ook verder gewerkt aan de stroomlijning van het wetenschappelijk onderzoek Leefmilieu en inwinnen van dringende juridische adviezen/studies van derden naar aanleiding van crisismomenten.

Basisallocatie : 12.64 : De tijdige aanlevering van alle gepaste en relevante juridische verweermiddelen in de procedures op grond van artikel 226 en 228 van het EG-verdrag in milieugerelateerde zaken ten einde met kennis van zaken de oude en nieuwe procedures te laten klasseren of de tijdige beschikbaarheid van een deskundig oordeel over de juridische aantijgingen n.a.v. de procedures of nakende of mogelijke procedures op grond van artikel 226 en 228 van het EG-verdrag in milieugerelateerde zaken ten einde een gepaste beleidsbeslissing te kunnen voorbereiden en nemen en verder zetting van de procedure te doen uitstellen.

Basisallocatie: 33.02 : Door het aanbieden van een educatief programma door de VZW De Milieuboot wordt getracht een gedragsverandering met betrekking tot milieusparend en natuurvriendelijk gedrag te realiseren.

Basisallocatie 41.02 : de Milieu -en Natuurraad voor Vlaanderen is een adviesorgaan met een algemene bevoegdheid op eigen initiatief of op vraag van de Vlaamse regering inzake leefmilieu of natuurbehoud. De Raad beschikt over een dotatie ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap .

Basisallocatie 41.03 : de respectievelijke verdragen inzake de bescherming van de Schelde en de Maas hebben tot doel de samenwerking van de verdragsluitende partijen te bevorderen, rekening houdend met hun gemeenschappelijke belangen en met de bijzondere belangen van elk van hen, in een geest van goed nabuurschap, teneinde kwaliteit van de Schelde en de Maas te behouden en te verbeteren.

Basisallocatie 41.44/61.43 : werkings- en investeringsdotatie aan OVAM - sector afvalstoffen

Voor de doelstellingen en instrumenten : zie bespreking bij Minafonds.

Basisallocatie 41.45/61.43 : werkings- en investeringsdotatie aan OVAM - sector bodem

Voor de doelstellingen en instrumenten : zie bespreking bij Minafonds.

Basisallocatie 41.46/61.44 : werkings- en investeringsdotatie aan VMM

Voor de doelstellingen en instrumenten : zie bespreking hierna onder DEEL 3.

Basisallocatie 41.48/61.45 : werkings- en investeringsdotatie VLM, Mestbank

Voor de doelstellingen en instrumenten : zie bespreking hierna onder DEEL 3.

Basisallocatie 45.23 : Het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat , het Vlaamse Gewest , het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake klimaatverandering biedt een kader voor het opstellen , het uitvoeren , het opvolgen en het evalueren van een Nationaal klimaatplan en de rapportering in het kader van het Raamverdrag van de VN inzake klimaatverandering en het bijbehorende protocol van Kyoto.

Basisallocatie 61.03 : Het Minafonds wordt hoofdzakelijk gefinancierd via enerzijds de ontvangsten in toepassing van de Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren (afvalwaterheffing) en in toepassing van het Decreet van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen (afvalstoffenheffing) en anderzijds via de dotatie vanuit de algemene uitgavenbegroting van het Vlaams gewest.

De operationele doelstelling van het Minafonds is “... het financieren van de uitgaven ongeacht de aard tot al wat dienen kan met betrekking tot het beleid van het Vlaamse Gewest inzake de preventie , de bescherming ,

de administratie het beheer en de sanering van het leefmilieu, met inbegrip van de watervoorziening, het natuurbehoud en de bos – en groenvoorziening in de ruime zin in het Vlaamse Gewest”.

Basisallocatie 61.41 en 61.42 : Via het immissiemeetnet water (bewaking van de kwaliteit van het oppervlaktewater), het emissiemeetnet water (lozing van afvalwater) en het immissiemeetnet lucht (kwaliteit van de omgevingslucht) wordt het milieu beschermd tegen verontreiniging.
zie basisallocatie 41.46

Basisallocatie 63.23 : het aansporen van lagere overheden tot het voeren van een actief lokaal beleid inzake geluidshinderbestrijding.

Basisallocatie 12.05/74.06 : het krediet wordt aangewend voor de uitbouw van een Milieu Management Informatiesysteem (MMIS) dat kadert in het Gewestelijk Milieu-overleg waarin AMINAL en de milieuVOI's deel van uitmaken.

Het MMIS is een voorzetting van het besluit van de Vlaamse regering van 31.07.1992 dat de samenwerking regelt tussen het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de milieuparastatalen inzake de oprichting en de organisatie van de milieudatabank. Het MMIS wordt gestuurd door de Milieu-Info-Stuurgroep (M.I.S.) en uitgewerkt door een kerngroep (één afgevaardigde van elke partner).

Het MMIS heeft als doelstelling :

Het gradueel ontwikkelen van een algemeen en een geïntegreerd milieu-informatiesysteem MMIS waarin alle beschikbare en relevante milieugegevens van alle milieu-overheidsinstellingen via een algemeen toegankelijk medium raadpleegbaar gesteld worden ten behoeve van het milieu- en natuurbeleid of andere beleidstakken en dit op alle bestuur- en besluitvormingsniveaus.

Het MMIS zal ook gebruikt worden ten behoeve van allerhande rapporteringen en onderzoeksopdrachten ten voordele van het algemeen belang van de samenleving.

Voor het MMIS is een krediet noodzakelijk voor de realisatie en onderhoud van het computernetwerk tussen de betrokken overheidsinstanties, het opzetten en optimaliseren van milieudatabanken, het opzetten en onderhouden van een milieuportal en de uitbouw van een milieudatawarehouse.

C. Instrumenten

Binnen het programma 61.1 kunnen naast een aantal financiële transferten (dotaties, bijdragen in multilaterale verdragen) volgende milieubeleidsinstrumenten worden onderscheiden :

- beleidsonderbouwende instrumenten : monitoring, toegepast wetenschappelijk onderzoek en milieudatabank; studies en juridische adviezen m.b.t. Europese (leefmilieu-)verdragen, Europese (milieu)rechtsnormering en het hiervan afgeleide (milieu-)recht;
- beleidsuitvoerende instrumenten : sociale beleidsinstrumenten (milieu- en natuureducatie, communicatie), juridische instrumenten (handhaving, milieueffect- en veiligheidsrapportage) en economische instrumenten (subsidies).

D. Prestaties, prestatiedrijvers en budgettaire parameters

Omschrijving prestaties

Basisallocatie 11.01 / 12.04 / 43.01 : Gedetacheerde leerkrachten en contractuele educatoren / agogisch geschoolden verzorgen het NME-aanbod in het natuur- en milieueducatief centrum “De Helix” te Grimminge en het natuureducatief centrum “De Vroente” te Kalmthout. Tevens bestaffen ze de centrale NME-cel van de afdeling Algemeen Milieu – en Natuurbeleid te Brussel die het uitbouwen en uitbreiden van een afgestemd netwerk inzake natuur – en milieueducatie coördineert en verzorgen ze de coördinatie van het project “Milieuzorg op School”.

Basisallocatie 12.59 : de metingen van het geluidsmmeetnet ANNE resulteren in een tiental meetrapporten die worden aangewend bij de beleidsvoorbereiding inzake bestrijding van geluidshinder. Via metingen wordt een beter inzicht verkregen in de geluidsimmissie in Vlaanderen van verschillende bronnen van geluidshinder (weg – en vliegverkeer, spoorwegen, industrie, recreatie...).

Het toegepast wetenschappelijk onderzoek i.v.m. lichthinder, milieueffectrapportage, externe veiligheid en m.b.t. het thema “verstoring door milieugevaarlijke stoffen” resulteert in rapporten, beleidsaanbevelingen en richtlijnenboeken. Tevens worden er overlegfora voor “VR – deskundigen en bedrijven” en Seveso-bedrijven georganiseerd en bestaat er grensoverschrijdende informatie – uitwisseling bij VR-dossiers.

Basisallocatie 12.62 : De prestaties hebben steeds betrekking op allerlei uitgaven die verband houden met het uitvoeren van inspecties of het inwinnen van de nodige adviezen en het laten verrichten van studiewerk door gespecialiseerde laboratoria.

Basisallocatie 33.02 : 12 mensen verzorgen het educatief programma dat wordt aangeboden door de VZW De Milieuboot.

Basisallocatie 45.23 : Voor de realisatie van de in het samenwerkingsakkoord gestelde opdrachten wordt een institutioneel kader opgericht. Dit gebeurt in de vorm van een Nationale Klimaatcommissie, die ondersteuning krijgt van een permanent secretariaat. In de klimaatcommissie zetelen per contracterende partij, vier gemandateerde vertegenwoordigers. De bijdragen betreffende de personeelskosten en werkingskosten van het permanente secretariaat worden via een verdeelsleutel ten laste genomen door de contracterende partijen (57,11 % voor het Vlaams Gewest).

Basisallocatie 61.03 : Het Decreet van 23 januari 1989 tot oprichting van het Minafonds bepaalt dat het Minafonds ondermeer wordt gefinancierd via een dotatie uit de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap. Deze Minadotatie wordt in drie schijven uitbetaald.

Basisallocatie 61.41 : Een aantal resterende individuele subsidiedossiers in verband met de uitbouw van de meetnetten water en lucht en in verband met de uitbouw van de meetdatabank moeten nog financieel worden afgewerkt.

Basisallocatie 61.42 : Voor de uitbouw van de meetnetten water en lucht en in verband met de verdere uitbouw van de meetdatabank wordt er door de VMM een fysisch programma ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering.

Basisallocatie 63.23 : betreft subsidiedossiers voor de aankoop van apparatuur voor geluidsmetingen door de lagere overheden.

Omschrijving prestatiedrijvers

Basisallocatie 11.01 / 12.04 / 43.01 : De prestaties inzake NME kaderen binnen het Milieubeleidsplan. Ook in het regeerakkoord en in de beleidsnota Leefmilieu wordt expliciet aandacht gegeven aan het belang van NME. Het regeerakkoord stelt dat “... een noodzakelijke stap binnen het doelgroepenbeleid de uitbouw en uitbreiding van een afgestemd netwerk inzake NME is”. De beleidsnota Leefmilieu stelt o.a. dat de basistaak inzake NME gericht op het onderwijs en op de brede bevolking verder moet doorlopen. Het NMEC “De Helix” heeft 20.000 bezoekers per jaar en het NEC “De Vroente” 24.000 bezoekers per jaar.

Basisallocatie 12.59 : De metingen m.b.t. het meetnet ANNE kaderen in het Milieubeleidsplan. De mobiele meetposten worden vooral ingezet voor het meten van vliegtuiglawaai.

De prestaties i.v.m. milieueffectenrapportage vloeien voort uit de verschillende besluiten van de Vlaamse regering i.v.m. milieueffectenrapportage en het mer-decreet. De prestaties i.v.m. externe veiligheid vloeien voort uit de verschillende VLAREM-bepalingen en het VR-decreet.

Basisallocatie 12.62 : De prestaties hangen voornamelijk af van het aantal monsternames, metingen, analyses en metingen van het water, afvalwater, grondwater, bodem, afvalstoffen, meststoffen en lucht, alsook het aantal studies door gespecialiseerde laboratoria.

Basisallocatie 33.02 : De Milieuboot heeft 11.000 bezoekers per jaar.

Basisallocatie 45.23 : Dit samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat , het Vlaams Gewest , het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest was noodzakelijk om te komen tot een coherent en gecoördineerd klimaatbeleid.

Basisallocatie 61.41 : Enkel de resterende individuele subsidiedossiers i.v.m. de uitbouw van de meetnetten water en lucht en van de meetdatabank dienen in 2003 afgerekend te worden.

Basisallocatie 61.42 : Het volume aan dossiers wordt bepaald door de VMM binnen de beschikbare referentiekredieten (er wordt een fysisch programma opgesteld dat wordt goedgekeurd door de Vlaamse regering).

Basisallocatie 63.23 : Het besluit van de Vlaamse regering van 24 maart 1993 stelt de modaliteiten vast voor de subsidiëring van de aankoop van apparatuur voor geluidsmetingen door provincie- en gemeentebesturen.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 01.01: Provisioneel krediet met betrekking tot de regularisatie van de DAC-statuten binnen de sector Leefmilieu

	2001		2002		2003	2004
	krediet	Uitvoering	krediet	Uitvoering	krediet	Krediet
NGK					-	2.424

Dit betreft een nieuwe basisallocatie.

Het gaat hier om een provisioneel krediet dat mag aangewend worden in het kader van de regularisatie van de DAC-statuten binnen de sector Leefmilieu. De DAC'ers situeren zich binnen de milieu- en natuurverenigingen en de polders en wateringen.

Voormeld krediet mag bij besluit van de Vlaamse regering, geheel of gedeeltelijk, verdeeld worden over de door de Vlaamse regering aan te duiden programma's en basisallocaties van de organisatieafdeling 61.

Hiertoe werden reeds twee nieuwe basisallocaties gecreëerd :

- Basisallocatie 61.1/33.03 : subsidies aan milieu- en natuurverenigingen in het kader van de regularisatie van de DAC-statuten
- Basisallocatie 61.5/43.30 : tegemoetkomingen aan polders en wateringen in het kader van de regularisatie van de DAC-statuten.

De kredieten werden overgeheveld vanuit :

- basisallocatie 41.05, programma 52.4 (begroting Werkgelegenheid) voor 1.954 duizend EUR voor 95 VTE;
- basisallocatie 361B3002 van het Minafonds voor 470 duizend EUR, teneinde de meerkost van de regularisatie van de DAC-statuten op te vangen.

Basisallocatie 01.90: Allerhande uitgaven met betrekking tot de controle op de uitvoerende taken van de technici (brander- en stookolietechnici) op het veld

	2001		2002		2003	2004
	krediet	Uitvoering	krediet	Uitvoering	krediet	Krediet
NGK					-	180

Dit betreft een nieuw artikel dat wil verhelpen aan klachten van burgers en opgetreden misbruiken bij het uitvoerend werk van brander- en stookolietechnici. Zij wil voor de toezichthoudende activiteiten en de controle op het veldwerk van deze technici beroep doen op uitbesteding aan derden.

De afdeling AMINABEL stelt daarom voor om in de toekomst een verhoogd inschrijvingsrecht tot erkenning (homologatie) als brander- of stookolietechnicus te laten betalen. Wettelijke basis is de invoeging van

het nieuwe besluit van de Vlaamse regering, hetwelk op korte termijn het koninklijk besluit van 6 januari 1978 tot voorkoming van luchtverontreiniging bij het verwarmen van gebouwen met vaste of vloeibare brandstof moet vervangen.

De inkomsten die het gevolg zijn van een retributie zullen worden aangewend om een kwaliteitsborgingssysteem uit te bouwen. Zie ook het programmadecreet.

Met deze financiële middelen kan dan beroep gedaan worden op een aantal personen die zich, op vraag van de administratie, zullen bezighouden met toezichthoudende activiteiten en controle op het veldwerk van de technici. In functie van de verkregen inkomsten zal dan de frequentie van de steekproefsgewijze controle worden bepaald.

Basisallocatie 11.05: Salarissen en toelagen van het personeel in het kader van het project Milieu en Gezondheid

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK			31	6%	178	196

Dit krediet is voorzien voor de betaling van de lonen voor de cel Milieu en Gezondheid. De cel bestaat uit drie beleidsmedewerkers en één ondersteunende kracht. Op basis van constant beleid dient in 2004, wegens een stijging van de loonkost omwille van anciënniteitsverhoging, 14.000 euro extra voorzien te worden t.o.v. 2003. Dit bedrag wordt op het programma 61.1, basisallocatie 1203 gecompenseerd. Daarnaast is er een indexering van 4 duizend EUR.

Basisallocatie 12.03: Allerhande uitgaven met betrekking tot het project Milieu en Gezondheid

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	-	-	1.083	92,98%	1.057	752
GOK	-	-	1.083	0%	1.017	891

Dit krediet is voorzien voor de uitvoering van het project Milieu & Gezondheid met als doel 'Een beleid gericht op het vermijden van betekenisvolle negatieve gezondheidseffecten door milieuverontreiniging structureren, opmaken en uitvoeren.' De belangrijkste initiatieven die nodig zijn om in elk stadium van de milieubeleidsproces een verband te kunnen leggen met de volksgezondheid worden in dit project uitgewerkt.

Op basis van constant beleid dient in 2004 voor het personeel van de cel Milieu & Gezondheid, wegens een stijging van de loonkost omwille van anciënniteitsverhoging, 14.000 euro extra voorzien te worden t.o.v. 2003 op b.a. 11.05. Dat bedrag wordt hier gecompenseerd.

Verder is er een vermindering ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Basisallocatie 12.06: Huur van onroerende goederen met inbegrip van retributies, vergoedingen en belastingen. Algemene genotskosten met inbegrip van de uitgaven voor water, elektriciteit en stookolie.

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK					-	129

Dit betreft een nieuwe basisallocatie voor de huur en huurlasten m.b.t. de kantoorruimte in de Koningstraat te Brussel.

Basisallocatie 12.20: Allerhande uitgaven in verband met communicatie

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	62	26,84%	112	93,18%	143	72

Het betreft een vermindering ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering tot halvering van de communicatiekredieten.

Basisallocatie 12.62: Allerhande uitgaven in verband met:

- **Overeenkomst met erkende laboratoria voor de contractueel omschreven monsternamen, analyse, metingen en interpretatie van water, afvalwater, bodem, grondwater, afvalstoffen, meststoffen en lucht**
- **Studiewerk door gespecialiseerde laboratoria voor meer specifieke niet courante analyses, andere dan deze bedoeld in voorgaande rubriek, met indien vereist, monsternamen, metingen, interpretatie en advies**
- **Het ambtshalve uitvoeren van dwangmaatregelen**
- **Juridische bijstand t.b.v. het proces 'inspecteren en maatregelen nemen'**

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	1.968	100%	1.970	99,9%	1.972	2.136
GOK	2.048	94,29%	1.948	79,39%	1.950	2.115

Dit budget wordt besteed als volgt:

- Analysekosten en monsternametekosten: 1.466.000 euro
- Inspectie en onderzoekskosten: 600.000 euro
- Ambtshalve uitvoeren van dwangmaatregelen: 10.000 euro
- Externe juridische ondersteuning: 60.000 euro

Basisallocatie 12.63: Studiewerk Milieurecht Europa en Milieu

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	754	27,14%	545	36,66%	610	200
GOK	754	61,8%	545	78,12%	610	200

Het gebruik van dit krediet is tweevoudig:

- Studies i.v.m. milieurecht binnen het fysisch programma TWOL 2004.
- Dringend juridisch advies-studie naar aanleiding van een "crisis-moment", gevraagd namens gespecialiseerde vraagstukken o.m. in complexe regelgevings-, implementeringsdossiers of implementeringsbetwistingen die zich veelal in de Europese besluitvormings sfeer of beleids sfeer bevinden. Om deze vraaggestuurde dienstverlening te kunnen verzekeren moeten desgevallend derden (bv. universiteiten of jurisconsult) kunnen worden geraadpleegd. Uiteraard zijn deze "crisismomenten" niet altijd voorspelbaar zodat hiervoor derhalve een reserve moet worden ingecalculeerd op het programma/basisallocatie. De ervaring uit het vrij recente verleden leert dat dergelijke 'crisisdossiers' frequenter voorkomen en uiterst complex kunnen zijn.

Het krediet werd verminderd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Basisallocatie 41.02: Dotatie aan de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Decreet van 21.4.1991)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	902	100%	1.025	100%	932	1.007

In 2004 dient wegens een stijging van de loonkost (ondermeer omwille van anciënniteitsverhoging) 60 duizend EUR extra voorzien te worden t.o.v. 2003. Dit bedrag wordt op basisallocatie 361B4322 van het Minafonds gecompenseerd. Daarnaast is er ook een indexering voor 15 duizend EUR.

Basisallocatie 41.44: Werkingsdotatie aan de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM - sector afvalstoffen)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			11.295	100 %	13.368	13.676
GOK			12.968	100 %	13.368	13.676

Het betreft hier de werkingsdotatie voor de OVAM bestemd voor de financiering van de personeelskosten van de sector afvalstoffen en de overheadkosten (administratie-generaal en ondersteunende diensten).

De verhoging met 308 duizend euro tov de aangepaste kredieten voor 2003, is bestemd voor:

- indexatie personeelskosten en werkingskosten (191.000)
- CAO (vakantiegeld) (68.000)
- overheveling weddelast MINA-contractueel (49.000)

Basisallocatie 41.45: Werkingsdotatie aan de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM- sector bodem)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			1.660	100 %	1.781	1.840
GOK			9.465	100 %	1.781	1.840

Deze werkingsdotatie voor de OVAM is bestemd voor de financiering van de personeelskosten en de algemene werkingskosten van de sector Bodem, naast de eigen ontvangsten van de aflevering van bodemattesten. Het verschil tov 2003 wordt verklaard door CAO (vakantiegeld) (34.000) en een indexatie (25.000).

Basisallocatie 41.46: Werkingsdotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			44.183	100 %	52.756	54.659
GOK			57.339	100 %	52.756	54.659

Het verschil tov 2003 is als volgt te verklaren :

- Beslissing Vlaamse regering inzake bijkomend personeel ikv nieuw waterzuiveringsbeleid	+ 125.000 EUR
- Beslissing Vlaamse regering inzake bijkomend personeel ikv uitbreiding MAP-meetnet	+ 64.000 EUR
- Beslissing Vlaamse regering inzake bijkomende werkingskosten ikv uitbreiding MAP-meetnet	+ 327.000 EUR
- CAO (vakantiegeld)	+ 631.000 EUR
- indexatie	+ 708.000 EUR
- Overdracht weddelast Minacontractueel	+ 48.000 EUR
	+ 1.903.000 EUR

Basisallocatie 41.48: Werkingsdotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij, Mestbank

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			11.796	100 %	11.996	12.219
GOK			11.818	100 %	11.996	12.219

Betreft verhoging ingevolge indexering (178.000), verhoging pensioenbijdrage (20.000) en vakantiegeld (25.000).

Basisallocatie 61.03: Dotatie aan de Dienst Afzonderlijk Beheer Fonds voor Preventie en Sanering inzake Milieu en Natuur (Minafonds)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	krediet	Uitvoering	krediet	krediet
NGK	316.272	99,92%	149.440	100%	167.241	118.879

Zie toelichting hierna bij basisallocatie 99.11 (vastleggingsmachtiging Minafonds).

Bijkomend element voor de dotatie is :

een stijging van 2.060 duizend EUR gelet op een lichte vermindering van de eigen ontvangsten.

Basisallocatie 61.41: Subsidie aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor investeringskosten en honoraria en van de uitbouw van de meetnetten water en lucht en de uitbouw van de milieudatabank

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	12	0	0	0	40	0
GOK	620	63,3%	750	0%	790	570

De oude subsidieregeling (via programma 61.1, basisallocatie 61.41) is sinds het begrotingsjaar 2000 vervangen door een dotatie aan VMM (programma 61.1, basisallocatie 61.42) dienend voor de verdere uitbouw en informatisering van de meetnetten water en lucht.

Op de uitdovende basisallocatie 61.41 dient in 2004 nog 570.000 EUR in GOK te worden voorzien voor de uitbetaling aan VMM n.a.v. gunningen, verrekeningen en eindafrekeningen die in 2004 zullen gebeuren inzake investeringsdossiers die in 1999 en voorgaande op deze basisallocatie zijn vastgelegd.

Vanuit deze basisallocatie wordt 40 duizend EUR overgeheveld naar basisallocatie 61.42.

Basisallocatie 74.05: Aankoop van specifieke machines, meubilair, materiaal en vervoermiddelen te land

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	932	99,57%	98	99,98%	102	330

Betreft enerzijds overheveling (voor 2 jaar) vanuit de basisallocatie 361B4322 van het Minafonds van 225 duizend EUR voor de vervanging van oude dienstwagens van de afdeling Milieu-inspectie en anderzijds een herstel van compensatie bijkrediet vorige jaren (1.000 EUR).

Tevens is er een indexering van 2 duizend EUR.

Basisallocatie 74.06: Aankopen en investeringen voor informatica in het kader van het leefmilieubeleid

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	1.891	88,6%	1.838	99,95%	1.382	0

Dit niet-gesplitste krediet wordt verhoogd met een indexering van 21 duizend euro en een herstel bijkrediet vorige jaren ten bedrage van 119 duizend euro, en wordt overgeheveld naar een nieuw gesplitst krediet op basisallocatie 74.07.

Basisallocatie 74.07: Aankopen en investeringen voor informatica in het kader van het leefmilieubeleid

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK					-	1.522
GOK					-	1.065

Het betreft de nieuwe gesplitste basisallocatie. De kredieten komen over van basisallocatie 74.06 van hetzelfde programma.

Basisallocatie 99.11: Vastleggingsmachtiging Minafonds

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
MAC	697.838	99,5%	607.675	99%	616.076	570.641

De machtiging wordt globaal met 45.435.000 EUR verminderd.

Eenzijds is er een stijging van :

- + 2.664 duizend EUR ingevolge indexeringen;
- + 3.483 duizend EUR herstel van compensatie voor ICT bij 2° bijblad 2003;
- + 6.126 duizend EUR voor Aquafin;
- + 4.500 duizend EUR via extra opbrengst uit federale heffing voor de financiering van de inzameling en verwerking van landbouwkrengen.

Anderzijds zijn er volgende verminderingen:

- 5.000 duizend EUR keert terug naar VLIF (was in 2003 eenmalig overgeheveld voor de kringenproblematiek);
- 27.268 duizend EUR wordt vervangen door de oprichting van het Ecologisch Fonds (voor 2004 : ca. 50 miljoen euro);
- 24.789 duizend EUR : er werd door de Vlaamse regering - gespreid over de jaren 2001, 2002 en 2003 - , 99.157 duizend euro (of 4 miljard BF) bestemd voor de afbouw van de veestapel;
- 3.445 duizend EUR ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Vervolgens zijn er nog tal van overhevelingen (heroriënteringen) naar de gewone leefmilieubegroting (Organisatieafdeling 61). De belangrijkste zijn :

- 428 duizend EUR naar het bestaansmiddelenprogramma 99.1 voor de werving van extra personeel in kader van de uitvoering van het MER/VR-decreet;
- 470 duizend EUR naar basisallocatie 01.01, programma 61.1 voor het opvangen van de meerkost van de regularisatie van de DAC-statuten binnen de sector Leefmilieu;
- 391 duizend EUR naar basisallocatie 41.42, programma 61.4 voor bijkomende kredieten voor nieuwe beheerspakketten (botanisch beheer, erosiebestrijding, opwaardering forfaitaire beheersvergoedingen) in het kader van de beheersovereenkomsten Programmeringsdocument Plattelandsontwikkeling;
- 210 duizend EUR naar basisallocatie 11.08, programma 61.3 voor de werving van 5,5 bijkomende bosarbeiders;
- 465 duizend euro naar basisallocaties 12.62 en 74.05, programma 61.1 voor bijkomende werkingsmiddelen voor de Milieu-inspectie.

Voor een uitgebreidere toelichting : zie bespreking per begrotingsartikel bij het Minafonds.

**DEEL 3: TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGEN VAN DE DIENSTEN MET
AFZONDERLIJK BEHEER EN VAN DE VLAAMSE OPENBARE INSTELLINGEN**

VLAAMSE OPENBARE INSTELLINGEN

- OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ (CATEGORIE A)
- VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (CATEGORIE A)
- VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ, AFDELING MESTBANK (CATEGORIE B)

PROGRAMMA 61.1

OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ (OVAM)

DEEL 1:EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Zie bespreking bij het Minafonds.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 41.44: Werkingsdotatie aan de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM - sector afvalstoffen)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			11.295	100 %	13.368	13.676
GOK			12.968	100 %	13.368	13.676

Het betreft hier de werkingsdotatie voor de OVAM bestemd voor de financiering van de personeelskosten van de sector afvalstoffen en de overheadkosten (administratie-generaal en ondersteunende diensten). De verhoging met 308 duizend euro tov de aangepaste kredieten voor 2003, is bestemd voor:

- indexatie personeelskosten en werkingskosten (191.000)
- CAO (vakantiegeld) (68.000)
- overheveling weddelast MINA-contractueel (49.000)

Basisallocatie 41.45: Werkingsdotatie aan de Openbare Afvalstoffenmaatschappij (OVAM- sector bodem)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			1.660	100 %	1.781	1.840
GOK			9.465	100 %	1.781	1.840

Deze werkingsdotatie voor de OVAM is bestemd voor de financiering van de personeelskosten en de algemene werkingskosten van de sector Bodem, naast de eigen ontvangsten van de aflevering van bodemattesten. Het verschil tov 2003 wordt verklaard door CAO (vakantiegeld) (34.000) en een indexatie (25.000).

Basisallocatie 61.43: Investeringsdotatie aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			1.158	100 %	1.168	1.186
GOK			5.722	100 %	1.168	1.186

Betreft verhoging ingevolge indexering (18.000).

PROGRAMMA 61.1

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (VMM)

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

A. Strategische doelstellingen

De VMM moet haar rol van kwaliteitsbewaker van het oppervlaktewater succesvol waarmaken. De VMM ontwikkelt rapporten als ondersteuning voor het milieubeleid.

Deze strategische doelstellingen kaderen in de doelstellingen voor de planperiode van het Milieubeleidsplan 2003 – 2007.

Zij werden vertaald in operationele doelstellingen die onder meer uitvoering geven aan de acties/initiatieven van het Milieubeleidsplan 2003 – 2007.

Bovendien streeft de VMM een milieubewuster gedrag bij de doelgroepen na.

B. Operationele doelstellingen, beoogde effecten en prestaties

Het milieuinformatie-, milieueducatie- en milieucommunicatiebeleid uitbouwen

Beoogde effecten :

- Kennis van de maatschappelijke doelgroepen
- verhoogde toegankelijkheid en gebruik van de milieu-informatie door afstemming op doelgroepen
- communicatie-instrumenten aangepast aan de doelgroep
- afstemming van de info op niveau Vlaams gewest via een geïntegreerd natuur- en milieueducatiebeleid

Te leveren prestaties :

- kennis verwerven van de prioritaire doelgroepen
- transparante en toegankelijke informatie beschikbaar stellen, toegesneden op de doelgroepen (publicaties, website, infoloket,...) over de kwaliteit van het leefmilieu en in het bijzonder van oppervlaktewater, waterbodembodem, afvalwater, omgevingslucht en luchtmissies;
- voeren van sensibiliseringsacties en -campagnes die klantgericht zijn, die het milieugedrag positief beïnvloeden en die het maatschappelijk draagvlak van het Vlaamse beleid terzake vergroten
- bevorderen van natuur- en milieueducatie
- sturen en coördineren van de informatiestromen (rapporten en afgeleiden, persconferenties, voordrachten, ...)
- blijvend responsabiliseren van de veroorzakers van vervuiling
- een voorbeeldfunctie vervullen inzake interne milieuzorg
- stimuleren van het rationeel watergebruik
- uitbouw steunpunt duurzaam water
- gerichte acties ondernemen aansluitend op het e-government principe en het eenheidsloket

De onderbouwing van het beleid verzekeren

Beoogde effecten :

- activiteiten-acties van VMM en het Gewest staven met gegevens en cijfermateriaal
- aanleveren van (cijfer)gegevens afgestemd op het te voeren milieubeleid
- kennis van interne en externe gegevensbehoeften

Te leveren prestaties :

- de meetstrategie afstemmen op de behoeften
- gecoördineerd onderzoek, o.m. door bepaling onderzoeksbehoeften en opstellen LT-planning
- meer internationaal samenwerken (cf. Internationale Schelde en Maascommissies)
- uitwerken van milieu-indicatoren

Informatie- en informaticanetwerken uitbouwen

Beoogde effecten :

- beschikken over een performant milieu management informatiesysteem (MMIS)
- afstemming MINA-MIRA
- snellere toegang tot bedrijfskritische informatie

Te leveren prestaties :

- creëren van een beleidsondersteunend kennissysteem
- verder uitbouwen en ontwikkelen van de noodzakelijke relationele databanken en bijbehorende softwaretoepassingen
- bijdragen tot de verhoogde onderlinge uitwisselbaarheid en toegankelijkheid (rapportering) van referentiële basisgegevens o.m. via een permanente overlegstructuur inzake onderlinge afstemming van datasets
- samenwerkingsverband uitbouwen met andere overheden en ‘groene’ NGO’s (Felnet, steunpunt duurzame ontwikkeling, nieuwe milieuconvenant, Steunpunt Duurzaam Water (waterloket), e.a.)
- verhogen performantie, beschikbaarheid en functionaliteiten van informaticasystemen en datanetwerken
- verder uitbouwen van de ondersteuning via modellering (cf. bekkenbeheerplannen)

De deskundigheid op een internationaal peil brengen en houden

Beoogde effecten :

- internationaal aanvaarde meetresultaten en rapporten

Te leveren prestaties :

- gerichte deelname aan en deskundige inbreng bij internationale activiteiten, inbreng in ISC, IMC en andere Europese en internationale werkgroepen (EU, EMA, OESO, VN, EIONET, PARCOM e.a.)
- rapporten en voorstellen op de meest actuele stand van kennis baseren
- doorstroming informatie en gegevens op internationaal niveau verzekeren

Mee vorm geven aan het gestructureerd integraal rivierbekkenbeleid

Beoogde effecten :

- gestructureerd rivierbekkenbeheer
- geïntegreerde uitvoeringsprogramma’s
- actoren ondersteunen het geïntegreerd bekkenbeleid
- implementatie van de Kaderrichtlijn Water

Te leveren prestaties :

- meewerken aan de juridisch-organisatorische structurering van het geïntegreerd rivierbekkenbeleid via o.m. de medewerking aan de opmaak van de uitvoeringsbesluiten van het decreet integraal waterbeleid
- mee inhoudelijk vorm geven aan het integraal waterbeheer teneinde voor de diverse actoren – beleidsniveaus, administraties, maatschappelijke actoren – duidelijke beleidslijnen te formuleren
- verder de ontwikkelde AWP 2- methodologie verfijnen en toepassen in functie van de input van kwaliteitsaspecten in de waterbeheerplannen
- uitwerken doelgroepenbeleid in operationele acties teneinde op basis van sensibilisatie en overleg het geïntegreerd waterbeheer het noodzakelijke maatschappelijke draagvlak te bezorgen
- optimaliseren van de software voor het aanleveren van de gegevens in functie van het integraal waterbeleid.

Een resultaatgericht investeringsbeleid voor waterzuiveringsinfrastructuur ontwikkelen en verderzetten gericht op een significante waterkwaliteitsverbetering en de naleving van de wetgeving terzake

Beoogde effecten :

- uitvoering van een doelgericht waterzuiveringsbeleid uitgaande van de kwaliteitsaspecten van waterbeheerplannen
- stijging aantal 'niet verontreinigde' waterlopen
- emissiereductie huishoudelijke vuilvrachten
- respecteren milieukwaliteitsnormen oppervlaktewater
- de uitvoering van een geïntegreerd rioleringsbeleid

Te leveren prestaties :

- participeren aan de masterplanning en aan de zonering voor de sanering van het buitengebied
- de toepassing en uitvoering van de EU-richtlijn stedelijk afvalwater
- coherente investeringsprogramma's op alle niveaus te garanderen in uitvoering van kwaliteitsluik waterbeheerplannen
- het voeren van intensief bilateraal overleg met de gemeentebesturen ter beoordeling van gemeentelijke voorstellen voor riolerings- en KWZI-projecten, en de toetsing van de voorontwerpdossiers aan de principes van het integraal waterbeheer en aan de codes van goede praktijk
- promotie van ecologisch verantwoorde zuivering, afkoppeling hemelwater, waterbesparing, infiltratie
- sensibilisering gemeenten en burgers met betrekking tot waterkwaliteit en de door hen te ondernemen taken (o.a. via het steunpunt Duurzaam Water)
- evaluatie bestaande zuiveringsinfrastructuur en formuleren van aanpassingen
- uitwerking van de rol van ecologische regulator

Een correcte heffing vaststellen en op een klantvriendelijke wijze toepassen

Beoogde effecten :

- toepassing van het principe "de vervuiler betaalt"
- omzetting van milieuschade in een regulerende heffing

Te leveren prestaties :

- foutloze inkohiering, invordering op basis van deze gegevens
- beschikken over de juiste gebruiks- en vervuilinggegevens van elke doelgroep
- vastleggen relatie vervuiling - milieuschade - heffing
- opstellen van procedures en voorschriften voor alle acties in verband met heffing (inkohieren - behandelen bezwaren - invorderen)
- kwaliteit van de acties in verband met heffing bewaken
- afwerken van het vernieuwd informaticasysteem ten behoeve van de heffing voor grootverbruikers (afval- en grondwater)

Het sturend vergunningenbeleid promoten

Beoogde effecten :

- de vergunde, geloosde en betaalde vuilvrachten op elkaar afstemmen
- systematische toepassing BBT
- reductie van de emissies
- verminderde calamiteuze effecten
- naast concentratienormen RWZI's toepassing van reductiepercentages in functie van gerealiseerde investeringen

Te leveren prestaties :

- beoordeling van de verenigbaarheid van de medeverwerking van bedrijfsafvalwater bij de exploitatie van de gewestelijke RWZI's binnen de ADOPA-commissie
- organisatie afstemming vergunde-gemeten-betaalde vrachten teneinde de beleidsinstrumenten heffingen en vergunningen op elkaar af te stemmen

- inhoudelijke onderbouw verzekeren van de adviesverlening op basis van de bekkenwerking teneinde de aanpak inzake sturend vergunningenbeleid te promoten
- evalueren van werking infrastructuur en RWZI's in relatie tot haalbare reductiepercentages voor RWZI's
- vorm geven aan de reductieprogramma's gevaarlijke stoffen overeenkomstig de bepalingen van de EU-richtlijn gevaarlijke stoffen en het arrest van het Hof van Straatsburg

Verdere uitbouw van de meetnetten betreffende de bewaking van de kwaliteit van het oppervlaktewater, waterbodems, lozingen van afvalwater en de kwaliteit van de omgevingslucht (immissiemeetnet lucht)

Effecten:

- onderbouwing van de activiteiten van VMM met correct, concreet en geactualiseerd cijfermateriaal;
- aanlevering van correct, concreet en geactualiseerd cijfermateriaal in functie van gewestelijk beleid
- afstemmen van meetstrategie op evaluatie van beleidsmaatregelen
- inventarisatie en vaststelling van nieuwe effecten op basis van evaluatie van meetgegevens

Inzake de meetnetten water gaat de aandacht vooral uit naar :

- de verdere exploitatie van het meetnet waterbodems, en de afstemming op andere meetnetten zoals het palingpolluentenmeetnet, het vismeetnet,...
- verdere actualisatie en uitbreiding van het meetprogramma gevaarlijke stoffen (in oppervlakte- en afvalwater en waterbodems), teneinde tegemoet te komen aan de Europese verplichtingen en enkele acties uit het MBP 3 te ondersteunen
- verderzetting verkennend ecotoxicologisch onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van ecotoxicologische testen in een emissiereductie en –bewakingsstrategie
- participeren in de Europese besluitvorming inzake de ontwikkeling van biologische beoordelingsmethoden en meetstrategieën in het kader van de implementatie van de EU-kaderrichtlijn water (cf bijlage V van de Europese Kaderrichtlijn Water) en van een nieuwe zwemwaterrichtlijn
- verder effectgericht maken van de VMM-meetnetten : onderzoek naar de relatie tussen milieuverontreiniging en risico's voor de volksgezondheid.
- verdere uitbouw van een riooloverstortenmeetnet om de impact van overstorten op de kwaliteit van de oppervlaktewateren na te gaan en ter ondersteuning van de ecologische controle op Aquafin.

Voor wat het meetnet lucht betreft, zal naast de voortzetting van de meting van de “klassieke” parameters NO_x, SO₂, ozon, stof, zware metalen, VOC, ... vooral aandacht uitgaan naar o.m. :

- uitbreiding van de metingen van fijn stof (PM10, PM2.5) om de verspreiding over Vlaanderen beter in te schatten en de problematiek nader te onderzoeken
- onderzoek naar de oorzaken van verhoogde PM10 concentraties in enkele probleemgebieden
- uitvoeren van PM2.5 metingen in twee achtergrondlocaties in functie van milieu en gezondheidsonderzoek
- onderzoek van NO₂ concentraties in steden
- uitvoering dioxine-, PCB126- en PAKmetingen, met bijzondere aandacht voor plaatsen met verhoogde deposities
- onderzoek naar de meetmethodologie van dioxines en PCB's
- onderzoek naar de elementen die bijdragen tot een betere inschatting tussen de emissies van VOS en troposferische ozonvorming
- verder uitwerken meetstrategie conform EU-kaderrichtlijn en dochterrichtlijnen, o.m. uitwerken zoneringsvoorstel voor zware metalen
- uitvoeren onderzoek i.v.m. genotoxische en mutagene activiteiten
- opstarten van specifieke studies in probleemgebieden (o.a. PM10 metingen in het Antwerps havengebied, metingen van SO₂, NO_x en PM10 in Hoboken)
- studie nieuwe meettechnieken voor bepaling HF, ammoniak, formaldehyde, uittesten chemcomb
- uitvoering vergelijkende metingen tussen gravimetrische methoden en automatische methoden (vernieuwde stofmonitoren) voor de bepaling van fijn stof conform EU-dochterrichtlijn
- depositiemeetnet verzuring : uitvoering van natte depositiemetingen op 10 plaatsen, alsmede concentratiemetingen van ammoniak op dezelfde plaatsen Onderzoek van het gebruik van surrogaatsubstraten voor droge depositiemetingen
- onderzoek statistische verwerkingsmethoden meetgegevens depositiemeetnet verzuring.
- hernieuwing onderhoudscontract datatransmissie van de telemetrische metingen

- opstarten kwikmetingen
- onderzoek naar formaldehyde in de omgevingslucht
- onderzoek naar het voorkomen van PBDE's in de omgevingslucht
- opstellen jaarrapport luchtkwaliteit en deelrapporten
- opvolgen jaaractieplannen te Hoboken en Mene

Verdere uitbouw van de emissie-inventarissen lucht en water in het kader van de naleving van protocols (Kyoto e.a.), richtlijnen (NEC e.a.) en de internationaal verplichte rapporteringen (UNECE LRTAP/EMEP, UNFCCC, EPER, EU/LCP, EU/CO₂, EU/NEC)

Beoogde effecten en prestaties :

- optimalisatie van de emissie-inventaris broeikasgassen in het kader van het Klimaatverdrag
- optimalisatie emissie-inventaris milieugevaarlijke stoffen
- opzetten van een emissie-inventaris spoorweg en scheepvaart
- voorbereiden nieuwe EPER rapportering
- opstarten project emissie-inventaris water op basis van een uitgewerkt draaiboek
- optimalisatie internationaal verplichte rapporteringen

C. Instrumenten

Milieu-informatie, -sensibilisatie en -educatie (milieurapporten, resultaten van meetnetten, milieudatabank, publicaties, sensibilisering, milieukenniscentrum, internet)

De rapporten van VMM beschrijven de toestand van het milieu in Vlaanderen, becijferen het aandeel van de doelgroepen in de verontreiniging, evalueren het gevoerde milieubeleid en geven een beschrijving van de verwachte ontwikkelingen van het milieu bij ongewijzigd beleid en gewijzigd beleid volgens een aantal relevant geachte scenario's.

VMM bouwt meetnetten uit voor de bewaking van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de waterbodem, lozingen van afvalwater en de kwaliteit van de omgevingslucht (immissiemeetnet lucht). De informatiestroom afkomstig van de verschillende meetnetten levert de kwalitatief en kwantitatief betrouwbare gegevens die de objectieve grondslag vormen voor actieplannen en rapporten en de evaluatie van het (voorbij) beleid en beheer.

Op het gebied van de milieuzorg wil de Vlaamse overheid naast een end-of-the-pipe beleid ook een voorkomingsbeleid voeren. Bevolking, bedrijven en overheden moeten overtuigd worden dat een verbetering van het leefmilieu slechts tot stand kan gebracht worden door een heroriëntatie van productie en consumptie. Deze stap is noodzakelijk om het maatschappelijk draagvlak voor milieumaatregelen te verbreden. In het kader van het doelgroepenbeleid werden enkele prioritaire doelgroepen aangeduid : onderwijs, gezinnen, gemeenten, bedrijven en landbouw. De verschillende fasen van een doelgroepenbeleid zijn: informeren, sensibiliseren, responsabiliseren en afspraken maken.

Het bevorderen van een milieubewust gedrag bij gezinnen, industrie en landbouw vereist de beschikbaarheid van en een vlotte toegang tot relevante gegevens over de evolutie van de leefmilieukwaliteit. Door gebruik te maken van eigentijdse informatie- en communicatietechnologie kan tijdig de juiste informatie geleverd worden om oorzaak-effect-gevolgrelaties te definiëren. Goede toegankelijkheid en vergelijkbaarheid van kwaliteitsvolle datasets zijn een primordiale voorwaarde voor een geloofwaardig leefmilieubeleid. Zo zal de sensibilisering van de bevolking omtrent de problematiek van de particuliere afvalverbranding en verwarming met vaste brandstoffen worden verder gezet. Een herhalingscampagne inzake verbranding in open lucht wordt voorzien midden 2004 (MJP 2004). Handhaving van de maatregelen voor de industrie, voor de afvalverbranding en voor de kleinere bronnen (o.a. kleine stookinstallaties, gieterijen,...) is op regelmatige basis voorzien.

Nieuwe lichtvervuiling voorkomen en bestaande lichtvervuiling verminderen zal gebeuren via sensibilisering en doorgedreven samenwerking met andere overheden en administraties (MJP 2004).

Opzetten van een sensibiliseringscampagne met betrekking tot milieu en gezondheid (MJP 2004).

Projecten dienen opgezet te worden met het oog op de verderzetting van de inspanningen voor de inzameling, validatie, verwerking, structurering, opslag in de centrale relationele Vlaamse milieudatabank (deel meetdatabank) en de rapportering van relevante gegevensreeksen en berekende kwaliteitsindices met betrekking tot de meetnetten water en lucht, de emissie-inventarissen water en lucht, de rioleringsprogramma's en de correlatie en integratie met gerelateerde meetnetten en inventarissen.

Het VMM milieukenniscentrum (infoloket en documentatiecentrum) bundelt informatie over de milieuproblematiek in het algemeen en over water, waterbodem en lucht in het bijzonder. Het milieukenniscentrum staat ten dienste van alle geïnteresseerden. Het beschikt over boeken en tijdschriftartikelen, video's, knipselmappen, computerbestanden en cd-roms, VMM-rapporten. Het documentatiecentrum staat in voor de verkoop van de rapporten die de VMM publiceert over water en lucht. Het is bovendien partner in het samenwerkingsverband (Felnet) met andere milieudocumentatiecentra (zowel overheden als NGO's).

Het VMM-milieukenniscentrum biedt op maat gevraagde milieu-informatie t.b.v. zijn externe klanten.

In 2002 ging het Waterloket, een centraal aanspreekpunt voor al wie informatie zoekt die te maken heeft met duurzaam omgaan met water, van start. Het Waterloket is een actie van het milieubeleidsplan waarvan VMM trekker is. VMM werkt hiervoor samen met de afdeling Water van Aminal. Eveneens partners in de uitvoering zijn de vzw Dialoog en de VVSG.

Het Waterloket wil iedereen aanzetten om minder water te gebruiken en om het water minder te vervuilen. Ze doet dit door het aanbieden van duidelijke informatie en advies over watervriendelijke alternatieven. Het waterloket richt zich specifiek naar de volgende doelgroepen: de gezinnen, de landbouw, de gemeenten en de bedrijven.

Telefonische infolijn

De telefonische infolijn van het Waterloket werd operationeel op 22 maart 2002.

Via een gratis nummer 0800/ 99 004 en het mailadres info@waterloketvlaanderen.be kunnen informatiezoekenden er met al hun vragen die te maken hebben met duurzaam water terecht. Het centraal aanspreekpunt is gelokaliseerd bij het VMM-infoloket. Van daaruit worden vragen doorgestuurd naar de bevoegde partner.

Website

Op basis van de gebleken informatiebehoefte werd een overzicht gemaakt van vragen en antwoorden. Deze zijn sinds 22 maart 2003 beschikbaar via de website van het waterloket: www.waterloketvlaanderen.be. De informatie is op maat van de verschillende doelgroepen.

Infosessies

Op aanvraag van voornamelijk gemeentebesturen organiseert het Waterloket informatiepakketten en verzorgt het professionele presentaties over individuele behandeling van afvalwater, alternatieve waterbronnen, spaarzaam omgaan met water, en de wetgeving met betrekking tot water.

Folders en brochures

Het Waterloket brengt folders en brochures uit en verspreidt die o.a. op beurzen. Wie zelf een beurs organiseert waarbij duurzaam water aan bod komt, kan sensibiliseringsmateriaal verkrijgen via het waterloket.

Bijdrage tot de milieubeleidsplanning en de waterbeleidsplanning

Het Gewestelijk Milieubeleidsplan beoogt in uitvoering van het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid de beleidsmatige strategische planning aan te geven van het uitvoerend milieubeleid op een geïntegreerde en samenhangende wijze over een langere periode. De VMM schakelt zich in deze strategische planningsaanpak van het gewestelijk milieubeleid ten volle in.

Via het Gewestelijk Milieu-overleg zal de VMM haar betrokkenheid bij het gewestelijk milieubeleidsplanningsproces verder uitbouwen. Daarnaast is de VMM vertegenwoordigd in de Planningsgroep van het milieubeleidsplan. VMM leverde haar inbreng bij de uitvoering van het huidige Milieubeleidsplan 1997-2001 (2002), de opmaak van het volgende Milieubeleidsplan 2003-2007 en bij de

opmaak van Milieujaarprogramma's. Deze inbreng wordt momenteel gerealiseerd via de planningsverantwoordelijke van de instelling, de themacoördinatoren en de actieverantwoordelijken.

Het waterbeleid wordt in de rivierbekkens gebiedsgericht uitgewerkt in de bekkenbeheerplannen. Hierin fungeren de door de VMM opgestelde AWP 2's als input voor de aspecten van waterkwaliteit.

In uitvoering van het decreet Integraal Waterbeleid zal de VMM het secretariaat waarnemen van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), en een belangrijke rol spelen in de planningscel van de CIW.

Investeringsprogramma's

In uitvoering van haar decretale opdrachten, stelt VMM een ecologisch onderbouwd en resultaatgericht investeringsbeleid op.

Het driesporenbeleid beschreven in het milieubeleidsplan, bestaat uit de uitbouw van bovengemeentelijke zuiveringsinfrastructuur, een versnelde uitbouw van de aansluitende gemeentelijke riolering en de toepassing van kleinschalige waterzuivering in landelijke gebieden. Dit dient bovendien één geheel te vormen met de door de burger te leveren individuele inspanningen (aansluitingsplicht van huishoudelijk afvalwater op riolering, afkoppeling van hemelwater en oppervlaktewater, installatie van individuele voorbehandeling).

In het kader van de opdrachten in de waterzuivering wordt momenteel gestreefd naar een nieuwe aanpak voor de sanering van het buitengebied. De zuiveringszones, zoals momenteel vastgelegd in VLAREM, zullen hierdoor een wijziging ondergaan.

Het directe gevolg hiervan zal zijn dat de investeringsprogramma's zullen worden opgesteld aan de hand van een vernieuwde methodologie.

Op basis van het door Aquafin opgemaakte ontwerp van zoneringsplannen zal VMM, volgens een welomschreven procedure, overleg plegen met de gemeenten om te komen tot een definitieve afbakening van de zones voor centrale en decentrale zuivering.

Tegelijkertijd zal de scheidingslijn tussen de gewestelijke en de gemeentelijke opdracht op basis van objectieve criteria éénduidig vastgelegd worden.

Het beoogde investeringsbeleid kan slechts behaald worden in combinatie met een sluitend handhavingsbeleid en met gerichte sensibilisatiecampagnes.

Milieuheffing op waterverontreiniging

Via milieuheffingen wil de Vlaamse overheid de gezinnen en de bedrijven ertoe aanzetten minder water te verbruiken en te vervuilen. Tevens dienen de opbrengsten van de heffing om milieu-investeringen te financieren (onder andere waterzuiveringsinfrastructuur).

VMM is belast met het vestigen van de heffing, dit is het bepalen van het bedrag van de heffing. Daarnaast moet VMM de heffing ook innen via het versturen van aanslagbiljetten en bij slechte betalers via het invorderen met gerechtelijke procedures.

Adviesverlening vergunningen

De milieuvergunningen vormen een instrument om de kwaliteit van het leefmilieu te verbeteren. In die vergunningen wordt immers vastgelegd of, wat en hoeveel een bedrijf mag lozen. VMM speelt als overheidsadministratie een adviserende rol bij de behandeling van de milieuvergunningaanvragen, in het bijzonder wat de afvalwaterlozingen en emissies in de omgevingslucht betreft.

Ter uitvoering van de beleidsadviserende taak inzake milieuvergunningen, zal de VMM haar sturende afstemming van het vergunningenbeleid op de realisatie van de bescherming van de oppervlaktewateren op een gestructureerde wijze verder uitbouwen ter realisatie van de doelstellingen van het Mina-plan.

In het bijzonder zullen de vergunningen van de tot op heden op riool lozende relevante bedrijven dienen aangepast te worden aan de uitgangspunten inzake – principieel verplichte - bronsanering en beperkende mogelijkheid tot medeverwerking op RWZI's, die als centrale opdracht de zuivering van huishoudelijk afvalwater hebben.

Naast de rol die VMM als waterkwaliteitsbewaker dient in te vullen, zal ook de adviesverlenende opdracht inzake de luchtaspecten van de milieuvergunningen op een gerichte en gestructureerde wijze verder uitgebouwd worden teneinde het instrument vergunningen optimaal aan te wenden ter realisatie van de geformuleerde doelstellingen van het milieubeleidsplan.

Technologisch onderzoek

De studieopdrachten kaderen in de decretale opdrachten van VMM, met name de uitbouw en de exploitatie van emissie- en immissiemeetnetten lucht en water, de verdere ontwikkeling van meetmethoden (o.m. cf de nieuwe biologische kwaliteitselementen opgelegd door de EU kaderrichtlijn Water) en modellering, de incorporatie van de kwaliteitszorg bij de validatie van de meetgegevens, het opmaken van AWP's, het jaarlijks opstellen en optimaliseren van een inventaris van de emissies van verontreinigende stoffen in afvalwateren en oppervlaktewateren en in de omgevingslucht, het jaarlijks opstellen van investeringsprogramma's voor de waterzuiveringsinfrastructuur, het adviseren van de milieuvergunningen in toepassing van het VLAREM en de wetenschappelijke onderbouwing van de heffingen.

Intergewestelijke en supranationale samenwerkingsovereenkomsten, regelgeving, conferenties ...

Actieve medewerking van VMM aan internationale verdragen inzake milieubeleid die door Vlaanderen worden ondertekend, medewerking aan richtlijnen die op Europees niveau worden opgesteld en deelname aan internationale conferenties zijn eveneens instrumenten die kunnen bijdragen tot een verbetering van het leefmilieu in Vlaanderen, gezien in Europese of zelfs mondiale context.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 41.46: Werkingsdotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			44.183	100 %	52.756	54.659
GOK			57.339	100 %	52.756	54.659

Het verschil tov 2003 is als volgt te verklaren :

- Beslissing Vlaamse regering inzake bijkomend personeel ikv nieuw waterzuiveringsbeleid	+ 125.000 EUR
- Beslissing Vlaamse regering inzake bijkomend personeel ikv uitbreiding MAP-meetnet	+ 64.000 EUR
- Beslissing Vlaamse regering inzake bijkomende werkingskosten ikv uitbreiding MAP-meetnet	+ 327.000 EUR
- CAO (vakantiegeld)	+ 631.000 EUR
- indexatie	+ 708.000 EUR
- Overdracht weddelast Minacontractueel	+ 48.000 EUR
	<hr/>
	+ 1.903.000 EUR

Basisallocatie 61.44: Investeringsdotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			1.698	100 %	1.609	1.633
GOK			1.698	100 %	1.609	1.633

Betreft verhoging ingevolge indexering (24.000).

PROGRAMMA 61.1

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ, AFDELING MESTBANK

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Driesporenbeleid

Om de mestproblematiek aan te pakken werd een driesporenbeleid ontwikkeld om aan de milieudoelstellingen te voldoen.

Aanpak aan de bron

Het mestverschot reduceren via aanpak aan de bron, zoals het gebruik van nieuwe voedertechnieken en efficiëntere, nutriëntenarme voeders, het beredeneerd voederen via het bijhouden van balansen, herstructurering van de veehouderij.

Oordeelkundige bemesting

Het overschot benutten op de bodem via oordeelkundige bemesting door het bijhouden van een bodembalans en het controleren van het nitraatresidu ook na de teelt, via het bewerken van de dierlijke mest zodat een betere stikstof/fosfaatverhouding in de mest kan worden bekomen welke beter is afgestemd op de bodem- en teeltbehoeften.

Mest - en nutriëntenverwerking

Het overschot verwerken zonder evenwel het probleem van het teveel aan stikstof en fosfaten te verplaatsen van het compartiment bodem naar het compartiment lucht en water. Mestverwerking betekent een structurele oplossing met toekomstperspectief voor de landbouwsector en met internalisatie van de milieu-aanpak in de productie.

De aanpak aan de bron en het verbeteren van de oordeelkundige bemesting moeten elk bijdragen tot het wegwerken van 25% van het mestoverschot. De mestverwerking zelf moet dan nog 50% van het mestoverschot wegwerken. Deze drie maatregelen moeten samen slagen.

Actuele situatie

Geheel van maatregelen

De aanpak aan de bron is bijna volledig gerealiseerd.

De nutriëntenhalte werd ingevoerd om het probleem van het overaanbod niet verder te laten vergroten. De nutriëntenhalte beviest tijdelijk (tot 2007) de productie van dierlijke meststoffen op inrichtingsniveau.

Via efficiëntere veevoeding voor zowel stikstof als fosfaat en dit voor alle voeders : krachtvoerders, mengvoerders, ruwvoerders werd een belangrijke reductie van de productie gerealiseerd; het opstellen uitscheidingsbalansen om de efficiëntie van de voeders te berekenen, is hierbij onmisbaar. Kennis van de ruwvoerdersamenstelling en beheersing van de bemesting bij het winnen van ruwvoerders kunnen een belangrijke bijdrage leveren tot de aanpak aan de bron in de rundveehouderij.

Aanpak aan de bron via herstructurering van de veehouderij is opgestart in 2001. In 2003 kon voor het derde jaar op rij een stopzettingsvergoeding worden aangevraagd. Ditmaal kwam ook rundvee en pluimvee in aanmerking voor deze vergoeding.

Via oordeelkundige bemesting wordt de draagkracht van de bodem gerespecteerd. Bodembalansen, bodemanalyse en nitraatresidubepaling na de oogst zijn nuttige instrumenten om inzicht te verwerven in de draagkracht van de bodem, de levering van nutriënten door de bodem en de benutting van de nutriënten door het gewas. Het gebruik van bodembalansen moet nog worden gerealiseerd.

Oordeelkundige bemesting wordt ondersteund via de juiste keuze van de toepassingsmomenten van meststoffen en via emissie -arme toedieningstechnieken.

Op lange termijn wordt milieuverbetering gerealiseerd door het hanteren van realistische uitscheidingsnormen en duidelijke bemestingsnormen.

Mestverwerking en mestbewerking krijgt ondersteuning en wettelijke bepalingen worden getroffen inzake normering van de installaties, het eindproduct, enz.

Alle voorgaande beleidsmaatregelen zijn afdwingbaar via regulerende superheffingen en via efficiënte controle op de naleving ervan.

De maatregelen zijn gericht op het daadwerkelijk realiseren van milieuresultaten. Hiervoor worden meetinstrumenten gehanteerd zoals de diverse balansen nl. uitscheidingsbalansen, bedrijfsbalansen en bodembalansen. Tevens worden ook effectieve metingen uitgevoerd zoals de bepaling van het nitraatresidu in de bodem na de oogst.

Flankerend beleid

Het meststoffenbeleid is een verstrengd en resultaatgericht beleid dat moet worden gedragen door de landbouwsector ; het flankerend beleid omvat de volgende items :

- De Task force mestverwerking wordt opgericht
- Het oppervlaktewatermeetnet van de VMM is operationeel
- Het grondwatermeetnet van AMINAL-afdeling water wordt uitgebouwd
- Er werd een wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd naar de limiet van het nitraatresidu voor de verschillende bodemtypes in het najaar om te voorkomen dat nitraat in die mate zou uitspoelen dat het grond- en oppervlaktewater met meer dan 50mg/l wordt aangereikt.

Wettelijke basis

Op 30 maart 2000 werd MAP2bis van kracht. In dit decreet werden de maatregelen uitgevaardigd uitgaande van het driesporenbeleid. : aanpak aan de bron, oordeelkundige bemesting en mestverwerking.

Sindsdien werd MAP2bis enkele keren bijgestuurd : op 19 juli 2002, 7 februari 2003 en 28 maart 2003. Het betrof hoofdzakelijk wijzigingen rond kwetsbare gebieden, nutriëntenhalte en vergunningen.

A. De omschrijving van de strategische doelstellingen

SD1 Een oplossing bieden voor de vermestingsproblematiek in Vlaanderen via :

- het verminderen van de nutriëntenproductie van de Vlaamse veestapel
- het tot stand brengen van een oordeelkundig nutriëntenmanagement in land- en tuinbouw
- de verwerking van dierlijke mest en organische afvalstoffen.

SD2 De realisatie van een gemeenschappelijke Vlaamse land - en tuinbouwdatabank in directe verbinding met de overheden en de burger.

SD3 De VLM -Mestbank positioneert zich als een performant adviseur zowel naar de overheid als naar de doelgroepen toe.

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

OD1 Opvolging en controle op de nutriëntenhalte zodat de dierlijke productie wordt bevroren op het niveau van de nutriëntenhalte.

OD2 Door het gebruik van efficiëntere voeders en voedertechnieken daalt het mestoverschot met 10% tegen 2003.

OD3 Het mestoverschot moet tegen 2003 verminderen met 25% via oordeelkundige bemesting

OD4 De mestverwerking moet 50% van het mestoverschot wegwerken tegen 2003.

OD5 De nitraatconcentratie in oppervlakte - en grondwater daalt zodat de grenswaarde (50 NO₃⁻mg/l) wordt bereikt.

OD6 Reductie van de ammoniakemissie tot de internationale doelstellingen (45% tegen 2010).

OD7 De verscheidenheid van gegevens waarover de Mestbank beschikt neemt toe.

OD8 De VLM-adviezen en voorstellen worden geïmplementeerd in de wetgeving, worden aanvaard en opgevolgd in de praktijk.

OD9 De residuwaarde in de bodem is lager dan 90kgN/ha.

C. Instrumenten

De verschillende instrumenten waarover de mestbank beschikt om dit te realiseren zijn de volgende:

adviseren,
inventariseren,
registreren,
controleren,
inspecteren,
sanctioneren,
heffingen opleggen,
boetes opleggen,
voorlichten,
sensibiliseren,
erkennen.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 41.48: Werkingsdotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij, Mestbank

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			11.796	100 %	11.996	12.219
GOK			11.818	100 %	11.996	12.219

Betreft verhoging ingevolge indexering (178.000), verhoging pensioenbijdrage (20.000) en vakantiegeld (25.000).

Basisallocatie 61.45: Kapitaaldotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij, Mestbank

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			730	100 %	734	745
GOK			1.525	100 %	734	745

Betreft verhoging ingevolge indexering (11.000).

PROGRAMMA 61.2 NATUUR

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	4.215	95,3 %	4.741	98,8 %	5.307	7.920
GVK	144	100 %	7.569	69,1 %	8.037	6.276
GOK	839	33,7 %	5.714	58,2 %	6.327	3.327
VRK						
MACH						

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Op het programma 61.2 worden zowel de kredieten van de afdeling Natuur als van het Instituut voor Natuurbehoud ingeschreven. Zij worden afzonderlijk behandeld.

AFDELING NATUUR

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Beleidsdomeinen:

Natuurbeheer

Acties van Natuureducatie en -onthaal

A. Strategische doelstellingen

- bevolking, bedrijven en overheden tot een meer milieubewust gedrag brengen;
- de kwaliteit van het milieu op de gemiddelde kwaliteit in de ons omringende landen afstemmen;
- natuur- en milieuschade maximaal voorkomen.

Beleidsvelden

Het programma omvat, de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering inzake natuurbehoud in de brede zin evenals de aankopen, het beheer van de eigen natuurterreinen, de subsidiëring van de aankoop door de erkende natuurverenigingen en het toegepast wetenschappelijk onderzoek (voorbereiding van acties + monitoring van resultaten van acties) inzake natuurbehoud en de natuurontwikkeling in sensu largo. Dit programma concentreert de inspanningen van de Vlaamse regering die betrekking hebben op de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit, met name de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke habitats, ecosystemen en landschappen met ecologische waarde en het behoud van de wilde soorten, in het bijzonder van die welke bedreigd, kwetsbaar, zeldzaam of endemisch zijn en het beheer van de natuurterreinen van de Vlaamse Gemeenschap.

B. Operationele doelstellingen

- De bevordering van de duurzaamheid van de natuur in Vlaanderen met gelijke snelheid of binnen dezelfde termijn als in de ons omringende landen en dit voor alle onderdelen, dus ook voor de thema's in verband met de aantasting van de natuurlijke systemen;
- Nieuwe decreten en reglementeringen op een dusdanige wijze aan het grote publiek, de lagere overheden en de andere geledingen van de Vlaamse Gemeenschap uitleggen dat géén onwettelijke daden gesteld worden door onwetendheid.
- De eigen diensten volledig inzetbaar houden en de kwaliteit ervan verbeteren.
- De 15.000ha extra natuurreservaat verwerven door grotere oppervlakken als voorheen te huren.

- Betere informatie verschaffen door de Vlaamse overheid over de doelstellingen van het natuurbehoud en het beheer van de terreinen.
- Verbreding en verdieping van het maatschappelijk draagvlak door het overtuigen van de burgers, de bedrijven en de overheden van de noodzaak van een meer milieubewust gedrag;
- Opvoeren van de doeltreffendheid en de efficiëntie van de getroffen maatregelen door het voeren van een voorkomingsbeleid om natuurschade maximaal te voorkomen;
- De uitvoering van het nieuwe natuurdecreet (19 juli 2002).

C. Instrumenten

- uitgave van publicaties
- deelname aan manifestaties
- verzamelen van documentatiemateriaal
- organisatie van permanente vorming
- huur van natuurreservaten
- onderhoud en werking van vervoermiddelen en ander materiaal
- uitbetaling van de lonen (arbeiders en niet statutair personeel)

D. Prestatiedragers

Het aantal publicaties op zich geeft niet voldoende inhoud, aangezien naargelang de doelgroepen en de aanpak voor verschillende vormen en inhoud gekozen kan worden.

Ook wat de deelname aan manifestaties betreft, hangt het af welke typemanifestaties bedoeld zijn. De huur van terreinen wordt in ha uitgedrukt maar naargelang de ligging (kust - kempen) en de aard (heidevisvijvers) is de kostprijs per ha verschillend.

Voor een volledig overzicht van de beleidsdomeinen is het nodig de memorie van toelichting bij dit programma naast deze van het MINA-fonds te plaatsen.

Opgaven van de afdeling Natuur:

Het nieuwe decreet op het natuurbehoud en het natuurlijke milieu van 10 oktober 1997 (gewijzigde versie van 19 juli 2002) bepaalt het algemeen kader waarbinnen de Vlaamse regering en in uitvoering dus de afdeling Natuur, optreedt.

In uitvoering van het verdrag over de biodiversiteit zal het stand still beginsel toegepast worden waarbij de nodige acties ondernomen moeten worden om de bestaande natuurkwaliteit en kwantiteit te behouden. Er dient voorkomen te worden dat natuur en de hieraan verbonden (al of niet) bijzondere ruimtelijk of ecologische kwaliteiten achteruit gaan. Nieuw hieraan is dat het gaat om de bestaande natuurwaarden, waar ze zich ook bevinden in Vlaanderen.

Het voorzorgsbeginsel wordt ook gehanteerd waarbij alle administraties noodzakelijke maatregelen nemen om een afwegingskader te creëren om een toetsing uit te voeren telkens er bepaalde beheersdaden gesteld worden.

De afdeling voert de volgende deelplannen van het natuurbeleidsplan uit:

- gebiedsgerichte plannen,
- de relatie tussen natuurdoelstellingen en milieu (lees ecologische) kwaliteit,
- soortgerichte plannen en acties,
- educatie en voorlichting ter verbreding van de maatschappelijke basis van het natuurbehoud,
- ondersteuning van lokale en provinciale overheden.

Concreet houdt dat in dat de volgende punten uitgevoerd worden:

- algemene beleidsvoorbereiding, rekening houdend met het natuurrapport en het natuurbeleidsplan;
- algemene beleidsevaluatie;

- externe samenwerking (bv. binnen de Europese Unie) binnen het kader van het globaal beleid van de Vlaamse overheid inzake externe betrekkingen;
- het uitvoeren van de uitvoeringsbesluiten op het decreet;
- uitwerken in het intern recht al dan niet in uitvoering van internationale akten (vogelrichtlijn, habitatrichtlijn, RAMSAR-verdrag) met name de afbakening van de habitatgebieden en de implicatie van de Europese richtlijnen terzake;
- uitwerken en verwezenlijken van het Vlaamse Ecologische Netwerk en als voorbereiding hierop het op kaart stellen en onderbouwen van een gewenste natuur en bosstructuur;
- opstellen en toepassen van soortenbeschermingsplannen;
- erkennen subsidies natuurverenigingen en natuurreservaten;
- toepassen van het bermbesluit en het vegetatiebesluit;
- de politionele bevoegdheid, de machtigingen, de vergunningen of concessies aan derden;
- aankopen van natuurgebieden met een speciale aandacht voor de Vlaamse kustduinen;
- beheer van de aangekochte gronden;
- voorbereiden en uitvoeren van natuurinrichtingsprojecten;
- afsluiten beheersovereenkomsten in het kader van een milieuvriendelijke landbouw;
- voorbereiden en uitvoeren van natuurontwikkelingsacties zowel op eigen terreinen als op gronden van derden, in samenwerking met deze laatste;
- ondersteunen van de lokale overheden bij natuurontwikkelingsacties;
- natuureducatie en publieksopvang met inbegrip van de daaraan verbonden contracten en concessies.

De zorg voor het natuurbehoud is niet louter een sectoraal beleid, maar dient te worden geïntegreerd in het dagelijks beheer van de andere diensten van de Vlaamse Gemeenschap en in het beleid van de provincies, de gemeenten en de VOI's.

Hiertoe werden speciale coördinerende structuren ingesteld zoals de 8 Ecologische Impulsgebieden, de 9 Regionale Landschappen, de Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplannen, ... waarin gestreefd wordt naar een integrale kwaliteitszorg en een optimale verwerving van de diverse functies van het landschap met de maatschappelijke en economische vereisten.

Bovendien wordt ook uitvoering gegeven aan de internationale akten waarbij Vlaanderen partij is, zoals de verdragen van RAMSAR (1974), BONN (1979) met AEWa en EUROBATS, BERN (1979) en Rio de Janeiro (1992) net als aan de richtlijnen van de Europese Unie, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Via de relaties met AMINAL, zowel met het Hoofdbestuur als met de buitendiensten; ook met andere administraties of pararegionalen wordt een actieve samenwerkingspolitiek gevoerd (openbare werken, ruimtelijke planning, landschapszorg, VLM, VMM, wetenschapsbeleid en vele andere).

Bronnen van het beleid:

- decreet van 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (zoals laatst gewijzigd op 19 juli 2002)
- besluit van de Vlaamse regering van 1998 met nadere regels over de uitvoering van het decreet van 1997
- besluit van de Vlaamse regering van 2003 inzake de procedure voor de opmaak van NRP
- besluit van de Vlaamse regering van 2003 inzake de subsidiëring van reservaten
- het regeerakkoord 1999-2001-10-04 beleidsbrief van de minister van 2001

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Het programma 61.2 heeft betrekking op (delen van) de beleidsvoorbereiding, de specifieke werkingskosten, de subsidies, het beleidsvoorbereidend en toegepast wetenschappelijk onderzoek.

Basisallocatie 11.06: salarissen en toelagen van de natuurarbeiders in dienst van de afdeling Natuur

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	-	-	2.563	93,61 %	2.542	0
GOK	-	-	2.563	93,61 %	2.542	0

Dit krediet wordt omgezet van een gesplitst naar een niet-gesplitst krediet.

Basisallocatie 11.07: salarissen en toelagen van de natuurarbeiders in dienst van de afdeling Natuur

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK					-	2.593

Dit betreft een nieuwe basisallocatie, omgezet vanuit basisallocatie 11.06.

De kredieten worden aangewend voor het uitbetalen van de lonen en salarissen van de natuurarbeiders in dienst van de afdeling Natuur.

Voor deze personeelsleden wordt er rekening gehouden met verhoging van vakantiegeld, eindejaarstoelage en de anciënniteit.

Basisallocatie 12.20: Allerhande uitgaven in verband met communicatie en sensibilisering.

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK			454	98,83 %	454	230
GOK			454	34,67 %	454	230

Dit krediet behelst de uitgaven in verband met het maken van publicaties en het organiseren van sensibilisatiecampagnes. In het Natuurdecreet van 21 oktober 1997 is het doelgroepenbeleid één van de hoofdlijnen. Het MINA-plan en de jaarlijkse milieujaarprogramma's bevatten duidelijke doelstellingen en een strategie om het verlies aan biodiversiteit te stoppen. Een belangrijke bijdrage hiervoor wordt geleverd door het uitdragen van de zorgplicht en het doelgroepenbeleid. In en rond natuurgebieden gebeuren directe acties om de aanwezige natuurkwaliteit te waarborgen of te verhogen maar anderzijds is een wijde sensibilisering nodig om de Vlaming te overtuigen zijn gedrag ten aanzien van natuur en natuurwaarden te veranderen.

Het krediet werd als volgt aangepast:

- een vermindering van 229 duizend EUR ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake de halvering van de communicatiekredieten;
- een indexering met 5 duizend EUR.

Basisallocatie 61.03: Kapitaaluitgaven met betrekking tot natuurinrichting

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	-	-	2.454	83,71 %	3.530	4.583
GOK	-	-	775	4,79 %	1.787	1.827

Meerdere projecten zijn momenteel in de fase van uitvoering gekomen, met als gevolg een stijging van het benodigde budget om deze projecten op terrein te realiseren.

De daadwerkelijke uitvoering van de inrichtingswerken kan leiden tot de creatie van economische minwaarden van eigendom of gebruik. Om dit op te lossen, kunnen éénmalige vergoedingen aan eigenaars en gebruikers uitbetaald worden. Uiteindelijk wordt het project via opstelling van een natuurinrichtingsakte afgesloten.

Het krediet werd als volgt aangepast:

- een verhoging met 1000 duizend EUR vastleggingskrediet, overgeheveld vanuit basisallocatie 61.03 van het programma 61.4;
- een indexering van 53 duizend EUR aan vastleggingskrediet en 27 duizend EUR aan ordonnanceringskrediet.

INSTITUUT VOOR NATUURBEHOUD

Inleiding

Het Instituut heeft bij de oprichting in 1985 (BVE 17.07.85) als opdracht gekregen alle passende wetenschappelijke studies, onderzoeken en werkzaamheden uit te voeren in verband met het natuurbehoud, inzonderheid met het oog op het uitwerken van actiemiddelen en wetenschappelijke criteria tot het voeren van het beleid inzake natuurbehoud.

Hiertoe verzamelt het alle nuttige documentatie, onderneemt de nodige studies en onderzoeken, richt enquêtes in en zorgt voor de overdracht van de verworven kennis aan de bevoegde overheden. Bovendien kan het Instituut door de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud worden belast met opdrachten van wetenschappelijke informatie en advies bij openbare diensten en rechtspersonen.

Een belangrijk deel van de opdrachten van het Instituut wordt concreter omschreven in het Natuurdecreet (1997) en met latere besluiten en instrumenten zoals MINA-plan gespecificeerd.

Natuurdecreet 1997:

Art. 5	Basisopdrachten van het I.N.
Art. 10	Natuurrapport (op te stellen door I.N.)
Art. 11	Natuurbeleidsplan (ondersteuning I.N.)
Art. 13	Alg. maatregelen bescherming bestaande natuur: typologie, gebiedsafbakening (ondersteuning I.N.)
Art. 17	Afbakening div. onderdelen VEN (GEN, GENO) en samenhang (ondersteuning I.N.)
Art. 18	Beheersopties duurzame watersystemen (ondersteuning I.N.)
Art. 19	Hydrologische studies binnen VEN (op te stellen door I.N.)
Art. 20	Aanduiding gebiedscategorieën VEN (o.a. duinendecreet) (ondersteuning I.N.)
Art. 21 - 23	Afbakeningsprocedure en –plannen GEN/GENO (ondersteuning en verplicht advies I.N.)
Art. 25 en 26	Natuurrichtplannen in GEN resp. GENO (ondersteuning I.N.)
Art. 27 – 31	Afbakening IVON: natuurrichtplannen e.d. (ondersteuning en verplicht advies I.N.)
Art. 32	Natuurreservaten, streefbeelden (ondersteuning I.N.)
Art. 34	Beheersplannen natuurreservaten; adviescommissies (ondersteuning I.N.)
Art. 35	Erkenning particuliere natuurreservaten (ondersteuning I.N.)
Art. 45 – 46	Beheersovereenkomsten , beheersvisie (ondersteuning I.N.)
Art. 47	Natuurinrichtingsprojecten (ondersteuning I.N.)
Art. 48 en 50	Natuurrichtplannen (ondersteuning I.N.)
Art. 51 en 52	Bescherming van planten- en diersoorten en hun levensgemeenschappen (ondersteuning I.N.)
Art. 54	Regionale landschappen (ondersteuning I.N.)

Deze decretale uitbreiding van de opdrachten betekende een significante toename van het specifieke beleidsvoorbereidend onderzoek en advies. Vooral de toenemende verplichtingen voor de invulling van het Europese natuur en milieubeleid (Natura 2000, Kaderrichtlijn water) vergt een verdere uitbreiding van de wetenschappelijke onderbouwing.

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Het onderzoek is vnl. gericht op beleidsrelevante wetenschappelijke researchprojecten, jaarlijks voorgelegd in een werkprogramma via de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en de Directieraad van het Instituut. De meest prioritaire onderzoeksdomeinen of thema's (processen) werden (naar aanleiding van BBB) aan grondige en kritische evaluatie onderworpen. Deze kunnen worden samengevat als volgt:

(1) beschrijvend onderzoek en monitoring: typologie en verspreiding (inclusief kartering) van soorten en levensgemeenschappen; opstelling van referentiekaders inzake biodiversiteit, zeldzaamheid (Rode Lijsten),

beheersmaatregelen; dergelijk soort- en gebiedsgericht inventarisatiewerk ligt aan de basis voor de rapportering over "de toestand van de natuur"

(2) functioneel ecologisch en eco-hydrologisch onderzoek: functioneringsmechanismen binnen en verbanden tussen diverse ecosysteemcomponenten, met inbegrip van de effecten van menselijk handelen; onderzoek naar dosis-effect relaties en mogelijke beheersmaatregelen; landschapsecologisch onderzoek naar habitatfragmentatie, effecten van corridors en barrières; integraal waterbeheer in grote riviersystemen (IJzer, Schelde, Maas, Demer);

(3) vertaling en beleidsinpassing van deze kennis: afbakening van VEN en IVON en van gebieden met internationale status mede op basis van onder (1) verrichte inventarisaties (i.s.m. AMINAL), aangeven van normen, functietoekenningen, mogelijkheden of prioriteiten voor natuurontwikkeling en -herstel, natuurtechnische milieubouw, actief biologisch beheer, integraal kustzonebeheer; ondersteuning van het opstellen van natuurdoeltypes en ecosysteemvisies, ecologische inbreng in regionale structuurplanning, landinrichting, natuurinrichting, evaluatie van terreinbeheer e.d.

(4) opstellen van tweejaarlijkse Natuurrapporten, met beschrijving en evaluatie van de toestand van de natuur in Vlaanderen en effecten van het gevoerde beleid.

A. De omschrijving van de strategische doelstellingen

De beleidsondersteuning gebeurt vnl. via wetenschappelijk onderbouwde adviesrapporten en visievorming i.s.m. met of ten behoeve van AMINAL; bv. uitwerking van het VEN (in relatie met Structuurplan Vlaanderen: de gewenste natuurlijke structuur), pilootprojecten natuurinrichting, regionale landschappen, windmolenproblematiek, bijdrage in MER-procedures en afwegingen; beleid rond specifieke probleemsoorten, opstellen van beheersvoorstellen voor beschermde gebieden; inventarisatie en evaluatie ten behoeve van aanduiding van speciale beschermingszones in uitvoering van Europese richtlijnen en internationale overeenkomsten (Ramsar, Bern, Bonn, Biodiversiteit).

Deze aanpak van zowel projectgerichte multidisciplinaire activiteiten als lange-termijnmonitoring geeft aanleiding tot mededinging in zowel regionale, federale als internationale onderzoeksprogramma's (TWOL, PBO, FWO, DWTC, EU, ...).

Het I.N. is overigens opgenomen in het netwerk van Europese onderzoekinstellingen voor natuurbehoud (CONNECT) en diverse stafmedewerkers zetelen als experts in (ca. 25) internationale wetenschappelijke en/of beleidsinstanties (o.a. EPBRS, Eur. Commissie, Raad van Europa, e.d.).

Door deelname aan internationale onderzoeksnetwerken, wetenschappelijke congressen en workshops (of de organisatie ervan) zorgt het I.N. voor een kwalitatieve uitstraling van de Vlaamse Gemeenschap. De geregelde aanwezigheid van I.N.-medewerkers op officiële conferenties van internationale verdragen e.d. komt een directe en adequate invulling van latere verplichtingen (rapporteringen, gebiedsafbakeningen, databanken) in nauw overleg met andere landen en in afspraak met AMINAL zeer ten goede.

Uitwerking van beleidsdoelstellingen

De inbreng en "vertaling" van hoger geschetst onderzoek op niveau gebeurt door actieve deelname aan talrijke (ca. 140) overheidsorganen, Hoge Raden, commissies, werkgroepen e.d.

De directe relaties met AMINAL liggen voor de hand, zowel met het hoofdbestuur als met de buitendiensten; ook met andere administraties of VOI's wordt een actieve samenwerkingspolitiek gevoerd (AWZ, AROHM, WIM, VLM, VMM, wetenschapsbeleid en vele andere).

Ook de goedkeuring van het MINA- plan betekent een directe betrokkenheid van het Instituut voor Natuurbehoud in samenwerking met het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, AMINAL en VOI's (zie verder). Tot slot verzorgt het Instituut jaarlijks een bijdrage voor VRIND en de Speurgids voor Wetenschap en Technologie, dep. WIM) en tweejaarlijks het eigen Natuurrapport.

Het is een permanente zorg om een evenwicht te behouden tussen de eigenlijke onderzoekstaken en de groeiende vraag naar expertises, beheersadviezen, voordrachten en andere praktische tussenkomsten.

Betreffende concrete prognose (meerjarenplanning) liggen diverse topics vast onder meer: de Biologische Waarderingskaart, het natuurrapport, de ecohydrologische inbreng, afbakening en updating van beheersvoorstellen; VEN en IVON, advies RUPs e.d.

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

Naast de ad-hoc adviezen die worden gevraagd door diverse administraties en kabinetten, worden de grote lijnen van de permanente (onderzoeks- en advies-) prestaties vastgelegd in de Lange Termijn Visie van het Instituut (2002) waarop de jaarlijkse werkprogramma's worden gestoeld.

Voorbeeld van inbreng in internationale verplichtingen

	Onderzoeksprojecten en/of adviezen
Internationale verplichtingen	
RAMSAR-Conventie	3 jaarlijks rapport; inventaris wetlands & watervogels; expertise; conferenties
Conventie Biodiversiteit	Toestandbeschrijving Natuur, Rode lijsten, Biol. Waarderingskaart enz.; expertise, conferenties. Opstellen actieplan (i.s.m. AMINAL)
EU habitatrictlijn	Gebiedsfiches, interpretatie criteria & annexen; rapportering ; overleg wetenschappelijk comité
EU vogelrichtlijn	Rapportering , actualisatie populatieschattingen, afbakening en criteria enz.; overleg wetenschappelijk comité
Bern-Conventie	Status van annex-soorten , Rode lijsten enz.; experten- meetings
Bonn-Conventie	Statusrapport soorten, overleg & meetings (o.a. Waterfowl agreement)
OECD	Invulling populatiegegevens flora-fauna, land-use e.a.; expertise
Raad van Europa	Diverse expertises en opvolging (o.a. pan-European landscape and biological diversity strategy, Europees Diploma, pilootprojecten)
Vlaamse beleidsplannen	
Decreet Natuurbehoud	
MINA- plan	
Duinendecreet	Inventarisatie, kartering & evaluatie; gebiedsvoordrachten: overleg en advies (AMINAL)
Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	Opstelling gewenste natuurlijke structuur, advies VLACORO; gewestplanwijzigingen (advies AROHM)
Mestactieplan	Afbakening en evaluatie kwetsbare habitats en beschermde gebieden met 0-bemesting of ambtshalve ontheffing ; actualisatie Biologische Waarderingskaart; geschillencommissie
Grindbeleid	Bijdrage herstructurering Grensmaas
VEN	Permanente structurele inbreng en advies
Beleidsondersteunende databanken	Flora, ornithologie, herpetofauna, vlinders e.a. invertebraten; beschermde gebieden (zie ook Natuurrapport)
Bekkenbeleid	Ondersteunende adviesverlening en overleg bekkencomités
MIRA-rapport	Begeleidingscommissie, (mede-)auteurschap, revisie; relaties met Natuurrapport
MER	richtlijnen flora en fauna, methodische beoordeling, strategische MER

C. De omschrijving van de instrumenten

De wetenschappelijke activiteiten bij het Instituut voor Natuurbehoud zijn te catalogeren in vier verticale hoofdlijnen en twee horizontale “doorsneden”. (Onderstaande lijst van activiteiten is niet-limitatief.)

A. Verticale entiteiten

(1) Populatie- en verspreidingsecologie

Onderzoek naar populaties, verspreiding, aantallen, habitateisen van soorten en soortengroepen met speciale aandacht voor kritische taxa; het gaat hierbij veelal om soorten die met verdwijning bedreigd zijn, sterk achteruitgaan of indicatief zijn voor bijzondere milieu- en landschapsomstandigheden

Opstellen van "referentiesystemen" (bvb. Rode lijsten) voor belangrijke soortgroepen met invulling van hun zeldzaamheid, bedreiging, en ecologische indicatie.

(2) Habitatieecologie en Natuurontwikkeling

Onderzoek naar het natuurlijk milieu op het niveau levensgemeenschap, habitat en landschap; doel is te komen tot typologieën en inzicht in relaties met het abiotisch milieu.

Dit moet leiden tot referentiekaders op het niveau van Vlaanderen voor levensgemeenschappen, habitats (bijv. graslanden, heiden) met aangeven van ecologische relaties in ruimte en tijd.

Opstellen van de Biologische Waarderingskaart en bijkomende databanken

Onderzoek naar potenties en realisaties van natuurontwikkeling en natuurtechnische milieubouw

(3) Systeemecologisch onderzoek (2 cellen: watersystemen ; landschapsecologie&natuurbeheer)

Het onderzoek beoogt inzichten te verschaffen in het functioneren van ecosystemen; de keuze van objecten is derhalve gemaakt in functie van de doelstelling. Nagegaan moet worden of de objectkeuze gecombineerd kan worden met bovenstaande categorieën.

Onderzoek naar de invloed van isolatie op populaties, in functie van een huidig en toekomstig beheer, herstel en ontwikkeling van hun levensgemeenschappen; functionaliteit van verbindingselementen op landschapsniveau. Onderzoek naar de effecten van veranderende milieufactoren op soorten, levensgemeenschappen en gebieden; modellering van belangrijke ecologische factoren in systemen en ingrepen op deze systemen.

B. Horizontale doorsneden

(1) Cel Natuurontwikkeling en -Beleid

Gebruik van de BWK en monitoring-gegevens van soorten in o.m. gebiedsgericht beleid, MAP, Europese Richtlijnen, VEN: verdere vertaling in het raam van de "gewenste natuurlijke structuur", groene RUPs Structuurplan Vlaanderen, provinciale Structuurplannen. Plaats van natuurbehoud in milieubeleidsplan (cfr. acties MINA-plan). Implementatie van Europese richtlijnen (ook KRW) en Ramsar-conventie.

(2) Cel NARA: Natuurrapport: rapport "Toestand van de Natuur in Vlaanderen"

Onderzoek naar de effecten van onder meer versnippering, verdroging, eutrofiëring (water en bodem)

Interpretatie en integratie van gegevens op soortniveau

Beleidsvaluatie (sociaal en juridisch luik) en evaluatie effecten van natuurbeheer en -ontwikkeling

In het kader van het MINA- plan werden diverse acties gespecificeerd waar het Instituut voor Natuurbehoud (i.s.m. AMINAL). een duidelijke functie dient te vervullen.

De goedkeuring van het MINA-plan betekent een directe betrokkenheid van het Instituut voor Natuurbehoud (IN) in samenwerking met het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW), AMINAL en VOI's.

D. De omschrijving van de prestaties, de prestatiedrijvers en de budgettaire parameters

Vermits bij het Instituut de wetenschappelijke ondersteuning van het beleid voorop staat, zijn de beleidsinstrumenten en de inhoudelijke activiteiten direct gelinkt met de uitgevoerde activiteiten. Voor de meer concrete invulling en verdere specifieke informatie verwijzen we naar het jaarlijks werkprogramma zoals goedgekeurd door de Vlaamse Hoge Raad voor Natuurbehoud en de functioneel bevoegde minister.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Het programma 61.20 bevat volgende basisallocaties van het Instituut voor Natuurbehoud: 11.04, 12.03, 12.04, 12.45 en 74.02. Deze kredieten zijn voorzien voor de werking van het Instituut (algemene werkingskosten, uitrusting en uitbestedingen).

Basisallocatie 12.03: Specifieke werkingskosten Instituut voor Natuurbehoud

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	501	90,72%	494	100%	843	698

Deze basisallocatie bevat de kredieten voorzien voor de specifieke werkingskosten (allerlei kosten in het kader van wetenschappelijk onderzoek, uitbouw van een wetenschappelijke referentiebibliotheek, wetenschappelijke analyses van grond- en waterstalen, gebruik dienstauto's). Tenslotte worden ook de kosten voor het bijwonen van internationale wetenschappelijke symposia e.d. op dit krediet gedragen. In algemene termen dient gesteld te worden dat het investeringsbeleid voor wetenschappelijk ondersteunende diensten een volgehouden werkingskost impliceert (onderhoud, updating, enz.).

In 2003 werd eenmalig 200 duizend euro toegekend voor een ICT-inhaaloperatie.
Voor 2004 wordt dit bedrag terug overgeheveld naar artikel 361B7005 van het Minafonds.
De impuls van 46 duizend EUR wordt toegekend voor de extra werking van het IN.
Tevens is er een indexerings van 9 duizend EUR.

Basisallocatie 12.45: Dringende studies buiten het werkprogramma van het Instituut voor Natuurbehoud

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	144	99,94%	143	37,22%	142	71
GOK	188	86,51%	143	100%	142	71

Het gesplitst krediet 12.45 wordt gebruikt voor de uitbestedingen van wetenschappelijk onderzoek. Het krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Basisallocatie 74.02: Aankoop van specifiek materiaal voor specifieke uitrusting van het Instituut voor Natuurbehoud (machines, meubilair, materiaal, apparatuur en vervoermiddelen)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	407	97,08%	409	100%	472	564

Dit krediet wordt benut voor de aankoop van duurzame wetenschappelijke apparatuur (monitorings-apparatuur, vervoermiddelen, specifiek meubilair en toestellen voor de labo's,...).

Voor 2004 is er een verhoging van 85 duizend euro voor de uitrustingskosten.
Tevens is er een indexerings van 7 duizend euro.

PROGRAMMA 61.3 BOS EN GROEN

INLEIDING

Beleidsdomeinen:

- bosbeheer
- groenbeheer
- wildbeheer en vogelbescherming
- riviervisserij

De projecten inzake natuurontwikkeling, bepaalde subsidiestelsels in het kader van het Vlaams programma voor Plattelandsontwikkeling in uitvoering van EU-verordening 1257/99 (subsidiëring van bosgroepen, bebossen van landbouwgronden), de vormingsactiviteiten (werking Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal), het onderhoud en de investeringen in de domeinen van het Vlaams Gewest, inclusief het aankopen en bebossen van terreinen, worden gefinancierd door het MINA-fonds. Het beleidsdomein bosbeheer en groenbeheer wordt bijgevolg overwegend gedragen door dit fonds. Het overzicht van de strategische en operationele doelstellingen van die sectoren wordt dan ook uitgebreider opgenomen in de memorie van toelichting bij de artikelen van het Minafonds.

Het beleidsdomein wildbeheer en riviervisserij wordt overwegend door programma 61.3 gefinancierd en voor een kleiner deel door het MINA-fonds. De betrokken strategische en operationele doelstellingen worden daarom alleen hier besproken.

Voor een volledig overzicht van de beleidsdomeinen is het dus nodig de memorie van toelichting bij dit programma naast deze van het MINA-fonds te plaatsen.

Bronnen van het beleid:

- Bosdecreet van 13 juni 1990 (en diverse uitvoeringsbesluiten) en ontwerp lange-termijnplan en actieplan Bosbouw
- de wet riviervisserij van 1954 en zijn uitvoeringsbesluiten
- het KB vogelbescherming 1981
- het jachtdecreet van 1991
- het BVR erkenning wildbeheereenheden van 1998
- het BVR erkenning beleidsondersteunende verenigingen van 1992
- het regeerakkoord 1999 - 2004
- de resultaten van de doorlichting in 1999 van het Visserijfonds en de provinciale visserijcommissies
- het oprichtingsbesluit van het IBW
- de resultaten van de doorlichting in 1998 van het IBW
- het milieubeleidsplan 3
- het milieuprogramma 2004
- het kerntakendebat

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	4.034	91,0 %	5.919	94,2 %	6.019	5.893
GVK	2.637	84,7 %	7.773	88,2 %	7.656	7.472
GOK	2.541	69,4 %	8.155	86,0 %	7.479	7.479
VRK	1.681	11,3 %	1.389	18,0 %	2.178	2.180
MACH						

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Het programma 61.3 heeft betrekking op (delen van) de beleidsvoorbereiding, de specifieke werkingskosten, de subsidies, het beleidsvoorbereidend en toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake bossen en bosbouw, groenvoorziening, riviervisserij, jacht en vogelbescherming.

Alleen het beleidsdomein riviervisserij, wildbeheer en vogelbescherming en het wetenschappelijk onderzoek aan het IBW wordt in dit programma verder toegelicht (zie hoger).

A. Strategische doelstellingen

Strategische doelstellingen inzake jacht, vogelbescherming en riviervisserij

Deze beleidssector streeft naar het verstandig gebruik van de diersoorten en hun leefgebieden rekening houdend met het natuur en milieubeleid dat gevoerd wordt. De nauwe betrokkenheid van de doelgroepen jagers, vissers en vogelbeschermers staat centraal.

Het jachtdecreet beoogt het verstandig gebruik van wildsoorten en hun leefgebieden, wat kan worden gedefinieerd als de benutting van een soort of populatie op een zodanige wijze dat hierdoor het voortbestaan van de desbetreffende soort of een andere soort of populatie niet in het gedrang komt. Ook het principe van de wildbeheereenheden is op die overweging gebaseerd. De jacht wordt derhalve niet langer als een loutere oogstactiviteit beschouwd maar wil een nieuwe mentaliteit bij de jager stimuleren door hem te betrekken bij het beheer van de open ruimte.

Een goed wildbeheer omvat de zorg voor zowel het behoud van een redelijke en gezonde wildstand door een verstandige exploitatie van de betrokken wildsoorten als het voorkomen van belangrijke wildschade en poogt hiermee de belangen van jagerij, landbouw en natuurbehoud met elkaar te verzoenen.

Het beleid inzake de vogelbescherming in het Vlaams Gewest sluit aan bij het algemeen principe opgelegd door de richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand, dat alle in het wild levende vogelsoorten beschermd zijn, behoudens beperkte, strikt omschreven en gecontroleerde uitzonderingen.

Het beleid inzake de binnervisserij past zich in in het natuurbeleid en is gericht op het behoud van de biodiversiteit en omvat maatregelen gericht op de bescherming van natuurwaarden in en om het viswater. De hengelaar wordt bij dit beleid betrokken door te streven naar de ecologische inpassing van de hengelsport. Het visserijfonds evolueert naar een instrument dat geschikt is om een en ander te realiseren met de doelgroep.

Strategische doelstelling	Operationele doelstellingen	Instrumenten	Financieringsbron
Verstandig gebruik van de soorten en hun leefgebieden	<ul style="list-style-type: none"> - de visserijcommissies omvormen tot een ondersteunend instrument van het Minabeleid - ecologische inpassing van de jacht en de binnervisserij - afbouw van de vinkenvangst 	<ul style="list-style-type: none"> Visserijfonds en de provinciale visserijcommissies Mina-plan Besluit op de wildbeheereenheden Vinkenbesluit/stimuleren kweek 	<ul style="list-style-type: none"> Prog. 61.3 b.a. 12.91 en 73.91 Mina 1208 en 3307 Pr. 61.30, b.a. 33.03
Ondersteuning van het soortgericht en gebiedsgericht beleid	Het beleid streeft naar een verhoging van de biodiversiteit	<ul style="list-style-type: none"> - project vismigratie - monitoring visbestanden 	<ul style="list-style-type: none"> Mina 1208 Prog. 61.3 b.a. 12.91 en 73.91

Strategische doelstellingen inzake bosbeleid

Het bosbeleid schakelt zich in het de Langetermijndoelstellingen voor het thema "Verlies aan Biodiversiteit" zoals vastgesteld door het Gewestelijk Milieubeleidsplan 2003-2007.

"Het verlies van de biodiversiteit, met inbegrip van de genetische diversiteit, stopzetten door instandhouding, ontwikkeling en herstel van de natuur en het natuurlijk milieu en door het duurzaam gebruik van ecosystemen en soorten".

Binnen dit kader hanteert het bosbeleid beleidsdoelstellingen die steunen op de algemene richting zoals aangegeven in het Bosdecreet. In de langetermijnplanning Bosbouw wil de Vlaamse overheid prioritair werken rond vier sleutelbegrippen :

- kwantitatief bosbehoud dat, naast de maximale bescherming van bestaande bossen streeft naar een beter gestructureerd bosareaal op Vlaams niveau;
- kwalitatief bosbehoud dat streeft naar evenwicht tussen maatschappelijke functies van het bos enerzijds en de maximale ontwikkeling en instandhouding van het boscossysteem anderzijds;
- bosuitbreiding;
- geïntegreerde maatschappelijke taakvulling met aandacht voor verruiming van het maatschappelijk draagvlak. Dit sleutelbegrip leidt ook tot een activering van een Vlaamse internationale bospolitiek.

Concrete beleidslijnen zijn:

- realisatie van 10.000 ha ecologisch verantwoorde bosuitbreiding met aandacht voor stadsbossen en bebossing van landbouwgronden en het streven om daarnaast nog 10.000 ha tijdelijke bossen te realiseren (in het kader van het PDPO);
- criteria vastleggen voor duurzaam bosbeheer en koppeling van certificering en vrijstelling successierechten;
- uniforme aanpak en versnelde opmaak beheerplannen en een adequaat monitoringsysteem;
- een certificeringssysteem instellen voor duurzaam beheerde bossen;
- oprichting van bosgroepen ter responsabilisering van de privé-eigenaars.

Strategische doelstellingen inzake groenvoorziening: zie memorie van toelichting bij het Minafonds

Strategische doelstellingen van het wetenschappelijk onderzoek aan het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

Het IBW wil een maximale wetenschappelijke onderbouwing verzorgen van het beleid inzake bosbouw en wildbeheer (jacht en riviervisserij)

Deze onderbouwing omvat naast het toegepast onderzoek ook het beleidsvoorbereidend onderzoek en de wetenschappelijke dienstverlening.

De onderzoeksdomeinen zelf werden vastgelegd in het oprichtingsbesluit van het Instituut. Het jaarprogramma zelf wordt voorgelegd ter advies en goedkeuring aan de directieraad van het Instituut en de betrokken Vlaamse Hoge Raden. Vooraf werd echter overleg gepleegd met de betrokken sectoren om de onderzoeksnoden te definiëren, deze werden vastgelegd in een middellange termijnplanning 2001-2005. Tot slot wordt het aan de minister voorgelegd ter goedkeuring.

Strategische doelstelling	Operationele doelstellingen	Instrumenten	Financieringsbron
Wetenschappelijk onderzoek en beleidsgericht onderzoek	optimale invulling toevertrouwde missie onderzoeksragen vanuit het beleid en de basis beantwoorden coördinatie wetenschappelijk onderzoek	Onderzoeksprogrammatie Regionale, nationale en internationale samenwerkingsverbanden	Prog. 61.3 b.a. 12.02, 11.05, 11.65, 12.46, 73.63, 74.03 Mina-fonds Milieubeleidsplan Federale en E.U. - onderzoeksfondsen
Wetenschappelijke dienstverlening	beschikbaar stellen resultaten eigen onderzoek en onderzoek derden optimale advisering	communicatie (publicaties, studiedagen) bibliotheek advisering leveren van producten	Prog. 61.3 b.a. 12.02 en 11.05

B. Operationele doelstellingen

Jacht, Vogelbescherming en visserij

Omvorming provinciale visserijcommissies

De aanbevelingsnota naar aanleiding van de doorlichting van de provinciale visserijcommissies vormt de basis van een doeltreffend doelgroepenbeleid via het visserijfonds. Door het instellen van een meer professioneel secretariaat en de ontwikkeling van gemeenschappelijke projecten van de commissies wordt het instrument van het visserijfonds meer resultaatgericht ingezet.

Ecologische inpasbaarheid van de jacht en de binnenvisserij

Het Mina-plan streeft naar het bevorderen van de ecologische inpasbaarheid van de binnenvisserij en de jacht.

De wildbeheereenheden zijn een geëigend instrument om de jacht op een duurzame wijze uit te oefenen, die het mogelijk maakt om de jagerij op een gestructureerde wijze te benaderen. De organisatie van de jagerij in wildbeheereenheden wordt daarom in 2004 verder gestimuleerd.

De vangst van vinken uit de vrije natuur wordt verder afgebouwd; de vinkeniers worden ook in 2004 via subsidies gestimuleerd om meer vinken te kweken.

Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

Voor het bereiken van de operationele doelstellingen beschikt het instituut momenteel over een beperkt aantal statutaire personeelsleden. Om de statutaire opdracht naar behoren te vervullen werden de nodige middelen voorzien om via contractuele medewerkers deze noden in te vullen.

Verder worden een aantal punctuele onderzoeksvragen via tijdelijke contractuele medewerkers aangevat. Aandacht gaat vooral naar het multifunctioneel karakter van het Vlaamse bos zoals vastgelegd in het bosdecreet en aan de wetenschappelijke onderbouwing van de criteria voor duurzaam bosbeheer zoals deze geformuleerd werden door de ministeriële conferenties ter bescherming van de bossen in Europa.

Een ander belangrijk aandachtspunt is de monitoring van de bosgezondheid. Hier gaat bijzondere aandacht naar de invloed van luchtverontreiniging op het boscossysteem. Het Instituut vervult hier een belangrijke internationale rol, door de organisatie van het Forest Soil Co-ordinating Centre; met cofinanciering van de EU. Het instandhouden van gezonde bossen en de aanleg van nieuwe bossen vraagt ook aandacht voor de genetische kwaliteit van de bomen. De richtlijn 1999/105/EEG, betreffende het in de handel brengen van bosbouwkundig teeltmateriaal die in 2003 dient te worden geïmplementeerd en waarbij de lijst van boomsoorten die moeten voldoen aan strengere kwaliteitseisen, sterk wordt uitgebreid, vergt een doorgedreven inspanning in dit onderzoeksdomein.

De voorbije jaren werden heel wat inspanningen verricht voor het inventariseren van autochtone genenbronnen van inheemse bomen en struiken. De coördinatie van het gebruik van dit genenmateriaal, het opstellen van criteria voor toepassing en de opbouw van zaadboomgaarden krijgen extra aandacht.

Het onderzoek naar de mogelijkheden van in Vlaanderen geproduceerd hout, als duurzame en hernieuwbare grondstof wordt uitbesteed.

Sinds de oprichting van het Instituut werden heel wat beleidsrelevante gegevens samengebracht in databanken, onder meer "Groenbos" met de gegevens van de Level II - proefvlakken (monitoring invloed van de grensoverschrijdende luchtverontreiniging op de bosbodem), de visdatabank met onder meer de gegevens van de visbestandopnames, de databanken van genetisch materiaal, het marternetwerk, het bosreservaten netwerk,... De verdere uitbouw, het gebruiksvriendelijk en toegankelijk maken van deze databanken zal bijzondere aandacht krijgen.

De ondersteuning van de wildbeheereenheden bij de opmaak van de wildbeheerplannen en de inventarisatie van de jachtsoorten wordt in 2004 verder gezet, waardoor het doelgroepenbeleid een extra stimulans krijgt. Het Instituut staat ook in voor de verwerking en rapportering van de afschotstatistieken en de wildtellingen. Het begrip wildbeheeronderzoek werd sinds 2001 uitgebreid met het onderzoek naar schadelijke en expansieve diersoorten. De aandacht gaat hier vooral naar de bestrijding van de Muskusrat, Bruine rat en Beverrat.

Soortgericht onderzoek betreft de problematiek van de Vos in Vlaanderen en de monitoring van de Marterachtigen als indicator voor ecologische landschapskwaliteit.

Sinds 2001 werd ook het Meetnet Zoetwatervis opgestart. Via monitoring van visbestanden in een vast meetnet wordt naast de samenstelling en vitaliteit van de visbestanden een inzicht verkregen over de evolutie van de waterkwaliteit en de structuur en dynamiek van de Vlaamse waterlopen. Hiermee wordt ook een stap gezet naar de implementatie van de Kaderrichtlijn Water.

Specifieke aandacht gaat ook naar de wetenschappelijke ondersteuning van de implementatie van de Benelux-beschikking over vrije vismigratie.

De financiering van de werking van het Instituut geschiedt via de basisallocaties 11.05, 11.08 voor de salarissen van de contractuele werknemers; 12.02, 12.46, 73.63 en 74.03 voor respectievelijk de algemene werkingskosten, studieopdrachten aan derden, investeringen en apparatuur.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocaties ter beschikking van de afdeling Bos & Groen

Basisallocatie 11.08: salarissen en toelagen van de groenarbeiders

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	-	-	4.923	100%	4.882	5.190
GOK	-	-	4.923	100%	4.882	5.190

Het extra krediet wordt voorzien in het kader van de realisatie van de bosuitbreiding pro rata van 1.000 ha/jaar, voor de werving van 5,5 bosarbeiders.

Tevens werd een indexerings toegepast van 98 duizend EUR.

Basisallocatie 12.01: specifieke werkingskosten inzake bosbouw, jacht, riviervisserij en groenvoorziening andere dan deze bedoeld in de overige basisallocaties alsmede allerhande uitgaven i.v.m. de werking en de ondersteuning van de Vlaamse Hoge Bosraad

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	146	83,05%	169	100%	84	151

Het betreft hier specifieke uitgaven voor het bestellen van vakliteratuur, vogelringen, toxicologische onderzoeken, ... Voor 2004 worden bijkomende middelen voorzien voor het betalen van de reis- en verblijfkosten van de groenarbeiders. Compensatie komt vanuit artikel 361B1208 van het Minafonds (16 duizend EUR) en vanuit basisallocatie 61.3/74.05 (50 duizend EUR).

Daarnaast werd een indexering toegepast van 1 duizend EUR.

Basisallocatie 12.20: Allerhande uitgaven in verband met communicatie

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	793	88,33%	633	97,83%	548	277

Dit krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake de halvering van de communicatiekredieten. Het zal aangewend worden voor twee grote campagnes van de afdeling (Week van het Bos, Dag van het Park).

Daarnaast werd een indexering toegepast van 6 duizend EUR.

Basisallocatie 12.63: beleidsgerichte studies en modelprojecten op het gebied van bosbouw, jacht, vogelbescherming en riviervisserij alsmede internationale verbintenissen.

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	694	89,15%	521	97,47%	516	258
GOK	585	66,42%	377	77,11%	372	186

Het krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Op deze basisallocatie worden o.a. studies en projecten in het kader van het Actieplan Bosbouw aangerekend (o.m. lokalisatiestudies voor bosuitbreiding, het verder operationaliseren van de bosdatabank) en relevant beleidsondersteunend onderzoek, onder meer in uitvoering van internationale engagementen en verplichtingen. Programmering van de wetenschappelijke studies die op dit artikel worden aangerekend, wordt gecoördineerd voor het hele beleidsdomein milieu en natuur onder het programma 'Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu'.

Basisallocatie 12.91: werkingskosten ter uitvoering van het Visserijfonds

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
VRK	1125	16,05%	668	48,15%	661	400

Het instrument van het Visserijfonds is gericht op uitvoering van het visserijbeleid via de provinciale visserijcommissies. De begroting van het visserijfonds houdt zoveel mogelijk rekening met de implementatie van het visserijbeleid in het natuur- en milieubeleid van de Vlaamse regering.

De basisallocatie 12.91 dekt de werkingskosten ter ondersteuning van de activiteiten van de visserijcommissies door visserijdeskundigen. Als gevolg van een doorlichting zullen de beschikbare kredieten efficiënter worden ingezet en zullen de provinciale visserijcommissies professioneler kunnen werken.

Het aantal hengelaars kent opnieuw een gevoelige terugval in 2002 wat een vermindering van de inkomsten verklaart en daardoor van de beschikbare middelen: het aantal hengelaars bedraagt in 2002 ongeveer 63.000; voor 2003 wordt het aantal hengelaars op 59.000 geraamd. Voor 2004 worden er 55.000 geraamd.

Basisallocatie 33.02: betaling van schadevergoeding aan derden

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	12	1,45%	12	0%	12	26

Dit krediet dient voorzien te worden voor het uitbetalen van schadevergoeding aan derden voor teeltschade veroorzaakt door wild uit domeinbossen waar het jachtrecht niet werd verpacht.

In 2001 werd slechts een beperkte schadevergoeding aan derden uitbetaald wat niet wegneemt dat het krediet veiligheidshalve dient voorzien te worden.

Een supplementair krediet van 14.000 euro dient voorzien te worden vanuit de veronderstelling dat het aantal dossiers (met substantiële schade) de komende jaren kan toenemen door de toename van de populatie van bepaalde diersoorten enerzijds en de actieve verwervingspolitiek van de overheid anderzijds.

N.a.v. teeltschade door wild uit domeinbossen wordt een compensatie doorgevoerd voor 14 duizend EUR vanuit artikel 361B1261 van het Minafonds.

Basisallocatie 33.03: subsidies aan maatschappijen en verenigingen die werkzaamheden verrichten op het gebied van en die zich bezighouden met de bevordering van de bosbouw, de groenvoorziening, de jacht, de visserij en de vinkenkweek

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	74	86,33%	73	82,27%	73	82

Een supplementair krediet diende voorzien te worden voor de subsidiëring van de vinkenkweek als alternatief voor de vangst. Dit supplementair krediet (9 duizend EUR) wordt gecompenseerd vanuit artikel 361B1261 van het Minafonds.

Basisallocatie 50.62: subsidies aan privé-boseigenaars voor de uitvoering van boswerkzaamheden in bos en groendomeinen en andere initiatieven in uitvoering van het bosdecreet (art. 13, 85 en 87 van het bosdecreet van 13 juni 1990)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	513	52,87%	524	49,84%	530	300
GOK	464	75,16%	481	48,78%	441	382

Van het krediet van 2003 werd een bedrag van 172.000 euro overgeheveld naar artikel 361B1232 voor het verhogen van de werkingsmiddelen van de afdeling Bos & Groen. Tevens werd een krediet van 58.000 euro overgeheveld naar basisallocatie 63.61 van programma 61.3. Het ordonnanceringskrediet werd verminderd met 58 duizend EUR. Dit betreft een compensatie voor basisallocatie 63.61 van programma 61.3.

De Vlaamse regering keurde op 27 juni 2003 een reeks nieuwe uitvoeringsbesluiten goed op het Bosdecreet. Het betreft onder meer een ontwerpbesluit houdende criteria voor duurzaam bosbeheer en een herziening van de subsidieregeling ter ondersteuning van duurzaam bosbeheer. Deze beslissing geeft eveneens invulling aan eerdere engagementen van de Vlaamse regering genomen bij de vaststelling van het Vlaams Plattelandsontwikkelingsplan in uitvoering van de Verordening 1257/1999.

Het vermelde nieuwe subsidiebesluit brengt aanzienlijke wijzigingen en vernieuwingen zodat de subsidievoorwaarden beter aangepast zijn aan het huidig bosbeleid, waarin de criteria voor duurzaam bosbeheer als leidraad gehanteerd worden. De subsidies zijn bedoeld als stimulans voor de bosbeheerbeheerders om de principes van duurzaam bosbeheer concreet in de praktijk toe te passen.

De subsidies zijn ook opgenomen in het Programmeringsdocument voor de Plattelandsontwikkeling (PDPO) in Vlaanderen voor 2000-2006. Daardoor is voor drie van de vier types subsidies 50% medefinanciering door de Europese Commissie voorzien. Mede daardoor is het benodigde budget ook lager dan het tot nu toe voorzien budget voor subsidies aan privé-boseigenaars.

Basisallocatie 63.61: Subsidies aan lagere overheden en aan verenigingen van openbaar belang voor de uitvoering van werkzaamheden in bos- en groendomeinen en andere initiatieven in uitvoering van het Bosdecreet en instandhoudingswerken aan parken met cultuurhistorische waarde

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	129	76,9%	105	16,12%	107	167
GOK	129	16,98%	103	5,32%	105	165

Het nieuwe subsidiebesluit van 27/06/2003 heeft in art. 4 van het KB van 23 juli 1981 de punten 16° en 18° opgeheven maar heeft bepaalde subsidieregelingen open gesteld voor openbare boscijzenaars. In het nieuwe besluit worden de subsidievoorwaarden beter aangepast aan het huidige bosbeleid, waarin de criteria voor duurzaam bosbeheer als leidraad gehanteerd worden. De subsidies zijn bedoeld als stimulans voor de bosbeheerders om de principes van duurzaam bosbeheer concreet in de praktijk toe te passen. De nieuwe subsidieregeling moet eerst bekend raken voor ze echt op kruissnelheid kunnen werken. Het voorgestelde budget is hoger dan het budget uit het verleden, omdat voor openbare besturen nu voor het eerst een gelijkaardige subsidieregeling geldt als voor de privé-bossen. Het opstellen van een uitgebreid beheerplan wordt voor het eerst ook aan openbare eigenaar gesubsidieerd. De vroegere regeling onder het KB van 1981 was zeer omslachtig en weinig bekend. Via een ondersteunende campagne richting de openbare boscijzenaar wordt gehoopt op meerdere subsidie-aanvragen dan in het verleden het geval was.

Dit krediet stijgt enerzijds door verhoging met 58 duizend EUR (compensatie vanuit artikel 50.62 van programma 61.3) en anderzijds door een indexering van 2 duizend EUR.

Basisallocatie 63.62: Subsidies aan openbare besturen voor de verwerving van terreinen voor bosaanleg, waarvan de financiële middelen werden gegenereerd via het betalen van een bosbehoudsbijdrage als compensatieregeling, door de aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing of een verkavelingsvergunning

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
VRK					-	500

Het betreft hier een nieuwe basisallocatie (afsplitsing van basisallocatie 71.90): subsidies aan openbare besturen in het kader van de compensatieregeling.

Deze nieuwe basisallocatie gaat terug tot één van de doelstellingen van het Bosdecreet, namelijk het behoud en de bescherming van het Vlaamse bos. Volgens art.90bis van dit Bosdecreet (van 13 juni 1990, art.90 bis, ingevoegd bij het decreet van 21 oktober 1997 en gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 en 17 juli 2000) kan slechts in welbepaalde gevallen een stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing worden verleend. Met het oog op het behoud van een gelijkwaardig bosareaal wordt door de houder van de stedenbouwkundige vergunning tot ontbossing compensatie gegeven voor de ontbossing en wordt door de houder van de verkavelingsvergunning compensatie gegeven voor de beboste delen van de verkaveling waarvoor de verkavelingsvergunning wordt aangevraagd.

De compensatie wordt gegeven op één van de volgende wijzen: in natura (door een compenserende bebossing), door storting van een bosbehoudsbijdrage of door een combinatie van beide.

In het Besluit van de Vlaamse regering van 16 februari 2001 tot vaststelling van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing wordt het bedrag van de bosbehoudsbijdrage bepaald.

Het basisbedrag van de bosbehoudsbijdrage bedraagt 1.98 euro/m². Afhankelijk van het type bos kan dit basisbedrag vermenigvuldigd worden met een factor 1.5 of 2 (zie onderstaande tabel).

<i>Type Bos</i>	<i>Compensatiefactor</i>
Inheems loofbos	2
Gemengd bos	1.5
Niet-inheems loofbos en/of naaldbos	1

Hier worden twee pistes gevolgd: enerzijds zal het Vlaams Gewest deze middelen zelf gebruiken om nieuw te bebossen terreinen aan te kopen (zie basisallocatie 7190), anderzijds worden deze middelen onder de vorm van subsidies doorgegeven aan de openbare besturen. Het aandeel voor de openbare besturen komt op dit variabel krediet te staan.

Openbare besturen en openbare instellingen dienen immers hun verantwoordelijkheid te nemen inzake behoud van het bosareaal. Daarom kunnen deze bosbehoudsbijdragen uit de compensatieregeling ook worden ingezet om lokale besturen te stimuleren om zelf bebossingen uit te voeren. De bosbehoudsbijdrage wordt dan niet rechtstreeks door het Vlaams Gewest gebruikt maar doorgeschoven naar de lokale besturen die mee hun verantwoordelijkheid opnemen en het geld ontvangen als een subsidie voor aankoop nieuwe te bebossen terreinen.

Deze inkomsten van de bosbehoudsbijdrage zullen als subsidies voor openbare besturen beschikbaar zijn. Gezien niet alle aanwezige kredieten op deze post binnen hetzelfde begrotingsjaar kunnen aangewend worden omwille van het langdurige tijdsverloop bij het realiseren van een bebossingsproject, werd geopteerd voor een variabel krediet.

Basisallocatie 71.90: bossencompensatiefonds

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
VRK	-	-	393	0%	1.393	1.200

Deze kredieten zijn afkomstig van compensatiebijdragen tengevolge van ontbossingen bij het toekennen van een bouwvergunning.

Op dit variabel krediet komt het aandeel voor het Vlaams Gewest te staan (zie ook basisallocatie 63.62). Deze inkomsten van de bosbehoudsbijdrage zijn als kapitaaluitgaven voor nieuwe bebossingsprojecten beschikbaar.

Gezien niet alle aanwezige kredieten op deze post binnen hetzelfde begrotingsjaar kunnen aangewend worden omwille van het langdurige tijdsverloop bij het realiseren van een bebossingsproject, werd geopteerd voor een variabel krediet.

Basisallocatie 73.91: kapitaaluitgaven ter uitvoering van het Visserijfonds

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
VRK	556	1,68%	124	5,27%	124	80

De basisallocatie 73.91 moet toelaten de kapitaalsuitgaven van het Visserijfonds te bekostigen.

Het instrument van het Visserijfonds is gericht op uitvoering van het visserijbeleid via de provinciale visserijcommissies. De begroting van het visserijfonds houdt zoveel mogelijk rekening met de implementatie van het visserijbeleid in het natuur- en milieubeleid van de Vlaamse regering.

De kredieten van deze basisallocatie gaan naar werken die de habitat van de vissen ten goede komen.

Basisallocatie 74.05: aankoop van specifieke machines, meubilair, materiaal en vervoermiddelen

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	-	-	1.028	91,31%	1.204	1.018

Van het krediet werd een bedrag van 154 duizend euro overgeheveld naar het artikel 361B1232 (werkingskredieten) van het Minafonds en een bedrag van 50 duizend euro naar basisallocatie 12.01 van het programma 61.3.

Basisallocaties ter beschikking van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

Basisallocatie 12.02: specifieke werkingskosten van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	647	98%	737	100%	653	840

De kredieten worden aangewend voor de bibliotheekwerking van het Instituut, de werking van de diverse laboratoria en proefkwekerijen, onderhoud en brandstof voor het wagenpark, deelname aan congressen, symposia in binnen- en buitenland, secretariaatswerking,

Een krediet in meer van 180 duizend EUR wordt voorzien om de horizontale werkingskosten zoals allerhande vergoedingen, telefonie, drukkerijkosten, ... die tot nu door de AAAD van LIN werden uitbetaald op te vangen.

Het krediet werd tevens verhoogd met een indexering van 7 duizend EUR.

Basisallocatie 12.46: allerhande uitgaven in verband met studies met betrekking tot actueel bosbouwkundig onderzoek inzake wildbeheer, onder meer studies m.b.t. bosvitaliteit, bodemverzuring, bosboomveredeling die o.a. voortvloeien uit internationale verbintenissen.

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	389	98,8%	325	95,73%	232	116
GOK	387	51,98%	323	93,41%	230	115

Het krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Het krediet zal worden aangewend voor het houttechnologisch onderzoek dat wordt uitbesteed aan het laboratorium voor houttechnologie van de RUG.

PROGRAMMA 61.4 LANDBEHEER

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	22.171	99,9 %	23.998	99,8 %	24.033	24.555
GVK	16.638	85,6 %	15.070	95,5 %	11.999	12.256
GOK	14.800	89,2 %	14.593	61,4 %	12.015	13.016
VRK	2.493	73,2 %	2.638	97,6 %	2.343	2.044
MACH						

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

De inrichting en het beheer van het landelijk gebied, voor sommige instrumenten eventueel beperkt tot het agrarisch gebied, moeten de realisatie van het (gebiedsgericht) milieu- en natuurbeleid, het plattelandsbeleid en de strategische projecten m.b.t. bodembeheer en -bescherming en zorg voor de open ruimte ondersteunen. Via geïntegreerde, gebiedsgerichte initiatieven moeten de plattelandsgebieden nog beter hun maatschappelijke functies kunnen vervullen. De Europese fondsen voor de plattelandsontwikkeling moeten optimaal worden benut, in het kader van een geïntegreerd plattelandsbeleid. Een betere integratie van milieu- en landbouwbeleid is nodig voor een duurzame ontwikkeling. Naast het uittekenen van beleidsindicatoren wordt het instrument van beheerovereenkomsten voor natuur- en bodembeheer verder uitgebouwd. Het beleid rond beheerovereenkomsten wordt sterk uitgebreid. Vanaf 2004 worden ook beheerovereenkomsten met het oog op botanisch beheer en erosiebestrijding mogelijk, met EU-cofinanciering. Er komt ook een evaluatie van de beheervergoedingen en andere kritieke succesfactoren. Het beleid rond bodembeheer wordt verder ontwikkeld. In 2004 worden de inspanningen voor erosiebestrijding nog verhoogd, en wordt ook de grensoverschrijdende samenwerking in twee Interreg-projecten verder gezet.

A. De omschrijving van de strategische doelstellingen

De strategische doelstellingen van dit programma vloeien voort uit de visie vastgelegd in de beleidsnota's Leefmilieu en Landbouw voor de periode 2000-2004. Ze zijn afgestemd op het lopende en het in voorbereiding zijnde milieubeleidsplan, het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en het Vlaams plan voor plattelandsontwikkeling.

De strategische doelstellingen zijn de volgende:

SD1: Duurzaam beschermen van bodem en open ruimte tegen aantasting en onttrekking.

SD2: De biodiversiteit en de duurzame, multifunctionele plattelandsontwikkeling bevorderen, in het landelijk gebied in het algemeen en het agrarisch gebied in het bijzonder.

Een evenwichtige inrichting en een duurzaam beheer van het landelijk gebied worden nagestreefd, via een planmatige aanpak en ruime inspraakmogelijkheden. Integratie van de sociale, de economische en de ecologische dimensie van het platteland is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Verweving van de plattelandsfuncties wordt beoogd, met bijzondere aandacht voor kwetsbare gebieden op het vlak van milieu- en natuurkwaliteit.

Zeer belangrijk is de onderlinge complementariteit tussen de ingezette instrumenten. Zo bijvoorbeeld zullen de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen een kader vormen voor de beheerovereenkomsten (gebiedsdekkend), en kunnen noodzakelijke erosiebestrijdingswerken meegenomen worden in de uitvoering van de lopende ruilverkavelingsprojecten (lokaal).

De doelgroepen van het beleid zijn de gebruikers van de open ruimte in de ruime zin van het woord, individueel of vertegenwoordigd door de lokale besturen en ngo's.

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

Dit programma omvat de budgettaire inspanningen van de Vlaamse regering voor verbetering van de inrichting van de landelijke gebieden. Naast de landinrichtings- en ruilverkavelingsprojecten, gaat het ook over gemeentelijke erosiebestrijdingsmaatregelen en subsidies voor de aanleg of verbetering van landbouwwegen door polders en wateringen. De totale budgettaire inspanning van alle partners samen is echter beduidend meer dan het totaal van dit programma laat vermoeden. Er is een belangrijke co-financiering van andere administraties en afdelingen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, en van andere besturen, vooral provincies, gemeenten, polders en wateringen, en van particulieren en private rechtspersonen.

Het programma omvat tevens kredieten voor toegepast wetenschappelijk onderzoek en voor het afsluiten van beheersovereenkomsten met landbouwers voor het toepassen van landbouwproductiemethoden verenigbaar met de eisen inzake natuur- en bodembeheer.

Voor de instrumenten ruilverkaveling, landinrichting, beheersovereenkomsten met landbouwers, en voor grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten rond erosiebestrijding, is er ook Europese co-financiering.

De operationele doelstellingen zijn de volgende:

OD1: In het jaar 2004 in het kader van de vier lopende landinrichtingsprojecten voor minstens hetzelfde aantal uitvoeringspartners (en 25% meer plangebied) als in 2003 inrichtingsplannen effectief uitvoeren en opleveren, met het oog op het realiseren van duidelijke win-winsituaties voor de diverse uitvoeringspartners.

OD2: In het jaar 2004 de regelgeving voor landinrichting actualiseren en aanzienlijke vordering maken met de opmaak van en het overleg over de richtplannen (vraaggerichte planprogramma's) van nieuwe landinrichtingsprojecten (Brugse Veldzone, Brabants Plateau en Zuiderkempem), met het oog op het realiseren van een zo kort mogelijke termijn tussen de formele beslissing tot opmaak van die programma's en het effectief realiseren van deelprojecten van Vlaams belang met een duidelijk en herkenbaar effect van landinrichting.

OD3: In het jaar 2004 voor een gezamenlijke oppervlakte van 4.000 ha ruilverkavelingsplannen voorbereiden tot op het punt van het advies van de coördinatiecommissie, in afstemming met een geïntegreerde gebiedsvisie zoals uitgewerkt in uitvoering van het ruimtelijk beleid en het gebiedsgericht milieu- en natuurbeleid.

OD4: In het jaar 2004 minstens dezelfde oppervlakte ruilverkavelingsgebieden multifunctioneel inrichten en herverkavelen als in 2003. In de loop van 2004 voor elk project in uitvoering een wezenlijke vooruitgang van de multifunctionele en geïntegreerde aanpak kunnen aantonen.

OD5: In het jaar 2004 voor in totaal 50% van de risicogebieden de opmaak van gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen afronden. Het uitvoeren van kleinschalige erosiebestrijdingswerken voor 1.000 ha knelpuntgebieden financieel en inhoudelijk ondersteunen.

OD6: In het jaar 2004 minstens 14.000 goed onderbouwde adviezen verstrekken in het kader van de ruimtelijke ordening en het milieubeleid, met als doel het behoud van de basisbodemkwaliteit en de ruimtelijke kwaliteit van de agrarische gebieden.

OD7: In het jaar 2004 via diverse vormen van samenwerking (subsidies en beheersovereenkomsten) meer dan 500 nieuwe particulieren en private rechtspersonen betrekken bij het uitvoeren van werken, maatregelen en handelingen met het oog op het verbeteren van de inrichting en het beheer van de open ruimte.

C. De omschrijving van de instrumenten

Landinrichtingsprojecten

Het decreet van 21 december 1988 tot oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij en het uitvoeringsbesluit van 6 juni 1996 bieden een afwegingskader voor de inrichtingsactiviteiten in de landelijke gebieden. Binnen een formeel overlegkader wordt gezocht naar geïntegreerde oplossingen die bijdragen tot de realisatie van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen, de voorgenomen milieukwaliteitsnormen en het duurzaam behoud van natuurwaarden.

Na een evaluatie van het inrichtingsinstrumentarium werd geopteerd voor een optimalisatie binnen het bestaande wettelijk kader, met onder meer een vraaggestuurde benadering, de inzet van een instrumentenkoffer op maat van de verschillende inrichtingsvraagstukken. Een aanpassing van het uitvoeringsbesluit van 6 juni 1996 wordt voorbereid.

Momenteel (1 oktober 2003) zijn er 4 landinrichtingsprojecten in uitvoering. Daarbij gaat het in totaal om 102.570 ha. Voor 3 projecten (Brugse Veldzone, Brabants Plateau en Zuiderkempen) is de voorstudie afgerond en zal binnenkort een beslissing genomen worden over het effectief starten van de opmaak van de planprogramma's.

Op de basisallocaties 33.01 en 63.21 zijn kredieten beschikbaar voor de subsidiëring van de uitvoering van landinrichtingswerken:

Ba 33.01 Subsidies aan privaatrechtelijke rechtspersonen en natuurlijke personen.

Ba 63.21 Subsidies aan de Vlaamse Landmaatschappij, provincies, gemeenten, polders, wateringeng, ruilverkavelingscomités en door de Vlaamse regering aangewezen publiekrechtelijke rechtspersonen.

Ruilverkavelingsprojecten

De ruilverkaveling is geëvolueerd tot een instrument voor de geïntegreerde inrichting van overwegend agrarisch gebied. Het blijft nog altijd uniek in Vlaanderen door de mogelijkheden en de schaal van de grondmobiliteit.

Voor het opstellen en uitvoeren van de ruilverkavelingsplannen zijn kredieten beschikbaar op:

Ba 12.20 Uitgaven van alle aard in verband met het onderzoek naar het nut van ruilverkavelingsprojecten en de monitoring van de ecologische waarden.

Ba 61.03 Bijdrage van het Gewest in de technische uitgaven met betrekking tot de toepassing van de wetten op de ruilverkaveling van landeigendommen.

Erosiebestrijdingsprojecten

De erosiebestrijdingsprojecten betreffen nieuw beleid dat in 2002 op gang kwam. Het uitvoeringsbesluit werd begin 2002 gepubliceerd in het Belgisch staatsblad. Bedoeling is de gemeenten, als rechtstreeks betrokkenen met uitgebreide terreinkennis, financieel en inhoudelijk te ondersteunen bij het ontwerpen en uitvoeren van kleinschalige erosiebestrijdingswerken, bij voorkeur na het opmaken van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan. De kredieten voor de subsidiëring zijn voorzien op ba 63.22. In 2004 worden ook betalingskredieten voorzien voor twee lopende grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten (basisallocatie 12.06).

Landbouwwegen

Het Koninklijk Besluit van 23 juli 1981 betreffende de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaams Gewest door of op initiatief van ondergeschikte besturen worden uitgevoerd schept de mogelijkheid verbeteringswerken aan landbouwwegen die door polders en wateringeng worden uitgevoerd, te subsidiëren. De kredieten voor de subsidiëring zijn voorzien op basisallocatie 63.20.

Beheersovereenkomsten in agrarisch gebied

In uitvoering van de Europese verordening 1257/99 (en het Vlaams plan voor plattelandsontwikkeling) zullen ook in 2004 beheersovereenkomsten met landbouwers in agrarisch gebied worden afgesloten. De interesse van de landbouwers gaat in stijgende lijn. Momenteel zijn vergoedingen voorzien voor weidevogelbeheer, perceelsrandenbeheer en beheer van kleine landschapselementen. Het is de bedoeling nog in 2003 via een besluit van de Vlaamse regering het aantal beheersmaatregelen uit te breiden, vooral voor botanisch beheer, en vanaf 2004 ook beheersmaatregelen voor erosiebestrijding op perceelsniveau in te voeren. De vergoedingen worden voor de helft gefinancierd door de Europese Unie. De Vlaamse kredieten zijn voorzien op ba 41.42.

Toegepast wetenschappelijk onderzoek

Op ba 12.34 zijn kredieten beschikbaar voor toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake ruilverkaveling, landinrichting, beheerslandbouw en bodembescherming. Dikwijls moet flexibel ingespeeld worden op initiatieven in het kader van het boven- of intergewestelijk beleid of op initiatieven in aanverwante beleidsvelden.

Dotaties aan de Vlaamse Landmaatschappij

Ongeveer 63% van de kredieten op het programma 61.4 betreffen dotaties aan de Vlaamse Landmaatschappij. Met uitzondering van de Mestbank en het Ondersteunend Centrum GIS-Vlaanderen voorzien de kredieten onder ba 41.41 en ba 61.41 in de nodige dotaties voor de VLM voor respectievelijk de werkingskosten en de investeringsuitgaven.

Open-ruimte-beleid en bodembeschermingsbeleid

De multifunctionele optimalisering van de agrarische structuur door inrichtings- en beheersmaatregelen is slechts duurzaam wanneer de bestaande structuren blijvend opgevolgd en beschermd worden (ruimtelijke ordening, bebossing van landbouwgronden, bescherming landschappen, bodembescherming). In dit verband zal de afdeling Land in 2004 haar bijdrage tot de beleidsvoorbereiding en advisering in het kader van de ruimtelijke ordening en het milieubeleid in de ruime zin verder uitbouwen. Voor de specifieke werkingskosten en investeringsuitgaven van de afdeling Land zijn kredieten beschikbaar op ba 12.01, ba 12.21, ba 12.90 en ba 74.02.

D. De omschrijving van de prestaties, de prestatiedrijvers en de budgettaire parameters

Het merendeel van de uitgaven is projectgebonden (landinrichting, ruilverkaveling, erosiebestrijding). De belangrijkste prestatiedrijver is daar de totale oppervlakte in te richten gebied. Vooral voor erosiebestrijding wordt een groeiscenario voorzien. De stijging is gebaseerd op reeds ingediende principeaanvragen voor het investeringsprogramma 2004.

Het totaal subsidiebedrag voor de werken in de 4 landinrichtingsprojecten blijft in 2004 op hetzelfde peil als in 2003. Er is wel een toename van de werken die gefinancierd worden met eigen kredieten van andere administraties en afdelingen, en ook Europese co-financiering in het kader van het Vlaams plan voor plattelandsontwikkeling.

Voor ruilverkaveling wordt het prestatieniveau verminderd ten opzichte van 2003. Hier ook is er Europese co-financiering voor plattelandsontwikkeling.

De meest onzekere evolutie betreft de uitgaven voor beheersovereenkomsten in agrarisch gebied. Op basis van de meest recente financiële tabel van het Vlaams programma voor plattelandsontwikkeling wordt een stijging van 70% voorzien tegenover 2003. Die stijging is nodig omdat nieuwe beheerspakketten botanisch beheer en erosiebestrijding worden ingevoerd.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 12.06: Uitgaven in het kader van grensoverschrijdende en andere bovengewestelijke samenwerkingsprojecten rond erosiebestrijding

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			-	-	173	0
GOK			-	-	96	45

Erosiebestrijding is recent in een stroomversnelling gekomen. Ook in onze buurlanden en in heel wat andere landen is dit thema aan de orde. De kredieten zijn noodzakelijk om via bovengewestelijke samenwerking knowhow en ervaring uit te wisselen. De kredieten voor de driejarige Interreg-projecten ('Aanpak erosie in het Benelux-Middengebied' en 'Grensoverschrijdende erosiebestrijding in Vlaanderen, Wallonië en Noord-Frankrijk') zijn vastgelegd in 2003. In 2004 zijn enkel betalingskredieten nodig.

Een bedrag van 175 duizend EUR werd overgeheveld naar basisallocatie 63.22 van programma 61.4. Er werd tevens een indexering van 2 duizend EUR GVK en 1 duizend EUR GOK toegepast.

Basisallocatie 12.20: Uitgaven van alle aard in verband met het onderzoek naar het nut van de ruilverkavelingsprojecten (opstellen van ruilverkavelingsplannen en milieueffectenrapporten) en de monitoring van de ecologische waarden in de ruilverkavelingsprojecten

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	327	31,2 %	196	43,0 %	417	208
GOK	436	31,5 %	227	47,6 %	361	180

Sinds enkele jaren worden weinig nieuwe ruilverkavelingsprojecten aangevat, er wordt prioriteit gegeven aan het afwerken van de lopende ruilverkavelingsprojecten en optimalisering van het inrichtingsinstrumentarium. Het krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Basisallocatie 12.21: Allerhande uitgaven in verband met communicatie

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	22	100 %	22	100 %	22	11

Dit krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake de halvering van de communicatiekredieten.

Basisallocatie 12.33: Allerlei kosten i.v.m. de studie betreffende de ruilverkaveling, de landinrichting, de beheerslandbouw en het bodembeleid

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	141	100 %	140	60,5 %	27	0

In 2004 worden het vastleggings- en het ordonnanceringskrediet overgeheveld van basisallocatie 12.33 naar basisallocatie 12.34 (gesplitst krediet) van hetzelfde programma.

Basisallocatie 12.34: Allerhande uitgaven i.v.m. de beleidsonderbouwende studies m.b.t. de ruilverkaveling, de landinrichting, de beheerslandbouw en de bodembescherming

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			-	-	113	141
GOK			-	-	43	98

In 2004 wordt een vastleggings - en het ordonnanceringskrediet (27 duizend EUR) overgeheveld van basisallocatie 12.33 naar basisallocatie 12.34 van hetzelfde programma. Er werd tevens een indexering van 1 duizend EUR toegepast.

Basisallocatie 33.01: Subsidies aan privaatrechtelijke rechtspersonen en natuurlijke personen voor de uitvoering van landinrichtingsplannen (decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de VLM)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	124	75,1 %	614	84,5 %	614	614
GOK	372	67,4 %	166	37,7 %	366	508

Een verhoging van het GOK met 142 duizend wordt voorzien. Compensatie is afkomstig van artikel 63.20, programma 61.4.

Basisallocatie 41.42: Uitgaven voor de uitvoering van beheersovereenkomsten in het kader van EU-verordeningen nr. 2078/92 en 1257/1999

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	248	95,5 %	547	77,7 %	555	954
GOK	27	92,2 %	67	96,8 %	153	268

Het instrument beheersovereenkomsten met landbouwers zit duidelijk in de lift. Nog in de loop van 2003 zal een nieuw uitvoeringsbesluit worden goedgekeurd, dat onder meer de beheerspakketten botanisch beheer invoert. In de loop van 2004 volgt dan nog de invoering van beheerspakketten erosiebestrijding. Bovendien loopt momenteel een evaluatie van de forfaitaire beheersvergoedingen, waarvan sommige misschien nog in de loop van 2004 zullen opgevaardeerd worden om rekening te houden met de effectieve bijkomende kosten en minderopbrengsten ingevolge de beheersbepalingen. Ook de niet-financiële drempels voor participatie van de landbouwers worden geëvalueerd en zo mogelijk weggewerkt.

Het vastleggingskrediet stijgt met 391 duizend EUR, het ordonnanceringskrediet wordt verhoogd met 113 duizend EUR (besluit van de Vlaamse regering 19/7/2002-PDPO). Er werd tevens een indexering van 8 duizend EUR GVK en 2 duizend EUR GOK toegepast.

Basisallocatie 61.03: Bijdrage van het Gewest in de technische uitgaven m.b.t. de toepassing van de wetten op de ruilverkaveling van landeigendommen, eventueel door toekenning van voorschotten

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	8.919	99,9 %	6.703	99,9 %	4.590	4.590
GOK	9.061	94,3 %	8.371	61,6 %	5.884	6.903

Er werden de voorbije drie jaar weinig nieuwe ruilverkavelingsprojecten nuttig verklaard. Anderzijds zijn er een aantal interessante projecten in voorbereiding (Jessen, Sint-Lievens-Houtem, Vissenaken, Willebringen).

Er werd tevens een indexering van 83 duizend EUR GVK en 102 duizend EUR GOK toegepast.

Basisallocatie 63.20: Subsidies voor de verbetering van de landbouwwegen en van de waterhuishouding van de landbouwgronden en voor de drainage en de irrigatie van landbouwgronden

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	1.257	94,4 %	524	99,8 %	613	309
GOK	1.366	96,9 %	727	87,9 %	1.297	1.174

Voor de verbetering van landbouwwegen door polders en wateringen wordt vooropgesteld enkel nog subsidies te verlenen voor de dossiers waarvoor het voorontwerp vóór 2001 werd goedgekeurd.

De aanpassing van de kredieten bestaat uit:

- overheveling van 313 duizend EUR vastleggingskrediet naar basisallocatie 63.22 (kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen) van programma 61.4;
- overheveling van 142 duizend EUR ordonnanceringskrediet naar basisallocatie 33.01 van programma 61.4;
- indexering van 9 duizend EUR GVK en 19 duizend EUR GOK.

Basisallocatie 63.22: Subsidies aan gemeenten voor de uitvoering van kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	1.859	0,0 %	3.727	99,2 %	1.896	2.412
GOK	620	0,0 %	1.645	0,0 %	1.025	1.040

In 2004 worden de inspanningen voor erosiebestrijding met ca. 500.000 euro verhoogd. Die stijging is gebaseerd op reeds ingediende principeaanvragen voor het investeringsprogramma 2004. De betrokken gemeenten zijn sterk geïnteresseerd, zodat bijna alle gemeenten in de risicogebieden initiatieven nemen, in eerste instantie vooral voor het opmaken van (inter)gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen. Heel wat gemeenten starten ook reeds tijdens de opmaak van het gemeentelijk erosiebestrijdingsplan met één of meerdere dossiers erosiebestrijdingswerken om de meest urgente knelpunten aan te pakken.

De aanpassing van de kredieten bestaat uit:

- overheveling van 175 duizend EUR vastleggingskrediet vanuit basisallocatie 12.06 van programma 61.4;
- overheveling van 313 duizend EUR vastleggingskrediet vanuit basisallocatie 63.20 van programma 61.4;
- indexering van 28 duizend EUR GVK en 15 duizend EUR GOK.

Belangrijk is dat via het Uitgavendecreet 2004 een begrotingsruiter werd ingeschreven waardoor eventuele niet-benutte vastleggings- en ordonnanceringskredieten van 2003 naar 2004 kunnen worden overgedragen.

DEEL 3: TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGEN VAN DE DIENSTEN MET AFZONDERLIJK BEHEER EN VAN DE VLAAMSE OPENBARE INSTELLINGEN

PROGRAMMA 61.4 VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (Categorie B)

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

De opdrachten van de afdeling Landelijke inrichting omvatten taken in verband met beheersovereenkomsten, ruilverkaveling, natuurinrichting, landinrichting, grondbeleid en plattelandsbeleid. Beheersovereenkomsten, recht van voorkoop, inrichting worden hierna uitgebreid beschreven. Voor grondbeleid en plattelandsbeleid die in een startfase zitten worden de belangrijkste activiteiten aangehaald.

BEHEERSOVEREENKOMSTEN

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Op grond van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (natuurdecreet) en op grond van het mestdecreet van 21 januari 1991 kreeg de Vlaamse Landmaatschappij opdrachten toegewezen in verband met beheerovereenkomsten.

Op 13 april 1999 (Besluit van de Vlaamse regering) en 6 juni 1999 (Ministerieel besluit) werd alle wetgeving goedgekeurd voor de toepassing van het Vlaamse programma in het kader van de Europese verordening 2078/92. Op grond hiervan is het voor landbouwers die aangifteplichtig zijn in het kader van de mestwetgeving, mogelijk natuurbeheerovereenkomsten te sluiten voor drie beheerdoelstellingen (negen beheerpakketten met diverse subpakketten) :

- weidevogelbeheer
- perceelsrandenbeheer
- herstel, ontwikkeling en onderhoud van kleine landschapselementen.

Voor de beheerdoelstelling weidevogelbeheer zijn gebieden afgebakend; het toepassingsgebied voor de overige twee doelstellingen is het hele Vlaamse Gewest. De beheerovereenkomsten worden gesloten voor 5 jaar tegen een forfaitaire vergoeding.

De Vlaamse Landmaatschappij wordt belast met :

- de actieve bevordering van beheerovereenkomsten;
- het sluiten van beheerovereenkomsten;
- de voortgangsbewaking;
- het toezicht en de evaluatie van beheerovereenkomsten.

Afdeling Land en Afdeling Natuur van AMINAL brengen respectievelijk binnen ‘groengebieden’ en ‘geelgebieden’ advies uit over het sluiten van de beheerovereenkomsten.

Recent werd door Europa het Programma voor Plattelandsontwikkelingsplan in Vlaanderen (2000-2006) goedgekeurd in toepassing van de Europese verordening 1257/99. Hierin is een nieuw hoofdstuk rond beheerovereenkomsten opgenomen.

De Vlaamse regering hechtte op 10 oktober 2003 haar goedkeuring aan een nieuw besluit beheerovereenkomsten. Tevens werd een nieuw ministerieel besluit goedgekeurd.. Op grond van dit nieuwe

besluit van de Vlaamse regering en het nieuw ministerieel besluit zal het voor de landbouwers die aangifteplichtig zijn in het kader van de mestwetgeving mogelijk zijn vanaf 1 april 2004 beheerovereenkomsten te sluiten voor 1 bijkomende beheerdoelstelling namelijk botanisch beheer (6 pakketten) en 2 bijkomende beheerpakketten voor de beheerdoelstelling weidevogelbeheer. De taakverdeling tussen de betrokken overheidsdiensten (VLM, Afdeling Land en Afdeling Natuur van AMINAL blijft zoals hiervoor aangegeven). Nieuw is dat de Afdeling Monumenten en Landschappen van AROHM in landschappelijke relictzones een facultatieve verhoging tot 30% van de beheervergoeding kan betalen. Deze verhoging is niet cumuleerbaar met een provinciale of gemeentelijke verhoging. Voor de beheerdoelstellingen weidevogel- en botanisch beheer zijn gebieden afgebakend. Daarnaast geeft het Besluit van de Vlaamse regering van 10 november 2000 tot vaststelling van een vergoedingsregeling ter uitvoering van artikel 15, 15bis, 15ter, 15sexies, §§1 en 3 en 15septies van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 26 mei 2000 ter uitvoering van sommige artikelen van hetzelfde decreet uitvoering aan een regeling van beheerovereenkomsten in het kader van de mestwetgeving. Ook deze overeenkomsten kaderen in Programma voor Plattelandsontwikkelingsplan in Vlaanderen (2000-2006). Op grond hiervan is het mogelijk een beheerovereenkomst ‘natuur’ (graslanden in zones met verscherpte bemestingsbepalingen) of een beheerovereenkomst ‘water’ (percelen in kwetsbare zones water) te sluiten.

In de loop van 2004 kunnen eventueel ook beheerovereenkomsten voor erosiebestrijding mogelijk worden. De Europese Commissie ging akkoord met de wijziging van het Programma voor Plattelandsontwikkelingsplan in Vlaanderen (2000-2006) om beheerpakketten voor erosiebestrijding te ontwikkelen. In de loop van 2004 zullen hiervoor de nodige uitvoeringsbesluiten worden goedgekeurd.

A. Strategische doelstellingen

De biodiversiteit in Vlaanderen wordt duurzaam in stand gehouden en bevorderd. De milieukwaliteit verbetert.

Een goede milieukwaliteit is de basisvoorwaarde voor de ontwikkeling van natuur overal in Vlaanderen. Het behoud van de biodiversiteit is een wereldwijde uitdaging waaraan ook Vlaanderen een bijdrage moet leveren. Op dit vlak heeft Vlaanderen een belangrijke achterstand in te halen.

Behoud van biodiversiteit betekent een maximale bescherming, herstel en ontwikkeling van natuur in Vlaanderen en de uitbreiding van de oppervlakte beschermde gebieden.

De beleidsnota Leefmilieu legt de klemtoon op het herstel, ontwikkeling en uitbreiding van natuur. Hierin kadert het sluiten van beheerovereenkomsten.

Voor wat het mestbeleid betreft is het de ambitie om tijdens deze legislatuur de milieudoelstellingen van de Europese nitraatrichtlijn te halen en algemeen de milieudruk door nitraten, fosfaten en ammoniak binnen aanvaardbare grenzen te houden (cfr beleidsnota Leefmilieu). Beheerovereenkomsten in het kader van de mestwetgeving moeten aan deze doelstelling tegemoetkomen.

B. Operationele doelstellingen

De regeling en werking rond beheerovereenkomsten wordt verder op punt gesteld (cf. regeerakkoord) met het oog op :

- verhoging van natuurrendement (met uitbreiding van het aantal pakketten)
- inzet van beheerovereenkomsten complementair aan het aankoopbeleid (met differentiatie naar gebieden waar landbouw een hoofd- en nevenfunctie blijft uitmaken en naar gebieden waar natuur hoofdfunctie is of wordt)
- eenvormigheid en doorzichtigheid voor de gebruikers, in hoofdzaak landbouwers (met één aanspreekpunt bij de overheid en integratie van alle types beheerovereenkomsten)
- om het instrument beheerovereenkomsten bekend te maken bij de landbouwers wordt een informatiecampagne opgestart. De uitbouw van één loket waar particulieren en overheden terecht kunnen voor advisering en informatie wordt voortgezet.
- Het is de bedoeling deze maatregelen op korte termijn te evalueren enerzijds op hun milieuresultaat en anderzijds op hun succes bij de landbouwers. Op basis van deze evaluatie worden ze bijgestuurd en/of uitgebreid.

C. Instrumenten

Beheerovereenkomsten kunnen in 2004 worden gesloten voor vier beheerdoelstellingen (vijftien beheerpakketten met diverse subpakketten) :

- weidevogelbeheer
- perceelsrandenbeheer
- herstel, ontwikkeling en onderhoud van kleine landschapselementen
- botanisch beheer
- erosiebestrijding

Beheerovereenkomsten in het kader van de mestwetgeving kunnen gesloten worden voor de doelstellingen:

- natuur
- water

D. Prestaties

Ten behoeve van de Europese Unie zijn de effecten van de beheerovereenkomsten tegen 2006 als volgt geraamd : 1500 ha in weidevogelbeheer, perceelsrandenbeheer over 1400 ha, 5000 ha kleine landschapselementen ontwikkeld met een extra stimulus voor landschapsbeheer over 4000 ha binnen de relictlandschappen, oppervlakte botanisch beheer over 4500 ha, 1.500 ha onder beheerovereenkomst natuur en 60.000 ha onder overeenkomst water.

De geleverde prestaties houden verband met de actieve bevordering en het sluiten van de beheerovereenkomsten, de voortgangsbewaking ervan en het toezicht op en de evaluatie van de beheerovereenkomsten.

Prestatiedrijvers zijn : oppervlakte gebied waarbinnen beheerovereenkomsten van toepassing zijn, aantal beheerpakketten, aantal geïnteresseerden, verspreidingsgraad van de gesloten beheerovereenkomsten, oppervlakte- en grondwaterkwaliteit in de betrokken gebieden, evolutie van nitraatresiduwaarden in de bodem.

NATUURINRICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

A. Strategische doelstellingen

Biodiversiteit

Natuurinrichting ressorteert in het Milieubeleidsplan 2003-2007 onder het thema biodiversiteit.

Natuurinrichting stelt zich als doel door actief ingrijpen de natuur en het natuurlijk milieu te behouden, te herstellen, te beheren en te ontwikkelen. Het Decreet van 9 juli 2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 laat de Vlaamse regering toe natuurinrichtingsprojecten in te stellen. Met natuurinrichtingsprojecten worden maatregelen en inrichtingswerkzaamheden beoogd die gericht zijn op een optimale inrichting van een gebied in het VEN, de speciale beschermingszones en in groen-, park-, buffer-, bos- en bosuitbreidingsgebieden.

Uit deze juridische basis blijkt duidelijk dat natuurinrichting gaat voor de inrichting van het Vlaams Ecologisch Netwerk. Inmiddels is een eerste fase van dit VEN afgebakend. Deze eerste fase beslaat een oppervlakte van 85.000 ha.

Ook de speciale beschermingszones van de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn een beleidsprioriteit voor natuurinrichting.

Door het wijzigingsdecreet kan natuurinrichting zich nu ook toeleggen op de inrichting van bosuitbreidingsgebieden. Vlaanderen is één van de bosarmste regio's in Europa. Zeker in de bosarmste provincies (Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Vlaams-Brabant) is een uitbreiding van de bosoppervlakte

nodig. Bijzondere aandacht gaat naar de aanleg en uitbreiding van bossen in verstedelijkte gebieden. Andere meekoppelingsmogelijkheden zijn integraal waterbeleid, cultureel erfgoed, landschap, recreatie. Deze thema's worden mee onderzocht in het kader van natuurinrichting; bij andere bevoegde instanties wordt medefinanciering gezocht.

Natuur- en milieu-educatie; draagvlak voor natuur

Naast deze strategische doelstelling inzake het behoud en verhogen van de biodiversiteit, is het uitbouwen van een draagvlak voor natuur niet minder belangrijk. Het is niet de beleidsintentie 'natuur om de natuur' te creëren; natuur moet toegankelijk en beschikbaar zijn voor iedereen. Natuurinrichting zal in dit verband de nodige aandacht schenken aan een interactief proces om tot inrichtingsplannen te komen, voldoende aandacht schenken aan communicatie, een doelgroepenbeleid doen, maatregelen inzake natuur- en milieu-educatie uitwerken, ...

B. Operationele doelstellingen

De werkingsdotatie aan de VLM wordt gebruikt om volgende operationele doelstellingen te verwezenlijken:

- bij het opstarten van nieuwe natuurinrichtingsprojecten komen de hierboven aangehaalde beleidsprioriteiten duidelijk aan bod: ligging in VEN, speciale beschermingszones, bosuitbreidingsgebied; er wordt gestreefd naar de instelling van 7 nieuwe projecten goed voor 2.400 ha, wat het totaal brengt op ong. 10.000 ha
- tijdens de projectvoering van natuurinrichting wordt vertrokken vanuit de noden en mogelijkheden van het gebied, wat leidt tot een flexibeler inzet van de beschikbare maatregelen van natuurinrichting en wat maatwerk oplevert; de weerslag hiervan zal te vinden zijn in de ministeriële besluiten van vaststelling van de natuurinrichtingsmaatregelen van tenminste 5 natuurinrichtingsprojecten.
- bij de projectvoering wordt intensief aandacht besteed aan overleg, zowel met andere overheden en administraties als met belanghebbenden en het brede publiek, wat zal moeten leiden tot beter gedragen plannen en een significant grotere consensus
- uitvoering van de inrichtingswerken gebeurt kwaliteitsvol en duurzaam, zowel in de zin van 'bestendigen' als in het kader van duurzame ontwikkeling; in 2004 zullen 4 projecten uitgevoerd worden, goed voor ong. 450 ha.

C. Instrumenten

Planvorming

Natuurinrichting is een krachtig instrument dat ingezet kan worden op particuliere gronden, en zo dus ingrijpt op de eigendoms- en gebruikstoestand in een bepaald gebied. Vandaar dat de procedure van natuurinrichting duidelijk omschreven staat, veel mogelijkheden biedt voor inspraak en overleg en een opeenvolging van verschillende plannen voorziet.

De procedure van natuurinrichting kan in 3 grote fasen ingedeeld worden:

- fase onderzoek naar de haalbaarheid
- fase projectrapport
- fase projectuitvoeringsplan.

Fase 1 en 2 onderbouwen respectievelijk het ministerieel besluit tot instelling van het natuurinrichtingsproject en het ministerieel besluit tot vaststelling van de maatregelen en uitvoeringsmodaliteiten van een natuurinrichtingsproject.

Voor de fasen 2 en 3 is een openbaar onderzoek voorzien. De opmaak van de plannen en de uitvoering van de werken wordt begeleid door een natuurinrichtingsprojectcomité en een natuurinrichtingsprojectcommissie. Voor elk project wordt een gestructureerde communicatie op poten gezet, waarbij alle doelgroepen van in het begin bij het project betrokken worden. Voor de opmaak van de rapporten en plannen en voor de uitvoering van de werken op terrein staat de Vlaamse Landmaatschappij in. Afdeling Natuur van AMINAL stuurt de projecten en legt de inhoudelijke lijnen vast.

Inrichtingsmaatregelen

Natuurinrichting beschikt over de volgende maatregelen (Decreet van 9 juli 2002 houdende wijziging van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu):

- kavelruil uit kracht van wet, met inbegrip van herverkaveling;
- infrastructuur- en kavelwerken;
- aanpassing van de wegen en van het wegenpatroon;
- bewarende maatregelen om te voorkomen dat, vanaf het moment van de aanduiding, het gebruik of de plaatsgesteldheid van het gebied zodanig gewijzigd wordt dat het natuurinrichtingsproject belemmerd wordt;
- het tijdelijk opheffen van de bevoegdheden van de administratieve overheid en openbare besturen gedurende de uitvoering van het natuurinrichtingsproject;
- het tijdelijk beperkingen opleggen aan het genot van onroerende goederen tijdens de uitvoering van een natuurinrichtingsproject;
- waterhuishoudingswerken zoals peilwijziging, wijziging van de structuurkenmerken van de waterlopen, aanpassen van het afwateringspatroon en aanpassing van de watertoevoer en -afvoer;
- grondwerken zoals reliëfwijziging en afgraving;
- uitbouw van natuureducatieve voorzieningen;
- bedrijfsverplaatsing
- erfdiensbaarheden vestigen of afschaffen.

Verwerving

In de natuurinrichtingsprojecten geldt een recht van voorkoop. Dit passief verwervingsinstrument zorgt tezamen met verwerving in der minne, en evt. onteigening voor de nodige grondreserve voor de uitvoering van de natuurinrichtingsmaatregelen.

D. Prestaties, prestatiedrijvers en budgettaire parameters

Momenteel zijn 20 natuurinrichtingsprojecten ingesteld, de instelling van 9 andere projecten is in voorbereiding.

Dit houdt in dat voor de uitvoering van deze natuurinrichtingsprojecten de VLM belast is met de volgende taken (zie ook Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 23 juli 1998):

- de VLM levert bijstand bij de opmaak van het onderzoek naar de haalbaarheid en het projectrapport, waarvoor de AMINAL Afdeling Natuur verantwoordelijk is. Hierin wordt de visie van het natuurinrichtingsproject uitgewerkt, evenals de maatregelen van natuurinrichting.
- de VLM staat in voor het secretariaat van zowel comité als commissie
- de VLM staat het projectcomité bij voor de opmaak van het projectuitvoeringsplan
- de VLM wordt belast met de uitvoering van de natuurinrichtingsmaatregelen
- de VLM staat het projectcomité bij voor de controle op de verrichtingen van aannemers
- de VLM is rekenplichtige voor de betalingen en ontvangsten van het natuurinrichtingsproject.

Prestatiedrijvers zijn : uitvoeringstempo van natuurinrichting, jaarlijks in te richten oppervlakte, aantal projecten per jaar, moeilijkheidsgraad van de projecten.

De coördinatie, beleidsvoorbereiding, praktische en inhoudelijke ondersteuning voor de projectvoering wordt geleverd vanuit de centrale directie. Aandachtspunten zijn hierbij:

- aanpassing van het uitvoeringsbesluit natuurinrichting, vooral met het oog op een betere comité- en commissiewerking, flexibeler procedure, meer financieringsmechanismen én implementatie van deze nieuwe juridische basis in de werking
- afstemming van het instrument natuurinrichting op andere Vlaamse leefmilieuthema's, o.a. integraal waterbeleid, bosbeleid, beleid rond landschap
- uitwerken van instrumenten voor nazorg en beheer
- uitwerken van een praktische handleiding voor de monitoring van de natuurinrichtingsmaatregelen
- een meer geïntegreerde en gebiedsgerichte werking van het instrument mogelijk maken voor de aanpak van ruimtelijke knelpunten op projectniveau.

LANDINRICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

A. Strategische doelstellingen

De strategische doelstellingen voor landinrichting zijn de volgende :

Landinrichting wordt het (koepel)instrument voor geïntegreerd inrichtingsbeleid van het buitengebied. Het betreft de uitbouw van een eigen regelgeving op maat van de behoeften en doelstellingen van landinrichting die invulling geeft aan actuele en toekomstige beleidsbehoeften voor een geïntegreerde aanpak van inrichting en beheer van het buitengebied. Geïntegreerde aanpak behelst een complementaire en oordeelkundige inzet van instrumenten en actoren waarbij de doelstellingen van de verschillende beleidsdomeinen van het buitengebied “geïntegreerd” op elkaar en op het gebied worden afgestemd en gerealiseerd via de landinrichting.

De meerwaarde van landinrichting voor het bekomen van ruimtelijke en milieukwaliteit in het buitengebied wordt zichtbaar gemaakt, wordt overgebracht en blijft gewaarborgd.

Er is voor het buitengebied een zeer grote behoefte in te halen achterstand aan ruimtelijke- en milieukwaliteit.

De geïntegreerde benadering biedt hiervoor de enige uitweg en gekoppeld aan de landinrichtingsaanpak met kwalitatief hoogstaande planvorming ontstaat er een duidelijke meerwaarde t.o.v. andere instrumenten.

Dit moet voor beleid, doelgroepen en ruimtegebruikers zichtbaar worden in projectresultaten en ondersteund worden door communicatie.

De productie van landinrichting wordt opgevoerd tot het niveau nodig om een wezenlijk effect te hebben op het buitengebied als geheel.

De productie van landinrichting betreft het aantal effectieve realisaties op het terrein of de “oplevering” van projecten. Dit moet nog worden opgevoerd qua volume en doorlooptijd om op schaal van het Vlaamse buitengebied een duidelijk en herkenbaar effect te sorteren.

De doelgroepen en het beleid zijn de gebruikers van de open ruimte in de ruime zin van het woord, individueel of vertegenwoordigd door de lokale besturen en de verenigingen.

B. Operationele doelstellingen

De werkingsdotatie aan de VLM voor Landinrichting wordt gebruikt om volgende operationele doelstellingen te verwezenlijken :

In 2004 worden planprogramma's met een geheel van noodzakelijk geachte inrichtingsprojecten ter goedkeuring voorgelegd. Zo neemt de in project genomen landinrichting in 2004 met 75% van de oppervlakte toe t.o.v. 2003 en de voorgaande jaren.

De op te maken planprogramma's/richtplannen (3) in 2004 krijgen een expliciete bottom-up aanpak voor meer vraaggerichte ruimte. Zij beschrijven en motiveren de samenhang van de inrichtingsvraagstukken.

In het jaar 2004 wordt beoogd om 20 % meer oppervlakte plangebied dan in 2003 effectief in te richten of de investeringen in gelijke mate te verhogen via uitvoeringen door partners en door de VLM.

Concrete deelprojecten die strategisch belangrijk zijn op Vlaams niveau, (zo mogelijke) met meekoppeling van provinciale en gemeentelijke beleidsprioriteiten sluiten onmiddellijk aan op de nieuwe generatie richtplannen/planprogramma's. Inrichtingsplannen van de lopende projecten worden daar eveneens op georiënteerd.

De nadruk zal verder liggen op de “integratie van de inrichtingsinstrumenten”. Er zal worden gewerkt aan de vereenvoudiging van de procedures voor de opmaak van het richtplan/planprogramma's en de adviseren van de plannen, zodat een vlottere werking wordt bekomen. Deze richtplannen/planprogramma's gaan in op de

vragen die vanuit het ruimtelijk ordeningsbeleid, het milieubeleid het integraal waterbeleid en het plattelandsbeleid om een geïntegreerde aanpak vragen.

Specifieke aandacht gaat naar de invulling van plattelandsbeleid (PDPO) en de meerwaarde voor het ruimtelijk beleid.

C. Instrumenten

De hiervoor in te zetten instrumenten zijn:

Planvorming

De voorstudie

Het richtplan/planprogramma

Inrichtingsplannen

Adviesverlening

Op richtplan en inrichtingsplannen door gemeenten, provincie, stuurgroep, landinrichtingscomité en de Commissie voor Landinrichting. De VLM zorgt voor de organisatie en ondersteuning op de verschillende niveaus.

Uitvoering van landinrichtingswerken

Uitvoerende partners zijn

VLM

Andere Vlaamse overheden en instellingen

Provincies

Gemeenten

Polders en wateringeng

Ruilverkavelingcomités

Publiekrechtelijke rechtspersonen

Privaatrechtelijke rechtspersonen

Natuurlijke personen.

D. Prestaties

- Uitwerking van de voorstudie van een nieuw gebied dat voor landinrichting in aanmerking komt.
- Opstelling van de richtplannen/planprogramma's voor de landinrichtingsprojecten Brugse Veldzone, Brabants Plateau en de Zuiderkempeng met strategische inrichtingsprojecten.
- Opstelling en doorlopen van de adviesprocedure van reeksen inrichtingsplannen (10) voor de landinrichtingsprojecten : Noordoost-Limburg, de Westhoek, Grote-Netegebied en Leie en Schelde. En het bekomen van partnerschap voor de realisatie van de inrichtingsplannen.
- Uitvoering van werken (40 à 50) waar de VLM mee belast werd door het uitvoeringsprogramma van de inrichtingsplannen.
- Begeleiding van andere uitvoerende partners aangewezen in het uitvoeringsprogramma.
- De stoffering van het beleidsvoorbereidend werk inzake de integratie van de inrichtingsinstrumenten.
- Voeren van flankerende projecten of begeleiden van infrastructurele ingrepen, bosuitbreidingen en andere gebiedsgerichte inrichtingsinitiatieven van het Vlaamse Gewest.

De werken, vermeld onder nrs. 4 en 5 worden in toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 17 maart 1998 houdende subsidiëring van de landinrichtingswerken via de B.A. 33.01 en 63.21 betoelaagd.

RUILVERKADELING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Ruilverkaveling is een inrichtingsinstrument dat kan ingezet worden om in het landelijk gebied het Ruimtelijke ordeningsbeleid, het (gebiedsgericht) Milieubeleid en het Plattelandsbeleid uit te voeren op het terrein.

Ruilverkaveling is van een zuiver sectorinstrument geëvolueerd tot een instrument voor de multifunctionele inrichting van hoofdzakelijk agrarisch gebied. Essentieel zijn de doorgedreven mogelijkheden om de nodige grondmobiliteit in functie van een geïntegreerde en gebiedsgerichte inrichting te realiseren (grondverwerking, herverkaveling, ...) en de mogelijkheid om een multifunctionele inrichting te realiseren in evenwicht met baten voor landbouw. De baten voor de landbouw kunnen zich o.m. uiten in een verhoging van de bedrijfszekerheid (om. door een daling van de productiekosten, ...) en een verhoging van de rechtszekerheid (om. door een toedeling van gronden die zoveel mogelijk in overeenstemming is met het ruimtelijk ordenings- en (gebiedsgericht) milieubeleid).

A. De omschrijving van de strategische doelstellingen

Strategische doelstellingen voor Ruilverkaveling, vastgelegd in het Strategisch Plan 2000-2005 voor de Vlaamse Landmaatschappij:

- De multifunctionele en geïntegreerde aanpak van ruilverkaveling als instrument voor de inrichting van het buitengebied verdiepen en zichtbaar maken.
- De ruilverkaveling opvoeren tot een hoger operationeel niveau.
- De aanpak van het instrument ruilverkaveling afstemmen op de veranderende behoeftes aan externe productieomstandigheden die nodig zijn voor de ontwikkeling van een duurzame landbouw.

De doelgroepen zijn de gebruikers van de open ruimte in de ruime zin van het woord, individueel of vertegenwoordigd door de lokale besturen en ngo's. Gezien de doelstellingen van het instrument, neemt de landbouwbevolking hierin een bijzondere plaats in.

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

Operationele doelstellingen 2004

- In het jaar 2004 voor een gezamenlijke oppervlakte van 4.000 ha ruilverkavelingsplannen voorbereiden tot op het punt van het advies van de coördinatiecommissie, in afstemming met een geïntegreerde gebiedsvisie zoals uitgewerkt in uitvoering van het ruimtelijk beleid.
- In het jaar 2004 minstens dezelfde oppervlakte ruilverkavelingsgebieden multifunctioneel inrichten en herverkavelen als in 2003. In de loop van 2004 voor minstens 3.000 ha ruilverkavelingsgebieden de ruilverkavelingsakte verlijden.

C. De omschrijving van de instrumenten

Het wettelijk instrument inzake ruilverkaveling omvat in hoofdzaak de wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling uit kracht van wet, gewijzigd door de wet van 11 augustus 1978 met bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest.

Om de rationele verantwoording van de investering te vergroten wordt de uitvoering van een ruilverkavelingsproject voorafgegaan door een onderzoek naar het nut van de ruilverkaveling. Dit gebeurt op basis van het evaluerend ontwerpen van een ruilverkavelingsplan. De evaluatie berust niet alleen op de economische effecten maar tevens op aspecten als milieu, natuur, landschap, erfgoedwaarden, recreatie, ... Het ruilverkavelingsplan wordt tevens onderworpen aan een MER- procedure.

Voorafgaandelijk aan en simultaan met de planvorming pleegt de administratie intens overleg met de betrokken lokale besturen, belangengroepen, ... Deze werkwijze vergroot het maatschappelijk draagvlak van de beoogde inrichting van het landelijk gebied.

Na een openbaar onderzoek beslist de minister of het ruilverkavelingsproject al of niet nuttig verklaard wordt.

Na de nuttig verklaring worden het ruilverkavelingscomité en de commissie van advies ingesteld. Het ruilverkavelingscomité is de rechtspersoonlijkheid die de ruilverkaveling uitvoert op basis van het eerder goedgekeurde ruilverkavelingsplan.

Het kan hiertoe overgaan tot :

- kavelruil uit kracht van wet;
- infrastructuur- en kavelwerken;
- aanpassing van de wegen en het wegenpatroon;
- bewarende maatregelen;
- tijdelijk opheffen van bevoegdheden van administratieve overheden en openbare besturen;
- opleggen van tijdelijke erfdienstbaarheden;
- waterhuishoudingswerken;
- grondwerken;
- bedrijfsverplaatsing.

De wet van 12 juli 1976 houdende bijzondere maatregelen inzake ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet bij uitvoering van grote infrastructuurwerken voorziet in een gebruiksruil ter begeleiding van grote infrastructuurwerken. De fase van gebruiksruil wordt gevolgd door een eigendomsruil. Het betrokken gebied kan hiervoor het voorwerp uitmaken van een ruilverkaveling overeenkomstig de ruilverkavelingswet van 22 juli 1970 of van een vereenvoudigde ruilverkaveling volgens de bepalingen van de ruilverkavelingswet van 12 juli 1976.

D. Prestaties

Per 1 oktober 2003 zijn er 10 ruilverkavelingen in uitvoering op basis van de ruilverkavelingswet van 1970, zoals aangevuld in 1978. Daarbij gaat het in totaal om ongeveer 16.000 ha.

Eind 2003 worden de projecten Weelde en Sint-Gillis-Waas beëindigd. Er zullen dan 138 ruilverkavelingsprojecten zijn afgewerkt voor een totale oppervlakte van 173.132 ha.

In het kader van de ruilverkavelingswet van 1970, zoals aangevuld in 1978, zijn 17 ruilverkavelingen in voorbereiding, voor een totale oppervlakte van ongeveer 50.000 ha.

De VLM voert het onderzoek naar het nut uit en voert het secretariaat van de ruilverkavelingscomité's.

In 2002 werd voor 2 projecten de gebruiksruil ingesteld in het kader van de ruilverkavelingswet van 1976: Doel en Kruibeke.

De VLM voert het secretariaat van de ruilcomité's.

De prestatiedrijvers zijn het uitvoeringstempo van ruilverkaveling, de complexiteit van het planvormingsproces, de jaarlijks in te richten oppervlakte, het aantal projecten per jaar.

Bij de projecten in voorbereiding wordt bijzondere aandacht besteed aan de concrete afstemming op en uitvoering van het Ruimtelijke ordeningsbeleid, het (gebiedsgericht) Milieubeleid en het Plattelandsbeleid. Tevens worden inspanningen gedaan om de ontwikkeling van verschillende vormen van landbouw met verbrede doelstellingen te ondersteunen. Het planproces wordt in toenemende mate afgestemd op het opbouwen van een evenwichtig maatschappelijk draagvlak voor de projecten.

Wat betreft de instelling van nieuwe projecten ligt het accent momenteel op de exploratie van de mogelijkheden van de verschillende ruilverkavelingswetten om, zoals bij de havenontwikkeling op de Linkerscheldeoever en de aanleg van het Gecontroleerd overstromingsgebied in Kruibeke – Basel – Rupelmonde, begeleidende, remediërende en/of ondersteunende maatregelen aan te bieden bij grote infrastructuurwerken of diverse inrichtingsinitiatieven zoals bijvoorbeeld het Parkbos Gent en de aanleg van de 2de spoorontsluiting van de haven van Antwerpen.

PLATTELANDSBELEID

Geïntegreerd plattelandsbeleid heeft sinds de regeringsverklaring en het beleidsvoornemen van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw nieuwe aandacht gekregen. Ook de goedkeuring van het Programmadocument voor de Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen 2000 – 2006 (PDPO), in uitvoering van de EU-Verordening 1257/99, heeft een aanzet gegeven tot het vernieuwde denken rond plattelandsbeleid, hoewel het PDPO slechts in beperkte mate invulling kan geven aan dit plattelandsbeleid. Plattelandsbeleid is in Vlaanderen immers geen verlengde meer van het landbouwbeleid, maar heeft als transversaal beleidsveld raakvlakken met tal van beleidsdomeinen. Dit beleid is erop gericht om uitgaande van de dynamiek van het gebied de leefbaarheid van het buitengebied te garanderen. Het integreert zowel ruimtelijke (i.c. ruimtelijke en milieukwaliteit) als sociale, culturele en economische maatregelen. Het beleidsdomein Leefmilieu vervult hier een cruciale, coördinerende rol.

Het plattelandsbeleid is met het nieuwe beleid ook in volle ontwikkeling gekomen. In 2000 werd op vraag van de Vlaamse minister het strategisch project geïntegreerd plattelandsbeleid door de VLM opgestart, waarin verschillende deelprojecten worden beschreven: de opmaak en de goedkeuring van een beleidsnota geïntegreerd plattelandsbeleid, een grondbeleid en oprichting van een grondenbank, de integratie van het inrichtingsinstrumentarium en een eenvormige en duurzame regeling voor beheerovereenkomsten.

Specifiek met betrekking tot het Ge3-plattelandsbeleid zoals het in de krachtlijnen voor de beleidsnota geïntegreerd platteland wordt gedefinieerd, zijn uitgangspunten en beleidskader uitgewerkt, wordt een bestuurlijk kader voorgesteld en instrumenten aangereikt in een actieplan.

De verdere verfijning en operationalisering van de beleidsnota alsook de uitwerking van de prioritaire acties in 2004 vergen een verhoogde personeelsinzet (2 FTE's) en maken alsook een aantal onderzoeksdaden noodzakelijk. Zo dient er naast de verfijning van de beleidsnota ook een onderzoek te gebeuren naar de wijze waarop het plattelandsbeleid zal gefinancierd worden. In het verlengde zullen een aantal wetgevende kaders moeten ontwikkeld worden die het plattelandsbeleid inbedden in het Vlaams beleid. Ook de taken van de verschillende bestuursniveaus zullen in uitvoering van het bestuursakkoord m.b.t. het kerntakendebat verder moeten worden verfijnd.

De Vlaamse Landmaatschappij is met de goedkeuring van het PDPO ook beheersdienst van hoofdstuk 9.3.9. Sinds 2002 kunnen ook via de provincies projecten worden ingediend. De beoordeling van de projectaanvragen, controle, goedkeuring en verwerking van de betalingsaanvragen behoren tot de opdrachten van de VLM. Met de ondertekening van het protocol tussen het nieuwe Vlaams betaalorgaan en de VLM worden daar nog bijkomende verplichtingen aan toegevoegd. In 2003 werden hiervoor 1,5 FTE ingezet.

GRONDBELEID

In het kader van de uitvoering van het grondbeleid staat VLM in 2004 in voor de dossierbehandeling van verwervingen, beheer en vervreemden van onroerende goederen in eigen naam en voor eigen rekening of in naam en voor rekening van het Vlaamse gewest (domeingoederen, ruilverkaveling, natuurinrichting, landinrichting, mestbank). Hiernaast geeft VLM ondersteuning in een aantal strategische projecten.

Concreet gaat dit over :

Domeingoederen

- verkoop van domeingoederen;
- beheer van de domeingoederen;

Ruilverkaveling

- aankopen met het recht van voorkoop;
- ingaan op vrijwillige aanbiedingen;
- ruilingen;
- onteigenen;
- beheer van de verworven onroerende goederen;
- overdracht of verkoop;

Natuur

- aankopen met het recht van voorkoop natuur;
- aankopen met eigen middelen voor natuur;
- doorverkopen van de onroerende goederen aangekocht met eigen middelen;
- vervullen van de koopplicht in het VEN (zodra het uitvoeringsbesluit van kracht is);
- beheer van de verworven onroerende goederen;

Landinrichting

- ingaan op vrijwillige aanbiedingen;
- onteigeningen;
- doorverkoop van de verworven onroerende goederen aan gemeenten en provincies en het Vlaamse gewest;
- beheer van de verworven onroerende goederen;

Integraal Waterbeleid

- recht van voorkoop;
- vervullen van de koopplicht;
- beheer van de verworven goederen;

Meewerken aan strategische projecten als

- Herstructureringsaanbod landbouw Linkerscheldeoevergebied;
- herstructureringsaanbod landbouw in het natuurlijk overstromingsgebied Kruibeke-Bazel-Rupelmonde;
- stadsrandbossen;
- Coördinatie verwervingen / beheer / overdracht gronden in Merksplaskolonie;
- Coördinatie verwervingen / beheer / overdracht gronden in Wortelkolonie;
- De Merode;
- Blankaart;
- Levende Grensmaas;
- Zeehaven Brugge
- Tweede spoorontsluiting Antwerpen
- Dijlevallei

Momenteel wordt de oprichting van een Vlaamse Grondenbank voorbereid.

Met de Vlaamse Grondenbank beschikt het Vlaamse Gewest over een centrale organisatorische eenheid rond verwerving, beheer (zowel administratief beheer als het gebruik, evenwel niet het technisch beheer, dat toekomt aan de verzoekende administratieve overheid) en vervreemding van onroerende goederen. De Vlaamse Grondenbank werkt op verzoek van de administratieve overheden van het Vlaamse Gewest. Daarnaast dienen alle voorkooprechten en koopplichten, die vóór de inwerkingtreding van dit decreet toebehoren aan het Vlaamse Gewest, aangeboden te worden aan de Vlaamse Grondenbank. Dit vereenvoudigt de te volgen procedures en schept duidelijkheid voor de instrumenterende ambtenaar en de burger.

De Vlaamse Grondenbank bestaat in hoofdzaak uit vijf componenten:

- Het centraal informatiesysteem is een kruispuntdatabank die zowel administratieve als thematische informatie verschaft over onroerende goederen gelegen in het Vlaamse Gewest of toebehorend aan een administratieve overheid van het Vlaamse Gewest. Er worden ook een aantal externe functionaliteiten uitgewerkt. Met de opzet van een loket recht van voorkoop zal voor de verschillende voorkooprechten van het Vlaamse Gewest de informatieverstrekking gecentraliseerd worden. Bij de Vlaamse Grondenbank komt ook een meldingspunt waar personen (zowel natuurlijke als rechtspersonen) onroerende goederen aan de Vlaamse overheid te koop kunnen aanbieden. Kandidaat-verkopers (zowel burgers, gemeenten, provincies als andere administratieve overheden) en instrumenterende ambtenaren dienen nog maar op één plaats onroerende goederen aan te bieden aan het Vlaamse Gewest;
- Het Programma Vlaamse Grondenbank bevat richtlijnen van de verzoekende administratieve overheden van het Vlaamse Gewest, waarop de Vlaamse Grondenbank zich baseert om zelfstandig beslissingen te nemen. Er worden richtlijnen betreffende verwerving, beheer en overdracht in geformuleerd;
- Voor verwerven, beheren en overdragen buiten het Programma is specifiek advies van een administratieve overheid van het Vlaamse Gewest nodig;
- Een ruilprogramma voor beroepslandbouwers in de natuurlijke structuur;
- Een 'toolbox' met instrumenten voor verwerving, beheer en overdracht van onroerende goederen.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie**Basisallocatie 41.41: Dotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij**

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	22.519	98%	22.590	100%	23.002	23.547

De verhoging met 545 duizend euro tov de aangepaste kredieten voor 2003, is bestemd voor:

- indexatie personeelskosten en werkingskosten (422.000)
- CAO (vakantiegeld) (72.000)
- Verhoging pensioenbijdrage (51.000)

Basisallocatie 61.41: Investeringsdotatie aan de Vlaamse Landmaatschappij

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
NGK	897	100%	901	100%	906	920

Betreft verhoging ingevolge indexering (14.000).

PROGRAMMA 61.5 WATERBEHEER

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	8.295	100	7.852	100	795	790
GVK	13.887	100	14.154	94,2	21.922	72.469
GOK	13.736	90	13.799	88,9	21.562	67.096
VRK	659	100	845	27,9	490	72
MACH						

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

A. De omschrijving van de strategische doelstellingen

De afdeling Water kent eigenlijk slechts één doch wel gansomvattende strategische doelstelling, zoals verwoord in de missie en strategie van de afdeling Water, namelijk het bijdragen tot een optimale aanwezigheid van oppervlaktewater, grondwater en drinkwater van geschikte kwaliteit voor mens en natuur. Dit komt neer op een duurzaam beheer van de aanwezige watervoorraden in relatie tot de noden van alle maatschappelijke sectoren, inbegrepen het milieu.

Dit beleid wordt gevoerd voor alle maatschappelijke geledingen: de totaliteit van de verwachtingen en visies in Vlaanderen moet aan bod komen in de afweging en bepaling van de richting waarin het waterbeleid moet ontwikkeld worden en de wijze waarop de aanwezige wateren zullen benut en/of bewaakt worden in een planmatige en onderbouwde aanpak.

Deze afweging en dit beheer zijn daardoor zeer multidisciplinair. Naast andere overheden zoals VMM, VLM, AWZ, provincies, gemeenten, polders en wateringen, spelen ook de maatschappelijke sectoren, waaronder onder meer de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk, de landbouw, de industrie, ..., een belangrijke rol.

De concrete beleidslijnen die deze strategische doelstelling thans mee uitdrukken, zijn in het bijzonder het Vlaams milieubeleidsplan 2003-2007 (onder meer de thema's Verdroging en Integraal Waterbeleid), de Europese Kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG) en het decreet Integraal Waterbeleid (2003).

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

De operationele doelstellingen van de afdeling Water zijn hoofdzakelijk gefocust rond twee thema's: het integraal waterbeleid en het operationeel waterlopenbeheer.

Integraal waterbeleid

Integraal waterbeleid is het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van dit watersysteem als zodanig, en met het oog op het multifunctionele gebruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening wordt gebracht.

Het nieuwe decreet integraal waterbeleid zet de belangrijkste krijtlijnen uit voor het waterbeleid in de toekomst. Dit resulteert in een aantal zeer concrete doelstellingen voor de afdeling Water.

In 2006 zijn de bekkenbeheerplannen beschikbaar voor de 11 bekkens

In de komende jaren is het van essentieel belang om te komen tot de opmaak van bekkenbeheerplannen. Met deze plannen worden geïntegreerde analyses gemaakt voor watersystemen en het geheel van menselijke en maatschappelijke gebruiksfuncties en activiteiten dat samenhangt met het watersysteem in kaart gebracht. Het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 9 juli 2003 legt op dat deze bekkenbeheerplannen uiterlijk op 22 december 2006 opgemaakt moeten zijn. Deze documenten zullen in de toekomst aan de basis liggen van de verdere ontwikkeling van de principes van integraal waterbeleid en de informatie uit deze plannen zal verder worden geclusterd op het niveau van de stroomgebiedsbeheerplannen.

De afdeling Water operationaliseert binnen haar bevoegdheidsdomein monitoringprogramma's voor de toestand van oppervlaktewater, grondwater en beschermde gebieden tegen eind 2006

In de Europese Kaderrichtlijn Water wordt het belang van de opbouw van meetnetten en het beschikken over goede resultaten van deze meetnetten als een van de bouwstenen beschouwd om de overkoepelende doelstelling van de Kaderrichtlijn Water te bereiken. Naast een goede kennis van de huidige toestand van de watersystemen is het ook essentieel om de veranderingen in het watersysteem door externe factoren, door de uitvoering van maatregelenprogramma's enz. op de voet te volgen. De afdeling Water zal dan ook in haar bevoegdheidsdomeinen instaan voor de adequate en kwaliteitsvolle verzameling van de benodigde data.

De afdeling werkt versneld aan de verdere ontwikkeling van de grondwatermodelleringen van de verschillende lagen in Vlaanderen

Door de bijkomende inschakeling van 11 geologen binnen de afdeling is een versnelde uitbouw van de kennis rond de grondwaterproblematiek (zowel kwalitatief als kwantitatief) in Vlaanderen mogelijk. Deze geologen werden in 2003 vooral ingeschakeld om het MAP-grondwatermeetnet op punt te stellen. In 2004 zal worden verder gewerkt aan studies om de verschillende watervoerende lagen nader te bestuderen. Deze kennis is niet enkel noodzakelijk voor de invulling van de bepalingen van de Kaderrichtlijn water, maar vormt ook een belangrijke invoer bij het opstellen van de bekkenbeheerplannen en de verdere visievorming rond de grondwaterproblematiek.

Uitwisseling van watersysteemkennis vergroten

De afdeling wil een voortrekkersrol spelen in de uitwisseling van informatie over de lokale watersystemen in Vlaanderen. Met andere overheden die eveneens banden hebben met het waterbeheer wordt onderzocht welke beschikbare informatie op Vlaams niveau zou kunnen worden gebundeld om zo aan overheden, bedrijven, individuen, ... een ruim aanbod van beschikbare gegevens en data voor consultatie aan te bieden.

De afdeling Water neemt nieuwe initiatieven om het duurzaam watergebruik verder te bevorderen.

De uiteindelijke doelstelling is om de consumptie van leidingwater door de bevolking te verminderen tot 215 miljoen m³ op jaarbasis, in de landbouw tot 43 miljoen m³ en het gebruik van hemelwater te laten toenemen tot 30 miljoen m³ tegen 2007.

Midden 2004 zullen de lopende wateraudits (in landbouwbedrijven en de industrie) afgerond zijn. Op basis van deze studies zullen concrete richtlijnen uitgewerkt worden voor landbouw en industrie.

Operationeel beheer waterlopen*De afdeling beschikt over computermodelleringen van alle belangrijke onbevaarbare waterlopen 1e categorie en in een aantal pilootbekkens zijn de eerste stappen gezet naar het gebruik van operationele bekkenmodellen.*

Het verzamelen van kennis rond het gedrag van waterlopen onder uitzonderlijke buien is een van de cruciale schakels in het hoogwaterbeheer. Sinds 1997 worden belangrijke kredieten voorzien voor het opmaken van modellen voor de verschillende rivierbekkens. De uitgevoerde modelleringen werpen niet alleen een duidelijk licht op de effecten van uitzonderlijke stormen, maar onderzoeken eveneens de impact van de in het kader van de studie voorgestelde oplossingsvoorstellen. In de toekomst zullen deze modellen ook verder uitgewerkt worden tot operationele modellen om zo als instrument te kunnen dienen voor het optimaal bedienen van de regelkunstwerken, buffering, verwittiging van overheden en burgers, enz. bij uitzonderlijke wassen en als hulpmiddel bij de advisering van machtigingen.

De afdeling werkt aan de herwaardering van de door haar beheerde waterlopen onder meer door het afbakenen van alle overstromingsgebieden, het aankopen van oeverzones en het opheffen van vismigratieknelpunten op de door haar beheerde prioritaire waterlopen.

De principes van integraal waterbeleid vereisen ook een gewijzigde aanpak op het terrein. Er wordt gestreefd naar duurzame oplossingen waarbij veiligheid en ecologie samen worden bekeken. Dit heeft bijzondere consequenties voor het waterlopenbeheer, niet enkel groeien investeringsprojecten vaak uit totaalconcepten ook het onderhoud van de waterlopen wordt drastisch bijgestuurd.

Concreet wordt voor 2004 voorzien in de afbakening en inrichting van overstromingsgebieden in de valleien van de Velp, de Voer, de Jeker, de Maarkebeek, de Ijsse en de Barebeek. Oeverzones zullen worden ingericht langs de Oude Kale, de Poekebeek, de Zwalm, de Noordede, de Noordzuid-verbinding en de Ledebeek.

30% van de historische achterstand inzake het saneren van waterbodems wordt tegen 2007 weggewerkt

De sanering van waterbodems is niet enkel belangrijk vanuit hydraulisch oogpunt, maar ook om ecologische redenen. De geplande inhaaloperatie zal niet enkel de veiligheid verhogen, maar zal ook bijdragen tot een verhoging van het ecologisch potentieel van de beheerde waterlopen.

C. De omschrijving van de instrumenten

Volgende beleidsinstrumenten worden ingezet voor het behalen van de doelstellingen.

reguleren:

- het verlenen van machtigingen voor constructies op onbevaarbare waterlopen
- het vergunnen van grondwaterwinningen
- het erkennen van laboratoria voor wateranalyses
- het inspecteren van waterbouwkundige werken van lokale waterbeheerders
- het inspecteren van waterwinningsputten
- het sanctioneren van inbreuken op het politiereglement op de onbevaarbare waterlopen
- het bevestigen resp. vernietigen in beroep van machtigingen verleend door ondergeschikte besturen
- het sturen resp. afkeuren van huishoudelijke reglementen van polders en wateringen

aanmoedigen:

- het subsidiëren van initiatieven van integraal waterbeheer door lokale besturen (polders en wateringen, gemeentes)
- het subsidiëren van de aanleg van gemeentelijke rioleringen en KWZI's
- het voorlichten van lokale besturen en maatschappelijke sectoren over de principes van integraal waterbeheer
- het communiceren met en adviseren van andere overheidsdiensten en de maatschappelijke sectoren over de principes, opvattingen en verdere uitwerking van het integraal waterbeheer

zelf uitvoeren:

- het zelf uitvoeren en uitbesteden van studies en onderzoeken naar de onderbouwing van het ecologische waterbeheer zoals onder meer ecologische inventarisaties, inrichting en beheer van oeverzones, opheffen van vismigratieknelpunten,...
- het zelf uitvoeren en uitbesteden van projecten en studies rond watersysteemkennis, zoals het opzetten en onderhouden van meetnetten, het uitvoeren van modelleringsstudies, het uitbouwen van databeheer,
- het onderhouden, verbeteren, inrichten, aanleggen en operationeel houden van de infrastructuur waarvoor de afdeling bevoegd is.

D. De omschrijving van de prestaties, de prestatiedrijvers en de budgettaire parameters

Voor de operationele doelstellingen gebundeld onder de noemer 'integraal waterbeleid' zijn volgende prestaties bepalend:

- een zgn. sectorale analyse (beschrijving van de vraag naar water), bestaande uit onder meer:
 - een visie van de belangrijkste sectoren ten aanzien van watergebruik aanwezig in het gebied

- een ecologische doorlichting en visie op de waarde en ontwikkelingsmogelijkheden van het gebied
- een inventarisatie van het ganse watersysteem
- een ingericht modern meetnet voor onder meer waterpeilen en neerslagen
- een operationeel hydrologisch en hydraulisch computermodel voor grondwater
- een analyse van vraag en aanbod, met onder meer:
 - een set doorgerekende scenario's voor knelpunten en alternatief watergebruik
 - een voorstel voor oplossingen en/of verder onderzoek/inventarisatie

Er bestaan hiervoor eigenlijk geen alternatieven. Indien deze prestaties niet geleverd worden of ondermaats worden uitgevoerd, dan resulteert daaruit een gebrek aan kennis en dus aan inzicht, wat kan leiden tot verkeerde beslissingen of gemiste kansen voor het creëren van maatschappelijke meerwaarden.

Voor de bepaling van de prestatiedrijvers is volgende redenering geëigend.

Inzake grondwatermodellen is er een grotere achterstand omdat de problematiek moeilijker is. Gerekend wordt op een jaarlijks gemiddelde kostprijs voor grondwatermodellen van 1,5 miljoen euro incl. BTW.

Verdere uitbouw van het meetnet met toestellen, het uitlezen en verwerken van de gegevens, en het gericht bijkomend uitvoeren van metingen en analyses, worden jaarlijks geschat op gemiddeld ca. 750.000 euro incl. BTW.

Wat de subsidiëring van de gemeentelijke rioleringen betreft is de maatgevende parameter het aantal betoelaagde dossiers.

Het totaal budget ten laste van de afdeling Water dat dan naar deze fundamentele onderbouwingen van te nemen beslissingen op het gebied van integraal waterbeheer gaat, bedraagt op jaarbasis ca. 5,7 miljoen euro.

Qua budgettaire parameters is het zo dat al deze prestaties ten belope van 5,7 miljoen euro uitbestedingen en opdrachten vertegenwoordigen. Voor de subsidiëring van gemeentelijke rioleringen is voor 2004 een éxtra budget van 50 miljoen euro voorzien.

Voor de operationele doelstellingen gebundeld onder de noemer 'operationeel waterbeheer' zijn bepalend:

- de opgemaakte hydrologische en hydraulische computermodellen
- de gerealiseerde projecten
- de geleverde adviezen

Deze prestaties bevatten concrete resultaatgerichte opdrachten. Alternatieven zijn ofwel niets of veel minder realiseren, of realiseren zoals vroeger, met een minimum aan overleg en minder meerwaarden. Bepaalde prestaties kunnen in een moderne maatschappij evenwel bezwaarlijk weggelaten worden. De afdeling Water is bijvoorbeeld wettelijk bevoegd voor het beheer van de onbevaarbare waterlopen van de eerste categorie (waterlopen met een stroomgebied van meer dan 5000 ha), wat bijvoorbeeld ook de bescherming tegen overstromingen impliceert.

In de voorbije jaren werden belangrijke kredieten besteed aan onderbouwende studies. De uitgevoerde studies resulteren nu in concrete projectvoorstellen en uitvoeringsstudies. De lokale besturen en de bevolking hebben steeds benadrukt dat de studiefase in de verschillende overstromingsgevoelige gebieden, zo snel mogelijk na de beëindiging van de studies moest worden gevolgd door concrete maatregelen. Hier zal dan ook werk van worden gemaakt. Een belangrijk deel van de voorstellen betreft projecten van waterbeheersing en verbetering van de omgeving van dit water (beschermingszones, groene valleien, enz.). In het concept en de uitvoering zit onlosmakelijk het huidig beleid ten aanzien van in het bijzonder integraal waterbeheer verwerkt.

De prestatiedrijvers die het volume aan bepaalde prestaties bepalen, worden juist bepaald door het maatschappelijk overleg gekoppeld aan een kosten-baten-analyse. Gebaseerd op jaren ervaring in

daadwerkelijke uitvoering op het terrein, kan een goed overzicht gegeven worden van het volume aan specifieke prestaties:

Met de ervaring op de afdeling Water sedert 1997 :

- kost een computermodel voor oppervlaktewater inclusief een eerste scenario-analyse ca. 125.000 euro incl. BTW
 - mag de inventarisatie op ca. 50.000 euro incl. BTW geschat worden
 - kost een ecologische doorlichting ca. 125.000 euro incl. BTW
- waardoor het luik oppervlaktewater aan modellering tot ca. 3 miljoen euro gemiddeld op jaarbasis komt.

- nieuwe investeringen (verhoging van het patrimonium), d.i. bijv. werken voor hoogwaterbeheersing, werken voor ecologische herinrichting van valleien, inclusief alle contracten voor opmaak van bestekken, grondonderzoek, MER-studies, ...: 8 miljoen euro op jaarbasis gemiddeld
- onderhouds-, herstellings- en verbeteringswerken aan waterlopen en kunstwerken: 2,85 miljoen euro.
- ruimingswerken van waterlopen: 2 miljoen euro.
- muskusrattenbestrijding door eigen mensen: 1,24 miljoen euro.
- lopende kosten voor pompstations: 1,7 miljoen euro.
- algemene lopende kosten: 0,5 miljoen euro.
- subsidies: 1 miljoen euro.

De budgettaire parameters voor de investeringen en de andere werken en opdrachten aan en door derden zijn uitbestedingen; voor de muskusrattenbestrijding in eigen beheer zowel personeels- als werkingskosten; de lopende kosten zijn werkingskosten.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 12.11: allerhande lopende uitgaven voor het beheer van het oppervlaktewater, het grondwater en het drinkwater

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			-	-	7.981	8.448
GOK			-	-	7.981	8.448

De meeste kosten komen jaarlijks terug en betreffen voornamelijk onderhouds-, herstellings- en exploitatiekosten aan waterlopen en kunstwerken. Dit zijn bijvoorbeeld de exploitatie- en energiekosten voor de pompstations, het onderhoud en de herstelling van de onbevaarbare waterlopen, slibruiming, werkingskosten voor de rattenbestrijding (wagenpark, materiaal), enz.

Er zijn geen alternatieven voor deze onkosten, gezien ze integraal nodig zijn voor een goede werking en behoud van het patrimonium en dienen om de bevolking te beschermen tegen onder meer wateroverlast.

Basisallocatie 12.20: allerhande uitgaven in verband met communicatie

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
NGK	30	78 %	30	100 %	30	15

Dit krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake de halvering van de communicatiekredieten.

Basisallocatie 12.59: studies toegepast wetenschappelijk onderzoek inzake oppervlaktewater, grond- en drinkwater

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	263	84 %	260	62 %	258	129
GOK	263	62 %	410	100 %	288	129

Basisallocatie 12.59 bevat de studies toegepast wetenschappelijk onderzoek (TWOL).

Het krediet werd gehalveerd ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Basisallocatie 63.01: Subsidies voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen (besluit van de Vlaamse regering van 1 februari 2002)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			-	-	0	50.000
GOK			-	-	0	45.000

Door de verschillende subsidiebesluiten inzake gemeentelijke rioleringen en zuiveringsinstallaties is de voorbije jaren een grote dynamiek op gang gekomen in de rioleringssector. De steden en gemeenten hebben een zeer groot aantal projecten voor betoelaging op grond van het subsidiebesluit ingediend.

Aangezien de rioleringsdossiers vaak gecombineerd worden uitgevoerd met wegenwerken van andere overheden (onder meer aan gewestwegen) of met bovengemeentelijke rioleringsprojecten (uitgevoerd door de NV Aquafin) resulteert het ontbreken van de nodige kredieten voor de betoelaging van de gemeentelijke projecten in een vertraging van andere initiatieven (doortochten, aanleg fietspaden, collectoren,...). Om dit te kunnen oplossen is een substantiële verhoging van de middelen noodzakelijk, zodat een groot aantal projecten kan worden verder gezet.

Daarnaast bleek dat gemeenten te ruwe en te lage ramingen opmaakten voor de opname op een subsidieprogramma. Gemiddeld verhoogde de prijs voor uitvoering tussen programma en technisch voorontwerp met factor 1,8. Een tweede reden voor de stijging van de kostprijzen is dat andere besturen bijkomende garanties (bv. voor buffering) eisten waardoor projecten meer kosten dan oorspronkelijk voorzien. Een volgende reden voor het tekort is het feit dat eenmalige grotere programma's werden opgedragen : dit gebeurde bv. in 1998. Een andere belangrijke reden voor de tekorten zit in de stijging van de kostprijzen en de economische conjunctuur. Door een verhitting van de rioleringsmarkt en (zoals gesteld) doordat andere besturen (provincies, waterbeheerders,...) meer eisen stelden (bv. Vlaams Brabant uitbouwen regenwaterbuffer,...) resulteerde dit in hogere vast te leggen bedragen dan oorspronkelijk voorzien op het programma.)

Bovendien bepaalt de richtlijn Stedelijk Afvalwater 91/271/EG dat uiterlijk op 31 december 2005 de lidstaten er voor moeten zorgen dat in agglomeraties van 2.000 IE (inwonerequivalenten) of meer, een opvangsysteem voor stedelijk afvalwater moet aanwezig zijn, waarbij het water dat in het opvangsysteem terechtkomt wordt gezuiverd alvorens het wordt geloosd. Momenteel is er in Vlaanderen nog veel werk te verrichten om riolen aan te sluiten op gebouwde of geplande zuiveringsinstallaties. De nu supplementair voorziene kredieten zullen dan ook op korte termijn kunnen worden aangewend om op het terrein concrete realisaties uit te voeren die de zuiveringsgraad moeten verhogen en vervolgens leiden tot een verdere verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

PROGRAMMA 61.1 LEEFMILIEU

DIENST MET AFZONDERLIJK BEHEER MINAFONDS

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

Evolutie van de vastleggingsmachtiging en de dotatie aan het Minafonds

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
DOT	316.272	100	149.440	100	167.241	118.897
MACH	697.838	99,5	607.675	99	616.076	570.641

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Eerst wordt een algemeen overzicht gegeven van de belangrijkste wijzigingen met betrekking tot de vastleggingsmachtiging en de dotatie, vervolgens volgt de bespreking van de wijzigingen per entiteit binnen het Minafonds.

VASTLEGGINGSMACHTIGING (programma 61.1, basisallocatie 99.11)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
MACH	697.838	99,5	607.675	99	616.076	570.641

De vastleggingsmachtiging wordt globaal met 45.435.000 EUR verminderd.

Eenzijds is er een stijging van :

- + 2.664 duizend EUR ingevolge indexeringen;
- + 3.483 duizend EUR herstel van compensatie voor ICT bij 2^e bijblad 2003;
- + 6.126 duizend EUR voor Aquafin;
- + 4.500 duizend EUR via extra opbrengst uit federale heffing voor de financiering van de inzameling en verwerking van landbouwkrengen.

Anderzijds zijn er volgende verminderingen:

- 5.000 duizend EUR keert terug naar VLIF (was in 2003 eenmalig overgeheveld voor de kringenproblematiek);
- 27.268 duizend EUR wordt vervangen door de oprichting van het Ecologisch Fonds (voor 2004 : ca. 50 miljoen euro);
- 24.789 duizend EUR : er werd door de Vlaamse regering - gespreid over de jaren 2001, 2002 en 2003 - , 99.157 duizend euro (of 4 miljard BF) bestemd voor de afbouw van de veestapel;
- 3.445 duizend EUR ingevolge de beslissing van de Vlaamse regering inzake besparing op kredieten voor beleidsvoorbereidende studies.

Vervolgens zijn er nog tal van overhevelingen (heroriënteringen) naar de gewone leefmilieubegroting (Organisatieafdeling 61). De belangrijkste zijn :

- 428 duizend EUR naar het bestaansmiddelenprogramma 99.1 voor de werving van extra personeel in kader van de uitvoering van het MER/VR-decreet;
- 470 duizend EUR naar basisallocatie 01.01, programma 61.1 voor het opvangen van de meerkost van de regularisatie van de DAC-statuten binnen de sector Leefmilieu;
- 391 duizend EUR naar basisallocatie 41.42, programma 61.4 voor bijkomende kredieten voor nieuwe beheerspakketten (botanisch beheer, erosiebestrijding, opwaardering forfaitaire beheersvergoedingen) in het kader van de beheersovereenkomsten Programmeringsdocument Plattelandsontwikkeling;

- 210 duizend EUR naar basisallocatie 11.08, programma 61.3 voor de werving van 5,5 bijkomende bosarbeiders;
- 465 duizend euro naar basisallocaties 12.62 en 74.05, programma 61.1 voor bijkomende werkingsmiddelen voor de Milieu-inspectie.

Voor een uitgebreidere toelichting : zie bespreking per begrotingsartikel hierna.

DOTATIE (programma 61.1, basisallocatie 61.03)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
DOT	316.272	100	149.440	100	167.241	118.897

De wijzigingen met betrekking tot de vastleggingsmachtiging zijn ook van toepassing op de dotatie, met volgend bijkomend element : een stijging van 2.060 duizend EUR gelet op een lichte vermindering van de eigen ontvangsten.

PROGRAMMA 61.1

MINAFONDS

OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ (OVAM)

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1: Beleidsprioriteiten

A. Strategische doelstellingen

Het afvalstoffenbeleid heeft als doel om bij te dragen tot een beter leefmilieu door het verzekeren van een duurzaam beheer van stofstromen en afvalstoffen. Meer concreet brengen we de stoffenkringlopen en productie en verwerking van afvalstoffen in kaart. We ontwikkelen instrumenten om afval te voorkomen en trachten voorkoming van afval ingang te doen vinden bij burgers en bedrijven. Daar waar mogelijk proberen we grondstoffen te doen vervangen door afvalstoffen of secundaire grondstoffen. Door het gericht inzetten van een arsenaal aan wettelijke instrumenten moet de schadelijke invloed van afvalstoffen op het milieu tot aanvaardbare proporties worden gereduceerd. Voor dat alles bouwen we ook in internationaal verband aan een voldoende draagvlak.

Het afvalstoffenbeleid is erop gericht om :

- de stoffenkringlopen te sluiten;
- de voorkoming van het ontstaan van lekken van stoffen uit deze kringlopen;
- het steeds beter besparen van grondstoffen en energie door afvalstoffen waar mogelijk in te zetten;
- de bewustmaking van de bevolking voor de stofstroom- en afvalproblematiek;
- de bevordering van de kwaliteit van producten en productieprocessen met aandacht voor kwalitatieve en kwantitatieve preventie zowel op het vlak van het gebruik en verbruik van grondstoffen, de productie van afval als het verspreiden van milieugevaarlijke stoffen.

De OVAM profileert zich hiertoe als een organisatie voor actief milieubeheer die bij voorkeur via dialoog komt tot partnership en consensus met de doelgroepen en hierdoor draagvlak en capaciteit creëert voor een duurzaam milieu. De doelstellingen inzake stofstroom- en afvalstoffenbeheer worden bereikt door een daadwerkelijke integratie van deze bekommernissen binnen andere beleidsdomeinen en door de lokale bestuursniveaus.

De afdeling Afvalstoffenbeheer van de OVAM staat meer concreet in voor de correcte uitvoering van een reeks basisprocessen en daarvan afgeleide activiteiten binnen de missie en het beleidskader. Via een projectmatige aanpak geeft de afdeling daarnaast ook mee vorm aan het beleid, daarbij ondersteund door de afdeling Projectontwikkeling.

De langetermijndoelstelling voor de sector afvalstoffen is de afvalproductie en de hieraan verbonden milieudruk terugdringen tot een niet te vermijden minimum. Hierbij wordt de afvalbehandelingshiërarchie gevolgd, waarbij de milieueffecten worden beperkt en het verlies aan grondstoffen en energie minimaal blijft. Deze hiërarchie kan alleen met duidelijk aangetoonde redenen omwille van een leven van goede kwaliteit (hygiëne, veiligheid, beperkt risico en volksgezondheid) worden gewijzigd.

Voor het beleidsveld bodemsanering gaat prioritaire aandacht naar:

- preventie of het voorkomen van nieuwe gevallen van bodem en grondwaterverontreiniging
- sanering van nieuwe ernstige bodemverontreiniging en historische bodemverontreiniging zodat de gevolgen voor mens en milieu tot een minimum worden beperkt.

B. Operationele doelstellingen

Afvalstoffen

De productie van afval en de hiermee verbonden milieudruk niet verder laten toenemen.

Tegen 2007 moet de hoeveelheid *bedrijfsafval* per eenheid product verminderd zijn ten opzichte van 2002. Tegelijk moeten de kwalitatieve aspecten verbeteren. Dit betekent dat de impact op het milieu verlaagt door het schadelijk effect van het afval op het milieu te voorkomen (kwalitatieve preventie).

Ook de totale productie van *huishoudelijke afvalstoffen* moet verminderen. Er komen indicatoren om de groei van de hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen te meten. Dit is al gebeurd voor het terminaal te verwijderen huishoudelijk afval (huisvuil, grofvuil en gemeentevuil). Tegen 2005 wordt dat voor Vlaanderen beperkt tot gemiddeld 150 kg per inwoner of minder en verhoogt de kwaliteit van de selectieve inzameling.

Grondstoffen en energie op milieuverantwoorde wijze vervangen door afvalstoffen.

De milieuverantwoorde recuperatie moet beduidend toenemen. De best beschikbare technieken (BBT) voor geselecteerd hoogcalorisch afval moeten worden toegepast.

De totale hoeveelheid te storten of te verbranden afvalstoffen milieuverantwoord beperken.

Het storten moet worden beperkt tot het milieuverantwoord storten van niet recupereerbare en niet brandbare afvalstoffen. Verbranden van afvalstoffen moet worden beperkt tot het milieuverantwoord verbranden van niet recupereerbare afvalstoffen.

De effectiviteit van het beleid inzake afvalstoffenbeheer verhogen.

Het Vlaamse afvalstoffenbeleid zal sterker geprofileerd worden op Europees niveau om het draagvlak ervan te vergroten. De toepasbaarheid van het afvalstoffenbeleid zal geoptimaliseerd worden : de illegale praktijken met betrekking tot afvalbehandeling en ontwijkgedrag moeten verminderen.

Bodemsanering

Volgende operationele doelstellingen werden opgenomen :

Uitvoering geplande saneringsoperaties

- Alle terreinen waarop zich in het verleden potentieel bedreigende inrichtingen bevonden of plaatshadden, zijn in kaart gebracht vóór 2004;
- Alle terreinen waarop zich een potentieel bodembedreigende inrichting bevindt of activiteit plaatsheeft én waarop een periodieke onderzoeksplicht rust, moeten zijn onderzocht vóór 2004;
- Alle terreinen waarop zich ooit een potentieel bodemverontreinigende inrichting bevond, of activiteit plaatshad, moeten minstens éénmaal zijn onderzocht vóór 2016;
- De sanering van de “meest urgente” historische bodemverontreinigingen moet zijn aangevat vóór 2006;
- De sanering van de “urgente” historische bodemverontreinigingen moet zijn aangevat vóór 2021;
- Alle historische bodemverontreinigingen, die een “ernstige bedreiging” vormen, moeten worden gesaneerd vóór 2036.

Bij het beoordelen van de “ernst van de bedreiging” wordt rekening gehouden met:

- De kenmerken van de bodem;
- De aard en concentratie van de aanwezige stoffen;
- De functies die de bodem vervult;
- De verspreidingsmogelijkheden van de stoffen;
- Het gevaar voor mens, plant, dier en drinkwater.

Op basis hiervan wordt het risico ingeschat dat van de verontreiniging uitgaat.

Terreinen met historische verontreiniging (vóór oktober 1995) moeten worden gesaneerd wanneer er sprake is van “ernstige bedreiging” en na aanmaning door de OVAM. Voor de hele saneringsoperatie wordt een periode van 40 jaar vooropgesteld.

Opvolging verplichte bodemonderzoeken

Verder werd in het VLAREBO-reglement onder art. 4 voorzien dat de exploitanten van bepaalde inrichtingen of activiteiten regelmatig een oriënterend bodemonderzoek moeten uitvoeren om de 5,10 of 20 jaar.

In het regeerakkoord van '99 werd verder voorzien:

- oprichting van bodemsaneringsfondsen
- invoering van een actief bodembeheer
- een versnelling van de saneringen om o.m. het aantal beschikbare (industrie)terreinen te verhogen.

Als gevolg van de beleidsnota werd aan OVAM een strategisch project "Bodemsanering", bestaande uit 4 deelprojecten, opgedragen:

- Geïntegreerde aanpak van brownfields en woonzones
- Verfijning wetgeving bodemsanering
- Alternatieve financiering bodemsanering

Versnelling ambtshalve procedure bodemsanering

C. Instrumenten

De ingezette beleidsinstrumenten zijn de volgende:

Reglementering

Het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen aangevuld met ministeriële besluiten en omzendbrieven vormt het instrument om regelgevend op te treden.

Dit instrument wordt regelmatig bijgesteld. Zo werd op 17.12.97 het VLAREA goedgekeurd door de Vlaamse regering waardoor uitvoeringsbesluiten van het afvalstoffendecreet werden gebundeld en geactualiseerd, o.a. de aanvaardingsplicht en de regeling voor secundaire grondstoffen. Voor het afvalbeleid vormt het Afvalstoffendecreet van 02.07.81 het wettelijk uitgangspunt. In 2003 werden belangrijke wijzigingen aan het Vlarea voorbereid inzake aanvaardingsplichten, de inzameling en verwerking van afvalstoffen en inzake de secundaire grondstoffen. De implementatie is nog deze legislatuur voorzien.

Het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering regelt de sanering van verontreinigde gronden in het Vlaamse Gewest. Dit decreet werd reeds herhaaldelijk gewijzigd. De belangrijkste wijzigingen werden doorgevoerd bij het decreet van 26 mei 1998 en het decreet van 18 mei 2001 betreffende de sanering van sites.

Het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering (Vlarebo) geeft uitvoering aan de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet. Het Vlarebo werd op 12 oktober 2001 (Belgisch Staatsblad dd. 2 februari 2002) en op 14 juni 2002 (Belgisch Staatsblad dd. 07 augustus 2002) gewijzigd. Een belangrijke wijziging betreft de invoering van een regeling met betrekking tot uitgegraven bodem.

Heffingen

De inning van de milieuheffingen gebeurt op basis van artikel 47 van het Afvalstoffendecreet van 02.07.81. Via het programmadecreet werden wijzigingen goedgekeurd die tot doel hebben de eindverwerking van recyclageresidu's te heroriënteren van storten naar verbranden en om de multistromen correct te belasten. Omdat omwille van economische redenen nog regelmatig Vlaams afval in Wallonië verwerkt wordt, zal de heffing op sorteerresidu's nog verder bijgesteld worden.

Subsidiëring

Met ingang van 01.01.02 werd het KB van 23.07.81 inzake subsidiëring aan openbare besturen grondig vernieuwd. Lastens de items 43.21 en 63.26 (het vroegere artikel 3.7) van het MINA-fonds worden de preventie van afvalstoffen en de installaties voor afvalstoffenbeheer degressief en beperkt in de tijd

gesubsidieerd, respectievelijk volgens de percentages 70 tot 50 % en 50 tot 35 %. Deze vorm van subsidiëring is geregeld via het besluit van de Vlaamse regering van 29.03.02 en het ministerieel besluit van 03.05.02 en komt ten goede van de gemeenten. Via de Presti-reglementering worden preventiestimulerende initiatieven ten voordele van de bedrijven ondersteund.

De financiering voor de ophaling van dierlijk afval wordt geregeld via het besluit van de Vlaamse regering van 24.05.95. De subsidiëring kadert binnen het Afvalstoffendecreet en de diverse afvalstoffenplannen.

Sensibilisering

Via o.m. campagnes, publicaties, de webstek en het STIP ondersteunt de OVAM milieu-educatie en -informatie als beleidsinstrument. Het preventie- en recuperatiebeleid moet verder ondersteund worden via dit instrument aangezien de medewerking van de bevolking en van de bedrijfswereld essentieel is voor het welslagen van het afvalbeleid.

Vergunningen en erkenningen

Artikel 39 van het Afvalstoffendecreet draagt de OVAM op om advies te verlenen betreffende milieuvergunningen. Ook het toezicht en de controle op de overbrenging van afvalstoffen cf. de EU-Verordening nr. 259/93 behoren tot de taken van de OVAM. De OVAM verleent tevens advies m.b.t. de erkenning van ophalers van afvalstoffen.

Door de goedkeuring van het VLAREA op 17.12.97 werd o.m. het opvolgen van de aanvaardingsplicht, de behandeling van erkenningsaanvragen van afvalbeheersorganisaties, de behandeling van aanvragen van gebruikscertificaten en adviesverlening m.b.t. de afwijking van stort- en verbrandingsverboden aan de taken van de OVAM toegevoegd. De Interregionale Verpakkingscommissie staat in voor de erkenning van de terugneme-organismen. Het interregionaal samenwerkingsakkoord inzake de preventie en het beheer van verpakkingsafval dd. 30.05.96 regelt deze aangelegenheid.

In uitvoering van het VR-besluit van 24.5.95 betreffende de ophaling en verwerking van dierlijk afval worden erkenningen voor ophaling en verwerking, registraties van vervoerders en bijzondere toelatingen voor specifiek gebruik van dierlijk afval afgeleverd door de OVAM.

In het kader van het bodemsaneringsdecreet verleent de OVAM advies m.b.t. de erkenning van de bodemsaneringsdeskundigen en worden bodemattesten afgeleverd.

Onderzoeken

Als voorbereiding en uitwerking van acties die opgenomen zijn in het milieujaarprogramma en als praktische ondersteuning van de uitvoering van de diverse afvalstoffenplannen, het preventiesteunpunt, de Europese afvalstatistiek-regeling, campagnes tegen zwerfvuil, de financiering van de ophaling en de verwerking van dierlijk afval, de stimulering van gescheiden inzameling van afval, een geïntegreerd productbeleid en de verlening van een internationaal draagvlak aan het Vlaams afvalstoffenbeleid financiert de OVAM een doorgedreven programma van toegepast wetenschappelijk onderzoek. Het OVAM-programma vormt een integraal onderdeel van het toegepast wetenschappelijk onderzoek leefmilieu (TWOL), waarvan de resultaten elektronisch ter beschikking gesteld worden van het geïnteresseerd publiek.

In het kader van het bodemsaneringsdecreet worden beleidsondersteunende en technisch-wetenschappelijke onderzoeken uitgevoerd.

Toezicht houden

Om de wetgeving te doen naleven moet een handhavingsnetwerk ontwikkeld worden. Toezicht wordt gehouden op in- en uitvoer van afvalstoffen, ophalen van afvalstoffen, dierlijk afval, meldingsplicht, achterlaten van afval, milieuheffingen, aanvaardingsplichten, stort- en verbrandingsverboden, secundaire grondstoffen en het uitvoeringsplan afvalstoffen.

In het beleidsveld bodem moeten o.m. verplichte bodemonderzoeken en de verplichte en vrijwillige saneringsprojecten opgevolgd worden.

De OVAM beoordeelt de bodemsaneringsprojecten en controleert de saneringswerken. Zij stelt tevens een conformiteitsattest of een vraag tot aanvulling en/of wijziging op. Het conformiteitsattest geldt ook als vergunning voor de bodemsaneringswerken. Zijn er na de uitvoering nog maatregelen voor bewaking en controle nodig, dan worden ook die opgevolgd. Achteraf levert de OVAM een verklaring af over de werkzaamheden.

In het kader van de site aanpak kan de Vlaamse Regering alle schikkingen en overeenkomsten afsluiten conform Artikel 48 ter van het bodemsaneringsdecreet, die door OVAM worden opgevolgd.

Uitbesteden

Projecten zoals sensibiliseringscampagnes, ambtshalve verwijdering van afvalstoffen, bodemonderzoeken en ambtshalve bodemsanering worden uitbesteed. De voorbereidende sturing en de evaluatie gebeuren door de OVAM.

Milieubeleidsovereenkomsten

De Vlaamse overheid heeft met de uitgeverssector een milieubeleidsovereenkomst afgesloten waarin maatregelen worden voorzien voor een betere selectieve inzameling en voor het verminderen van papierafval afkomstig van kranten en tijdschriften. Voor afgedankte voertuigen, geneesmiddelen, wit- en bruingoed en afvalbanden werden ook reeds mbo's afgesloten. De besprekingen over een MBO voor afgewerkte olie, batterijen en accu's zijn afgerond. Over de hernieuwing van de MBO's voor papier en oude en vervallen geneesmiddelen wordt nog onderhandeld. Deze overeenkomsten inzake aanvaardingsplichten worden afgesloten op basis van de artikels 9 en 10 van het afvalstoffendecreet.

Milieuconvenant

In het nieuw gemeentelijk milieuconvenant voor de periode 2002-2007-cluster vaste afvalstoffen werd een systeem van plaatsbezoek voor schadegevallen ten gevolge van bodemverontreiniging opgenomen. Gemeenten die dit deel van het convenant ondertekenen kunnen met erkende bodemsaneringsdeskundigen overeenkomsten afsluiten om dergelijke plaatsbezoeken af te leggen. De gemeenten kunnen de hierbij gemaakte kosten terugvorderen via het milieuconvenant. Deze convenant zal ook in 2004 worden verdergezet.

Ook voor het opruimen van kleine partijen achtergelaten afvalstoffen kan via art. 5.5.5.1 van de samenwerkingsovereenkomst de gemeente vergoed worden.

D. De prestaties, prestatiedrijvers en budgettaire parameters

De prestaties zijn de producten of diensten die het gevolg zijn van een bepaalde activiteit. Waar mogelijk werden deze prestaties kwantitatief uitgedrukt en werden prestatiedrijvers en budgettaire parameters vermeld.

Voor sector afval zijn de activiteiten gebundeld volgens de belangrijkste doelgroepen : bedrijven, burgers en overheid.

Naar doelgroep "bedrijven"

Preventie-acties

De AEP-campagne

In het kader van het project Afvalpreventie in bedrijven, een deelproject van het Strategisch Project Afvalpreventie (SPAP) dat de OVAM medio 2001 in opdracht van de minister van Leefmilieu en Landbouw opstartte, werkten de OVAM en STIP (Steunpunt en Informatiecentrum voor preventie van afval en emissies) samen aan een campagne om bedrijven te stimuleren tot *afval- en emissiepreventie*. De centrale

boodschap van de campagne : afval en emissies voorkomen is niet alleen goed voor het milieu, maar werkt ook kostenbesparend voor het bedrijf. Een overzicht van de acties binnen de campagne :

- een nieuw Presti 4-boek;
- de start van een nieuw Presti-programma;
- MAMBO;
- Milieu & Winst;
- Sensibilisering van bedrijfsgerichte intermediaire organisaties;
- Mediacampagne.

Milieubeleidsovereenkomsten

Het VLAREA bepaalt dat de producenten van elektrische en elektronische apparatuur, banden, drukwerk, loodaccu's, batterijen en voertuigen verantwoordelijk zijn voor hun producten tot en met de afvalfase. De OVAM probeert met de betrokken sectoren milieubeleidsovereenkomsten af te sluiten en staat daarna in voor de opvolging. Sinds oktober 2001 voeren 9 controleurs van de OVAM controles uit op de naleving van de bepalingen voor elektrische en elektronische toestellen, banden, drukwerk, batterijen en afgedankte voertuigen.

Europese regelgeving

De OVAM streeft naar een maximale impact van de Vlaamse standpunten op het Europese afvalstoffenbeleid. In 2002 werd onderhandeld over de regelgeving rond elektronische en elektrische apparatuur, werd een akkoord bereikt over de herziening van de Verpakingsrichtlijn en werden de aanvaardingscriteria en –procedures voor het storten van afvalstoffen goedgekeurd. Verder zet de OVAM de Europese afvalstoffenwetgeving in de Vlaamse regelgeving om. Zo werd begin 2002 de nieuwe Europese Afvalstoffenlijst (EURAL) en het identificatieformulier voor het vervoer van afvalstoffen van kracht in het Vlaamse Gewest. Verder werd werk geleverd voor de omzetting van de Verbrandingsrichtlijn en de richtlijn Havenontvangstfaciliteiten.

Verbrandingsbeleid

De OVAM geldt als informatiesteunpunt voor externen voor alles wat te maken heeft met afvalverbranding. Openbare besturen, exploitanten, omwonenden en actiegroepen kunnen er terecht voor informatie zoals bestaande en nieuwe wetgeving, huidig en gepland beleid, en technische informatie omtrent installaties of technieken. In de loop van 2002 werd de Europese richtlijn betreffende de verbranding van afvalstoffen omgezet in de Vlaamse wetgeving. Van deze gelegenheid werd gebruik gemaakt om de volledige Vlaamse wetgeving omtrent afvalverbranding te herzien. Het uiteindelijke voorstel tot wijziging van Vlarem II is opgebouwd uit 4 grote delen : één omtrent de verbranding en meeverbranding van afval, één omtrent de experimentele verbrandingsinstallaties, één omtrent de dierencrematoria en één omtrent de verbranding en mee-verbranding van biomassa-afval.

De OVAM behandelt ook de aanvraagdossiers voor het verkrijgen van groenestroomcertificaten voor de elektriciteit die wordt opgewekt uit de verbranding van selectief organisch-biologische afvalstoffen.

Stortplaatsenbeleid en stortverboden

Sinds 1 juli 2000 zijn er verschillende nieuwe stortverboden voor brandbare afvalstoffen van kracht. Dat betekent dat bijna 90% van de huidige aanvoer naar stortplaatsen van categorie 2 vanaf die datum onder een stortverbod valt. Voor de verwerking en vooral de verbranding van bepaalde afvalstoffen is momenteel nog steeds onvoldoende verbrandingscapaciteit. Daarom bepaalt het VLAREA dat de minister van Leefmilieu, na advies van de OVAM te hebben ingewonnen, aan de exploitanten van stortplaatsen individuele afwijkingen op deze verboden kan toestaan voor welbepaalde afvalstoffen, voor een termijn van maximaal twee jaar. De implementatie van de nieuwe EG-richtlijn stortplaatsen gaf aanleiding tot het herzien van alle stortvergunningen. Zo werden strengere uitbatingsvoorwaarden opgelegd zoals een verplichte schriftelijke aanvaarding van de afvalstoffen, melding van elke geweigerde vracht aan de afdeling Milieu-inspectie en de verplichte aanduiding van een technisch bekwaam persoon, die verantwoordelijk is voor het beheer van de stortplaats. Ook de inrichtings-, en afwerkingsvoorwaarden werden verstrengd.

Inning en invordering van de milieuheffingen

Naast de traditionele controles van de aangiften inzake de milieuheffingen, werd er in 2002 extra aandacht besteed aan te toepassing van het verlaagd tarief voor het storten en verbranden van recyclageresidu's. Sinds 1 januari 2002 is de wetgeving omtrent de recyclageresidu's gewijzigd : enkel selectief ingezamelde

afvalstromen komen nog in aanmerking : per stroom wordt er in de wetgeving een percentage vermeld. De controle op de toepassing van dit verlaagde tarief is verscherpt.

Dierlijk afval

- Commissie Dierlijk afval : er werden richtlijnen opgesteld m.b.t. het ophalen van krenge; een vernieuwd financieringssysteem werd op poten gezet;
- Opruiming diermeelcrisis 2001.

Organisch-biologisch afval

- Bioland;
- Keukenafval en etensresten : het verbod op het vervoederen van keukenafval en etensresten is definitief geworden in november 2002 ;
- Gebruikte frituurvetten en -oliën.

Uitvoeringsplan KMO-afval

Het blijft de bedoeling per sector een gescheiden inzameling van bepaalde bedrijfsafvalstoffen bij de KMO's op te zetten. Daarbij zijn logistiek en het kostenaspect belangrijke invalshoeken. Een globale oplossing voor alle sectoren samen is echter onmogelijk is wegens een te grote verscheidenheid in type bedrijf en type afvalstof.

PCB-vernietigingsbeleid

In 2002 werd werk gemaakt van de opvolging en de controle van het besluit van de Vlaamse regering van 17 maart 2000 voor vaststelling van het verwijderingsplan voor PCB-houdende apparaten en de daarin aanwezige PCB's (BS 17.05.00). Dat gebeurde op basis van de inventaris van PCB-houdende apparaten, die de voorbije jaren werd vervolledigd. Houders van apparaten die overeenkomstig artikelen 2 en 3 van het verwijderingsplan al in het verleden gereinigd en/of verwijderd hadden moeten zijn, werden aangesproken en gemotiveerd om hun verantwoordelijkheid op te nemen. Uiteindelijk werden processen-verbaal opgesteld en de procedure voor ambtshalve verwijdering ingezet. Eind 2003 was 70% van de inventaris verwijderd.

Halon-verwijderingsbeleid

Sinds 29 juni 2000 is de EG Verordening 2037/2000 betreffende de ozonlaag afbrekende stoffen van toepassing. Deze wetgeving heeft onder andere betrekking op halonbevattende installaties en apparaten. Tot 31 december 2002 was het op de markt brengen en het gebruik van teruggewonnen, gerecycleerde of geregenereerde halon toegestaan. Met ingang van 2003 is dit alleen nog maar toegelaten voor kritische en essentiële toepassingen. In alle andere gevallen dienen halonbevattende brandbeveiligingsystemen en blusapparaten vóór 1 januari 2004 buiten gebruik te worden gesteld.

Controle export afgedankte elektrische en elektronische apparatuur

Volgens artikel 11 van de Europese Verordening 2037/2000 is de export van CFK's en CFK-houdende apparatuur uit Europa verboden. Voor de toepassing van dit verbod trad de OVAM in 2002 in overleg met de andere gewesten en maakten wij afspraken met de douane. Daarnaast werd de definitie van AEEA verstrengd op basis van criteria die de Vlaamse kringlooppcentra hanteren.

Compendium monsternamen en analyse (CMA)

Dit compendium is het resultaat van de lange samenwerking tussen de Vito en de OVAM. Jaarlijks leggen ze een programma vast waarbij ze een aantal nieuwe analysemethoden vaststellen. In werkgroepen worden de bestaande monsternemings- en analysemethoden besproken en waar nodig geactualiseerd. Het CMA bevat een lijst van monsternemingstechnieken en gevalideerde analysemethoden voor de bepaling van zeer diverse parameters in verschillende matrixen. Het is de leidraad voor de erkende laboratoria bij de uitvoering van hun bemonsterings- en analyseopdrachten.

Het CMA werd goedgekeurd bij ministerieel besluit van 10 september 2002 en vervangt het afvalstoffenanalysecompendium (AAC), versie juni 1996. Verdere aanpassingen worden voorbereid ism. de VITO.

Naar doelgroep "burgers"

Gescheiden inzameling geneesmiddelen

Het nieuwe VLAREA, waarvan de definitieve goedkeuring in de loop van 2003 wordt verwacht, voorziet in een aanvaardingsplicht voor oude en vervallen geneesmiddelen uitgevoerd onder de vorm van een nieuwe MBO met de farmaceutische sector. Het bestaande inzamelsysteem van oude en vervallen geneesmiddelen via de apotheken blijft behouden.

Inventarisatie huishoudelijk afval

Jaarlijks worden bij de gemeenten en intercommunales de gegevens opgevraagd over de productie, inzameling en verwerking van de huishoudelijke afvalstoffen. Vanaf 1997 worden er meer huishoudelijke afvalstoffen selectief ingezameld dan dat er terminaal worden verwijderd.

Gedifferentieerde tarifiering

Om de steeds verdergaande doelstellingen van een duurzaam afvalbeleid te bereiken, worden diverse instrumenten ingezet : maximale preventiemaatregelen en een optimale selectieve inzameling, sensibilisering en communicatie, regelgeving en handhaving en de toepassing van het principe "de vervuiler betaalt", vertaald in het begrip "diftar". De gedifferentieerde tarifiering is gebaseerd op volgend principe : de kost van restafval wordt volledig doorgerekend aan de burger, vermijdbare selectieve afvalfracties worden geheel of gedeeltelijk aangerekend.

Kringloopcentra en –winkels

Vanaf 2002 worden alle gemeenten in Vlaanderen officieel bediend door een gebiedsdekkend netwerk van 39 operationele kringloopcentra. Alle erkende kringloopcentra werden financieel doorgelicht met het oog op een verbetering van het management en financieel beheer. Ook werd gecontroleerd of ze voldoen aan de criteria en doelstellingen van het VLAREA. Om de klant nog meer service en kwaliteit te bieden, hebben een aantal kringloopwinkels hun krachten gebundeld en gewerkt aan een nieuw systeem dat de kringloopwinkels een gezamenlijke sterke kwalitatieve uitstraling en een uniforme communicatie geeft. De deelnemende kringloopwinkels hanteren dezelfde huisstijl, gebruiken hetzelfde logo en dragen ook dezelfde naam : de Kringwinkels. De opvolging van het netwerk hergebruikcentra, i.c. afgedankte elektrische en elektronische apparaten, wordt voortgezet in het kader van de aanvaardingsplichten.

Preventie en beheer verpakkingsafval

Diverse gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden dienden bij de Interregionale Verpakkingscommissie (IVC) een proefproject in voor de selectieve inzameling van verpakkingsafval op basis van de gewijzigde erkenning van Fost Plus. In deze proefprojecten worden inzamelingscenario's die afwijken van het inzamelingscenario van Fost Plus, getest op hun rendement en kosten, vnl. de inzameling van PMD-afval via containerparken.

Sensibiliseringscampagnes

- In september 2002 startte een campagne rond de organisatie van een inzamelsysteem voor *injectienaalden* van particulieren. Op korte termijn wordt dit in het VLAREA opgenomen. De campagne verliep in nauwe samenwerking met de Vlaamse Diabetesvereniging, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, UNAMEC, de Algemene Pharmaceutische Bond, OPHACO en producenten/verdelers van insuline;
- sluikeverbranden : particuliere afvalverbranding is verboden, hinderlijk, maar ook gevaarlijk voor het milieu en de volksgezondheid ; folders en affiches.

Naar doelgroep "overheid"

Steunpunt voor preventie van afval en emissies

STIP ondersteunt overheden zowel bij het vervullen van hun voorbeeldfunctie inzake milieuzorg als bij hun taak om de burger te sensibiliseren voor afval- en emissiepreventie. Dat gebeurt via een loketfunctie, maar ook via acties rond bepaalde thema's, zoals :

- infofiches voor kantoorartikelen, catering en schoonmaakmiddelen ;
- ondersteuning bij workshops en studiedagen van overheden en verenigingen.

Europees en internationaal

De OVAM is zowel actief op Europees als op internationaal niveau. Op Europees vlak participeert de OVAM in verschillende expertengroepen en technische comités van de Europese Commissie. In 2002 werden in deze groepen en comités onder andere initiatieven besproken rond de herziening van de Verordening in- en uitvoer van afvalstoffen en mijnbouwafval. Daarnaast voldoet de OVAM tijdig en correct aan alle rapportageverplichtingen. Op OESO-niveau is de OVAM actief in de Working Group on Waste Prevention and Recycling. Als Belgisch Focal Point voor het Verdrag van Bazel neemt de OVAM deel aan diverse werkgroepen en aan de zesde Conferentie der Partijen. Verder zal de OVAM in 2004 in dit verband bijstand verlenen aan Senegal.

Samenwerkingsovereenkomsten met lokale besturen

In december 2001 keurde de Vlaamse regering de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met gemeenten en provincies goed inzake duurzaam milieu- en natuurbeleid. Naast Milieuverantwoord productgebruik is afval een vast onderdeel van de verplichte cluster vaste stoffen in deze nieuwe overeenkomst. In het samenwerkingsakkoord met de gemeenten werden twee facultatieve betoelagingsmogelijkheden opgenomen die verband houden met enerzijds het afvalstoffenaspect en anderzijds de bodemsanering, nl. terugbetaling van de kosten bij het opruimen van kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen met een procesverbaal, en het inschakelen van een bodemsaneringsdeskundige in het kader van een acute bodemverontreiniging.

Subsidiëringsbeleid voor lagere besturen

Op 29 maart 2002 werd een nieuw subsidiebesluit goedgekeurd. De lokale besturen kunnen subsidies krijgen voor verschillende items. Voor diftarsystemen worden enkel systemen gesubsidieerd die voldoen aan de beleidsprincipes van gedifferentieerde tarifiering.

Indicatoren van preventie

Afvalpreventie is een prioriteit voor de overheid. Om de situatie op het gebied van afvalpreventie in Vlaanderen in beeld te brengen, heeft de OVAM in 2002 indicatoren voor de preventie van huishoudelijke afvalstoffen ontwikkeld. Deze laten toe om vrij globale conclusies te trekken over de manier waarop burgers, gemeentebesturen, producenten en distributie inspelen op beleidsimpulsen en worden continu verfijnd en bijgewerkt.

Register van verontreinigde gronden en bodemattesten

In het kader van artikel 4 van het bodemsaneringsdecreet wordt via een geïnformatiseerde toepassing jaarlijks ca. 216.000 bodemattesten uitgereikt waarvan de inkomsten voor 2004 op circa 4,1 miljoen EUR worden geraamd. De gemiddelde afleveringstermijn voor een bodemattest bedraagt normaal 7 werkdagen na behandeling van de ontvankelijke aanvraag terwijl het decreet hiervoor een wettelijke termijn van maximaal dertig dagen oplegt. Vanaf april 2000 wordt op de OVAM-website aangegeven welke bodemattestaanvragen er op die welbepaalde dag in behandeling zijn.

Eind 2002 waren er ruim 26.400 percelen opgenomen in het register van verontreinigde gronden. Jaarlijks neemt het aantal in het register opgenomen kadastrale percelen gemiddeld met 10.000 toe. Daarnaast zullen er ook in 2004 kadastrale wijzigingen zijn waardoor de informatie in de databank dient geactualiseerd te worden.

Teneinde met delen van percelen te kunnen werken en een ruimtelijke benadering mogelijk te maken, werd een Geografisch Informatiesysteem bij OVAM geïnstalleerd. In 2004 zal de invulling van ruimtelijke informatie in het GIS worden verdergezet.

In 2002 werden door de OVAM 40 gunningen verleend om schadegevallen te onderzoeken. Verder werden 276 nieuwe meldingen van schadegevallen behandeld. Ten opzichte van 2001 werd een daling van het aantal nieuwe meldingen en gunningen vastgesteld. Dat komt wellicht doordat gemeenten de nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor de periode 2002-2007 “cluster hinder” binnen het nieuw gemeentelijk milieuconvenant kunnen ondertekenen. In 2002 verleende OVAM 22 gunningen voor bodemonderzoeken in

het kader van vaststellingen van bodemverontreiniging waarbij de bron van de verontreiniging niet gekend was.

Beide systemen zullen in 2004 worden verdergezet.

Erkenning bodemsaneringsdeskundigen

De behandeling van de aanvraagdossiers leidde er toe dat er op het eind van 2002 in totaal 80 erkende bodemsaneringsdeskundigen waren. In de loop van het jaar 2002 werden 4 nieuwe erkenningen verleend, 19 bestaande erkenningen vernieuwd, 5 bestaande erkenningen opgeheven en 1 erkende bodemsaneringsdeskundige werd voor een periode van 1 maand geschorst. Deze taak zal ook in 2004 worden verdergezet.

Bodemonderzoeken

In onderstaande tabel wordt een beknopt overzicht gegeven van het aantal bodemonderzoeken die in 2002 werden ontvangen en verwerkt. Ter vergelijking werden eveneens de gegevens voor de vorige vier jaren opgenomen.

Tabel: Overzicht bodemonderzoeken

	1998	1999	2000	2001	2002
<i>Oriënterend bodemonderzoek</i>	2500	3319	4182	4868	5001
<i>Aanmaningen</i>	580	487	540	985	1099
<i>Beschrijvend bodemonderzoek</i>	440	1024	1077	1261	1283
<i>Aanmaning tot project</i>	150	275	277	351	449

De dienst belast met de bodemonderzoeken had eind 2002 ongeveer 20.200 dossiers in behandeling. Door de decretale onderzoeksplicht (bij overdracht van gronden, stopzetting van activiteiten en sluiting van inrichtingen, alsook periodiciteit) kwamen er in 2002 ongeveer 5000 bijkomende oriënterende bodemonderzoeken binnen voor beoordeling. In 55 % van de gevallen ging het om een overdracht van gronden.

Op basis van de geëvalueerde dossiers verstuurdde we bijna 1100 aanmaningen tot bodemsanering. Ongeveer 75 % van deze aanmaningen vloeit voort uit de plichten ten gevolge van overdrachten, sluiting en/of stopzetting. De overige aanmaningen (ongeveer 400) werden verstuurd om de saneringsplichtige met een ernstige verontreiniging aan te sporen tot bodemsanering.

In 2002 beoordeelde de OVAM meer dan 1250 beschrijvende bodemonderzoeken. Ruim 30 % werd aangemaand een bodemsaneringsproject op te stellen.

In het kader van de onteigening van risicogronden gaf de OVAM ongeveer 60 opdrachten. De OVAM zal in 2004 oriënterende bodemonderzoeken t.b.v. onteigeningen en controles op een beperkt percentage aangeboden oriënterende bodemonderzoeken blijven uitvoeren.

Behalve de initiatieven in verband met brownfields en woonzones voerde de OVAM ook 18 inventarisatiestudies uit om de stand van zaken in verband met complexe verontreinigingen in Vlaanderen in beeld te brengen. Complexe verontreinigingen zijn terreinen waarop over een grote oppervlakte bodem- en/of grondwaterverontreinigingen voorkomen en waarbij meerdere saneringsplichtige exploitanten en/of eigenaars betrokken zijn.

De OVAM voerde in 2002 ongeveer 50 beschrijvende bodemonderzoeken uit bij de meest prioritaire dossiers waarvan de eigenaar het statuut 'onschuldig eigenaar' heeft verkregen. In 2004 zal de OVAM beschrijvende bodemonderzoeken blijven uitvoeren in de gevallen waar blijkt dat de saneringsplichtige voldoet aan de voorwaarden van het "onschuldig beheer". Ook de controles op een beperkt percentage aangeboden beschrijvende bodemonderzoeken blijven gehandhaafd.

In 2004 zullen grondwaterstudies en het opleggen van voorzorgs- en veiligheidsmaatregelen worden verdergezet.

In het kader van de raamovereenkomst OVAM – VITO zullen de taken ter ondersteuning van de dienst bodemonderzoeken ook in 2004 door VITO worden uitgevoerd.

Vrijwillige en verplichte bodemsaneringen

In onderstaande tabel wordt een beknopt overzicht gegeven van bodemsaneringsprojecten die in 2002 werden ontvangen en behandeld. In deze tabel zijn tevens de gegevens opgenomen voor 1997–2001.

Tabel: Overzicht bodemsaneringsprojecten

<i>Bodemsaneringsprojecten</i>	<i>Aantal</i>					
	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>
<i>Ingediend</i>	70	122	218	221	310	377
<i>Aanvullingen en/of wijzigingen</i>	15	32	66	61	58	76
<i>Conformiteitsattesten</i>	47	77	166	212	292	315
<i>In uitvoering (werken/nazorg)</i>	20	55	70	106	163	177
<i>Eindverklaringen</i>	7	9	17	22	28	52

Een overzicht van de ramingen van de totale kostprijs voor de bodemsaneringswerken geeft volgend beeld. Dit voor de bodemsaneringsprojecten waarvoor reeds een conformiteitsattest werd toegekend en de in uitvoering zijnde bodemsaneringswerken.

Tabel: Gefaseerde kostprijsraming

<i>Bodemsaneringsprojecten</i>	<i>Bedrag (miljoen €)</i>					
	<i>1997</i>	<i>1998</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>
<i>Conformiteitsattesten</i>	54,5	17,0	72,0	80,7	96,5	122,0
<i>In uitvoering (werk/nazorg)</i>	49,8	21,0	57,3	42,4	45,0	69,2

Het totale bedrag voor de periode 1997-2002 bedraagt circa 443 miljoen €.

In 2004 zal conform artikel 21 van het bodemsaneringsdecreet het toezicht op de uitvoering van bodemsanering en op de naleving van de bepalingen van het Bodemsaneringsdecreet verder worden uitgeoefend. Een beperkt aantal bodemsaneringsprojecten, saneringswerken en nazorgprogramma's in het kader van een verplichte of vrijwillige sanering zullen steekproefsgewijze aan een controleonderzoek worden onderworpen. Nieuwe standaardprocedures, het bijsturen van bestaande standaardprocedures en alternatieve saneringswijzen zullen eveneens worden uitgewerkt.

In het kader van de raamovereenkomst OVAM – VITO zullen de taken ter ondersteuning van de dienst Vrijwillige en verplichte saneringen ook in 2004 door VITO worden uitgevoerd.

Financiële zekerheden

In 2002 werden in het kader van een overdracht 120 eenzijdige verbintenissen tot bodemsanering aangeaan en voor een totaalbedrag van ongeveer 64 miljoen € financiële zekerheden gesteld. Van dit bedrag werden respectievelijk 35 % en 65 % gesteld binnen het kader van artikel 48 van het bodemsaneringsdecreet en de gewone procedure.

Rekening houdend met reeds vrijgegeven bedragen, waren er op 1 januari 2003 bij onze diensten in totaal 550 eenzijdige verbintenissen tot bodemsanering in beheer, die een totaalbedrag van 267 miljoen € aan financiële zekerheden vertegenwoordigen.

Tabel: Overzicht aantal gestelde financiële zekerheden

	Bedrag (miljoen €)					
	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Aantal gestelde financiële zekerheden	25	25	50	42	66	64

Een aantal van deze verbintenissen is afgesloten voor een termijn van meer dan 30 jaar. Dergelijke verbintenissen op zeer lange termijn dragen belangrijke risico's in zich. Teneinde deze risico's te reduceren, zal de OVAM in 2004 verder beroep blijven doen op externe ondersteuning voor de opvolging van de vennootschappen die een financiële zekerheid hebben gesteld, om zo tijdig signalen op te vangen dat een onderneming in financiële problemen dreigt te komen, vervolgens het dossier intensiever op te volgen en desgevallend sneller in te grijpen, vooraleer de financiële zekerheid ophoudt te bestaan.

Strategisch project "Bodemsanering"

Door de minister van Leefmilieu werd aan de OVAM de uitwerking van het strategische project Bodemsanering opgelegd. Hierna volgt een overzicht van de geleverde prestaties in 2002 en de geplande acties in 2004 voor de vier strategische deelprojecten.

Geïntegreerde aanpak van brownfields en woonzones

brownfields

In 2002 heeft de OVAM in het kader van de integrale benadering van de brownfieldproblematiek de volgende activiteiten ondernomen:

- als voorzitter van de stuurgroep brownfieldontwikkeling werkte de OVAM mee aan het uitstippelen van het toekomstig brownfieldbeleid;
- als lid van diverse werkgroepen heeft de OVAM, samen met andere overheden en betrokkenen, gewerkt aan het formuleren van adviezen omtrent de inventarisatie van brownfields in Vlaanderen, de financiering van brownfieldontwikkeling en diverse maatregelen die brownfieldontwikkeling kunnen stimuleren.

Zowel de werkgroep Inventarisatie, werkgroep Financiering als werkgroep Actoren hebben een eindadvies geformuleerd dat aan de stuurgroep werd voorgelegd.

In 2002 werden de 13 proefprojecten die vorig jaar al werden opgestart verder begeleid. In de projecten Balmatt in Mol, Willebroek Noord en Schotte in Aalst werden ook bodemonderzoeken uitgevoerd in opdracht van OVAM.

In het voorjaar van 2002 werd de website www.brownfields.be operationeel waar geïnteresseerden terecht kunnen voor algemene informatie over het strategisch project en andere relevante initiatieven. Voorts werd in samenwerking met de werkgroep Actoren intensief gewerkt aan een leidraad voor brownfieldontwikkeling die in 2003 klaar zal zijn voor verspreiding.

Om in 2003 een meer doelgerichte informatiecampagne naar gemeenten en steden op te zetten, heeft OVAM nauwer overleg opgestart met de VVSG.

In het kader van informatieverspreiding en uitwisseling van ervaringen binnen het Europese Netwerk CABERNET, organiseerde de OVAM half juni een bijeenkomst van de werkgroepen Overheden en Landeigenaars.

Ook in 2004 zal de cel brownfields binnen de dienst Register van de OVAM het hierboven vermeld beleidsondersteunend en –voorbereidend werk verderzetten. Daarnaast zal ondersteuning aan gebiedsgebonden projecten worden gegeven. Hier zullen vooral de haalbaarheidsstudies worden opgevolgd.

Woonzones

In 2002 werd het proefproject ‘Schuurveld’ verder uitgewerkt en bevindt zich momenteel in de afsluitingsfase. Dit kleinschalige project leverde interessante gegevens op die in het project ‘opmaak draaiboek woonzones’ zullen worden opgenomen.

In het kader van een groter proefproject, met name de site ‘Kesseldal’ te Kessel-Lo, werd een inventarisatiestudie opgemaakt en werden de opdracht communicatie de opdracht bodemonderzoek gegund. De start van het onderzoek in situ is voorzien voor 2003.

Daarnaast werd een grootschalig proefproject opgestart voor de integrale aanpak van een stadskern, waarin de clustermatige aanpak zal worden uitgetest. Hiervoor is het inventariserende onderzoek vrijwel afgerond. De onderzoeken in situ zijn voorzien voor het najaar 2003.

Voorts heeft de Vlaamse regering Antwerpen en Gent prioritair aangeduid om verontreinigde woonzones in beide steden aan te pakken. Voor beide steden werd een inventariserend onderzoek opgestart. Een samenwerkingsovereenkomst met Antwerpen en Gent wordt in de loop van 2003 voorzien waardoor beide projecten nog dit jaar kunnen worden opgestart.

Ondertussen voert de OVAM verder intensief prospectie naar potentieel verontreinigde woonzones zodat nog dit jaar nieuwe projecten kunnen starten.

In 2004 zullen 4 grootschalige projecten rond potentieel verontreinigde woonzones worden opgestart. De lopende projecten zullen verder worden opgevolgd.

Verfijning wetgeving bodemsanering

In 2002 kregen de wijzigingen aan het VLAREBO die waren voorbereid in de voorbije jaren meer en meer vorm. Zo werd een eerste wijzigingsbesluit op 2 februari 2002 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd. Een bijkomend wijzigingsbesluit, dat in 2001 al principieel was goedgekeurd door de regering, werd op 14 juni 2002 goedgekeurd (Belgisch Staatsblad dd. 7 augustus 2002).

In 2002 werd ook gewerkt aan de voorbereiding van de wijziging van het bodemsaneringsdecreet. Op basis van de vroeger besproken knelpuntennota werd een volledig tekstvoorstel uitgewerkt dat een eerste keer informeel aan de diverse actoren werd voorgelegd. Hun opmerkingen werden in een nieuw tekstvoorstel verwerkt. Dit voorstel zal gefinaliseerd worden in 2003 waarna de formele adviesrondes en parlementaire besprekingen zullen volgen. De vooropgestelde timing voor de definitieve goedkeuring van de decreetwijziging is nog voor de ontbinding van het Vlaams Parlement in juni 2004.

Alternatieve financiering bodemsanering

Ter onderbouwing van het bodemsaneringsbeleid wil OVAM alternatieve financieringsmiddelen uitwerken. In een eerste rapport (2001) werden alle mogelijke relevante middelen voor financiering van bodemsanering in kaart gebracht. Na overleg met de relevante actoren werden de belangrijkste opties verder uitgewerkt in een tweede rapport. Dit rapport werd begin 2002 voorgesteld tijdens een werksessie met parlementairen en maatschappelijke actoren in het Vlaams Parlement. Op basis van deze discussie werden in 2002 voorstellen voor relevante wijzigingen aan het bodemsaneringsdecreet geformuleerd.

In het kader van dit deelproject passen eveneens drie meer specifieke initiatieven: het fonds bodemsanering benzinstations (BOFAS), het Premaz-project en het fonds bodemsanering droogkuissector.

Samen met de drie gewesten, de federale overheid en de betrokken sector zijn al diverse jaren besprekingen lopende om een fonds op te richten dat de bodemsanering moet helpen realiseren van tankstations die toegankelijk zijn voor het grote publiek (BOFAS). In 2002 keurde de Vlaamse regering de hiervoor noodzakelijke teksten goed. Na de definitieve goedkeuring in het Vlaams Parlement en de start ervan in 2003, zal dit initiatief in 2004 worden verdergezet. Een regionale bodemsaneringscommissie, waarin de gewesten zetelen, zal toezicht op het fonds houden.

Een specifiek voorbeeld van alternatieve financiering is het uitwerken van financieringsinstrumenten voor de solidarisering van de kosten verbonden aan de milieurisico's van lekkende of risicovolle stookolietanks. In samenwerking met de stookoliesector werd de aanzet voor deze discussie in het Premaz-project gegeven. In 2000 werd met de stookoliesector een milieubeleedovereenkomst (MBO) afgesloten, waarin die zich ertoe engageert om financieringsinstrumenten van de milieurisico's uit te werken. Nadat in 2001 de eerste grote lijnen werden uitgetekend, werkte de sector in 2002 intensief aan de verdere inhoudelijke invulling van het instrument. Deze voorstellen zullen in 2003 voorgelegd worden aan de diverse parlementen. Ook in 2004 zal dit project worden verdergezet.

In de droogkuissector heeft het jarenlang gebruik van verontreinigende stoffen ertoe geleid dat bodemonderzoeken en bodemsanering complex en duur zijn. In 2002 heeft de sector contact opgenomen met de OVAM om te proberen een fonds op te richten teneinde de financieringslast op de individuele bedrijven draaglijker te maken. Ook in 2004 zal dit instrument verder worden uitgewerkt.

De mogelijkheid om een beheersorganisatie op te richten, die de lange termijn verbintenissen en financiële zekerheden kan overnemen van saneringsplichtigen bij complexe saneringen, zal eveneens verder worden onderzocht.

Versnelling ambtshalve procedure bodemsanering

In het kader van het strategisch project "ambtshalve versnelling" kan de overheid overgaan tot de uitvoering van het oriënterend bodemonderzoek wanneer de privé-sector dit nalaat in het kader van de voorgaande verplichtingen. De beoogde effecten van het project "ambtshalve versnelling" zijn het op systematische wijze aanmanen en overgaan tot ambtshalve bodemsanering van dossiers waar de betrokken partijen in gebreke blijven.

In 2002 werd een extra inspanning geleverd op het vlak van de aanpak van historische bodemverontreiniging via de toepassing van de bepalingen van de artikelen 10 en 31. Ongeveer 450 gronden met historische bodemverontreiniging werden in de lijst van artikel 30 opgenomen. Via een ministerieel besluit worden deze gronden aangewezen als historisch verontreinigde gronden waarop bodemsanering moet plaatsvinden.

Daar saneringsplichtigen niet altijd reageerden op een aanmaning tot bodemsanering, werden 123 ingebrekestellingen verstuurd. In dossiers waar ook deze maatregel zonder gevolg bleef, werden 26 besluiten tot ambtshalve bodemsanering voor 39 percelen opgesteld. De OVAM startte in 2002 dan ook 20 ambtshalve beschrijvende bodemonderzoeken op. Momenteel zijn 12 van deze onderzoeken lopende. Daarna kunnen de bodemsaneringswerken effectief worden opgestart.

In 2004 zal de ambtshalve versnelling worden verdergezet waardoor het aantal ambtshalve uit te voeren beschrijvende bodemonderzoeken zal stijgen.

Bouw- en grondbeheer

Ten gevolge van de gewijzigde uitvoeringsbesluiten (VLAREBO) dd. 02-02-2002 en dd. 14-06-2002 werd de reglementering van het grondverzet (hoofdstuk X) geregeld. Ter voorbereiding van de inwerkingtreding van deze reglementering, heeft de Vlaamse regering voor de grondverzetsregeling een testfase voorzien, met als doel de kinderziekten van het reglement op te sporen en te verhelpen. De regering heeft de opdracht gegeven om alle werken, waarvoor het departement LIN de bouwheer is, te betrekken bij het uittesten van deze reglementering.

Daarnaast stelde de OVAM een reeks codes van goede praktijk voor. Deze codes waren het onderwerp van een brede overlegronde met andere geledingen van het Vlaamse ministerie en de bouwsector. Ze werden ook ter commentariëring op de OVAM-website geplaatst. Na verwerking van de commentaren van deze codes in 2003 worden uitgetest in het proefproject LIN-Grondbank.

Gezien de diversiteit aan projecten die dienen te voldoen aan de bepalingen van Hoofdstuk X van het VLAREBO zullen de codes van goede praktijk in 2004 worden verfijnd. Hiervoor zal bijkomend onderzoek nodig zijn. De OVAM zal in 2004 de controles naar de kwaliteit van zowel de uitgegraven bodem als van de ontvangende grond uitvoeren. Bovendien zal een infocampagne worden opgezet om de aannemers, bouwheren en deskundigen in te lichten over de bepalingen van hoofdstuk X van het VLAREBO.

In het kader van de raamovereenkomst OVAM – VITO zal VITO ook in 2004 de controle van de grondreinigingscentra blijven uitvoeren.

Coördinatie onderzoek

Het onderzoek in het beleidsdomein bodemsanering spitst zich toe op enerzijds het beleidsondersteunend onderzoek en het technisch-wetenschappelijk onderzoek.

Het technisch-wetenschappelijk onderzoek omvat enerzijds normering en risico-evaluatie en anderzijds de evaluatie van de best beschikbare technieken voor bodemsanering.

Zo werd in 2002 i.s.m. het VITO de normen voor vluchtige aromaten herzien. Met het Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest werden in 2002 besprekingen gevoerd om de normen voor grondwater te harmoniseren. Voor de volgende bodemsaneringstechnieken werden richtlijnen opgesteld: bodemluchtextractie en persluchtinjectie, natuurlijke attenuatie en pump & treat.

Voor de evaluatie van nieuwe saneringstechnieken ligt de nadruk op de aanpak van diffuse verontreinigingen, zoals de zware metalenverontreiniging in de Antwerpse en Limburgse Kempen. In 2002 werd een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar actieve beheersmaatregelen voor met zware metalen verontreinigde landbouwgronden.

Op internationaal vlak neemt OVAM onder meer deel aan Europese netwerken zoals het Common Forum on Contaminated Land, een netwerk van administraties uit de diverse Europese lidstaten rond bodemverontreiniging en –sanering. In 2002 werden nieuwe vergaderingen in Parijs en Berlijn georganiseerd. Daar werd veel aandacht besteed aan de ontwerp teksten van de Europese Commissie rond een komende Grondwaterrichtlijn en rond een Mededeling van de Commissie aan de Raad omtrent bodembescherming. De OVAM heeft deze dossiers van zeer nabij opgevolgd en heeft diverse voorstellen gedaan om de ontwerp teksten meer af te stemmen op de praktijkervaringen.

Op het vlak van beleidsondersteunend onderzoek werd in 2002 de samenwerking met Nederland verder uitgediept.

De OVAM heeft in 2002 met het Nederlands overlegplatform ‘Actief Bodembeheer De Kempen’ regelmatig overlegd inzake de problematiek van diffuse, grootschalige verontreiniging met zware metalen. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke ondertekening van een intentieverklaring door onze minister van Leefmilieu en de Nederlandse staatssecretaris bevoegd voor leefmilieu rond deze problematiek.

In 2002 werd met de SKB (Stichting Kennisontwikkeling en Kennisoverdracht Bodem) onderzoeksprogrammaties uitgewisseld rond inzake beschikbare kennis rond bodembeheer en bodemsanering en de coördinatie van onderzoek van bodemsaneringstechnieken en bodembeheersrapporten. Vier gezamenlijke onderzoeksprojecten, die in 2001 werden opgestart, werden verder opgevolgd. Bovendien heeft de samenwerking ook geleid tot twee studiedagen die door de VITO en TNO werden georganiseerd rond enkele lopende projecten.

In 2002 werd binnen ‘Het Overleg Lage Landen’ informeel ervaringen (hoofdzakelijk op het vlak van beleidsevoluties) tussen de relevante actoren uit Vlaanderen en Nederland uitgewisseld.

Tenslotte werd de samenwerking tussen het RIVM, OVAM en VITO verder geconcretiseerd inzake het onderzoek naar risico-evaluatie van bodemverontreiniging.

Teneinde het jonge beleid beter te ondersteunen zullen in 2004 procedures voor de planmatige aanpak van eerder complexe problemen worden uitgewerkt. Specifiek voorbeelden zijn grootschalige verontreinigingen in woonzones en brownfields. Teven zal het bodemsaneringsbeleid zelf worden onderbouwd. Voorbeelden hiervan zijn de uitwerking van een alternatieve financieringsmechanismen, de uitwerking van een kader voor de facilitering van de overdracht van verontreinigde gronden na een faillissement en het onderbouwen van het begrip “Best beschikbare techniek die geen onredelijk hoge kost met zich meebrengt”.

In 2004 zullen op het vlak van technisch-wetenschappelijk onderzoek vier prioriteiten worden gesteld:

- Verder uitwerken van nieuwe bodemsaneringsnormen en beter onderbouwen van risicoanalyse;
- Het uitwerken van meer effectieve en efficiënte methoden voor bodemonderzoek;
- Het uitwerken van een methodologie voor de opvolging en de controle van bepaalde (hoofdzakelijk in-situ) saneringstechnieken;
- Het vinden van nieuwe saneringstechnieken voor bestaande problemen, in sterke mate gericht op diffuse bodemverontreiniging.

Informatievoorziening

Met de wijziging van het VLAREBO dd. 02-02-2002 werd de procedure tot aanvraag van een bodemattest sterk vereenvoudigd. Naast de druk gebruikte infolijn voor bodemattesten (twee telefoonlijnen) kunnen bodemattesten sinds 2002 ook via het internet worden aangevraagd. Op vraag van de federatie van notarissen is deze toepassing met de hulp van de OVAM ook geïntegreerd in het intranetsysteem van de notarissen, het zogenaamde e-notariaat.

Daarnaast komen nog steeds vele brieven met vragen binnen omtrent de toepassing van het bodemsaneringsdecreet. Er werden regelmatig informatiesessies over het bodemsaneringsdecreet ten behoeve van de diverse doelgroepen (provincies, milieuadministraties, gemeentes, bedrijfsfederaties, het brede publiek) georganiseerd.

De bovengenoemde informatiekanaal zullen ook in 2004 verder worden gebruikt.

Interne Commissie Bodemsanering

Sedert de inwerkingtreding van het Bodemsaneringsdecreet en het uitvoeringsbesluit VLAREBO bestaat binnen de OVAM een Commissie Bodemsanering, met mensen van de Afdeling Bodemonderzoek en Attestering, de juridische dienst en huisadvocaten van de OVAM. In de vergaderingen van deze interne Commissie Bodemsanering, die op bepaalde tijdstippen doorgaan, worden allerlei thema's m.b.t. de toepassing van het Bodemsaneringsdecreet en het VLAREBO besproken.

Zo heeft de commissie in 2002 mee de knelpunten onderzocht van het huidige decreet. Voorts heeft zij meegewerkt aan oplossingen die zullen worden vertaald in de vooropgestelde wijziging van het bodemsaneringsdecreet.

In 2004 zal de Commissie Bodemsanering regelmatig vergaderen gelet op volgende twee elementen. Enerzijds treedt op 1 januari 2004 de nieuwe regeling in verband met uitgegraven bodem in werking en worden gewijzigde normen in het kader van bodemsanering van kracht (VLAREBO). Anderzijds zal, indien de in 2001 gestarte wijziging van het Bodemsaneringsdecreet doorgang vindt, deze resulteren in nieuwe wetgeving op het vlak van bodemsanering, met name als een nieuwe titel ingebouwd in het Decreet Algemene Beginselen Milieubeleid (DABM). De Commissie Bodemsanering heeft dan ook als taak om te zoeken naar oplossingen die rijzen bij de toepassing van bovenvermelde bepalingen van het VLAREBO en eventueel ook van de wijziging van Bodemsaneringsdecreet naar een inbouw in het DABM.

In het algemeen kan worden gesteld dat het risico voor mens en milieu “de” prestatiedrijver is voor de activiteiten van OVAM.

Ambtshalve saneringen en verwijderingen

In essentie is de samenstelling van de begroting op dit vlak op te splitsen in 2 delen :

- de ambtshalve bodemsaneringswerken te Brugge - Carcoke
- een deelbudget dat toelaat een continuïteit in het beleid te behouden.

De hoofdmoot van de begroting wordt voorzien voor de saneringswerken van Brugge-Carcoke. Dit dossier bevindt zich in de conformverklaringsfase zodat begin 2004 de marktbevraging voor de werken kan doorgaan. De vooruitgang van dit dossier is om diverse redenen belangrijk :

- het uitgestrekte terrein bevindt zich in het midden van de haven van Zeebrugge wat automatisch impliceert dat zolang de sanering niet wordt uitgevoerd economische en tewerkstellingsperspectieven uitgesloten zijn
- in het kader van de regeling van de vereffening is dmv een beslissing van de Vlaamse regering op basis van art. 48 van het bodemsaneringsdecreet, OVAM eigenaar geworden van het terrein en is saneringsplichtig. Niet in het minst is de voorbeeldfunctie en het behoorlijk bestuur een drijfveer
- de verontreiniging is dermate omvangrijk dat ook om die reden de aanpak van dit terrein binnen redelijke termijnen vereist

Het tweede deel laat toe om de continuïteit van het beleid te garanderen. Hiermee wordt enerzijds bedoeld dat er middelen noodzakelijk zijn voor urgente ingrepen op vlak van ambtshalve verwijderingen, ambtshalve voorzorgsmaatregelen en veiligheidsmaatregelen en dit met de nodige ondersteuning. Anderzijds wordt via prioritisering van dossiers ernaar gestreefd in 2004 zo veel mogelijk voorbereidend werk te verrichten met het oog op de uitvoering van ambtshalve saneringswerken in 2005.

Oprichting van het Ecologisch Fonds

Bij de OVAM werden met besluit van de Vlaamse regering van 30 juli 1985 houdende de oprichting van financiële fondsen een Investeringsfonds en een Fonds ambtshalve verwijdering opgericht. Deze fondsen waren respectievelijk bestemd voor de financiering van statutaire investeringsuitgaven in uitvoering van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen en van de prefinanciering van uitgaven inzake ambtshalve verwijdering van afvalstoffen en de ambtshalve sanering van stortterreinen.

Omdat het Investeringsfonds feitelijk een slapend fonds is geworden en niet functioneel is en het Fonds ambtshalve verwijdering dient geactualiseerd te worden wordt voorgesteld om deze twee fondsen op te heffen en te vervangen door een op te richten Ecologisch Fonds bij de OVAM dat zowel de mogelijke ontvangsten als uitgaven afstemt op de geëvolueerde realiteit.

Zo worden o.m. dotaties vanuit het MINA-fonds en het FFEU-fonds voorzien, de verkoopsopbrengsten van terreinen, de recuperatie van uitgaven voor werken voor rekening van derden, subsidies en heffingen bijkomend voorzien als ontvangsten.

De uitgaven bestaan niet langer uit verwijderingen en saneringen omdat deze activiteiten tot verschillende beleidsvelden horen en aldus overeenkomstig het voorontwerp van decreet van de begrotingen, de boekhouding, de controle inzake subsidies en de controle door het Rekenhof bij 2 verschillende functionele afdelingen moeten ondergebracht worden. Aldus zou het Fonds alleen saneringen omvatten. Verder is het ook de bedoeling om de werken niet te beperken tot ambtshalve saneringen, maar ook saneringen, uit te voeren door ondergeschikte besturen in het kader van een af te sluiten convenant en de sanering van terreinen, verworven door de OVAM (vb. Carcoke) te voorzien.

Verder wordt door de samenvoeging van de fondsen ook de overdracht van het IFO-saldo mogelijk gemaakt dat op die manier nuttig zal aangewend worden voor de sanering van terreinen.

Andere argumenten voor de oprichting van het Fonds zijn:

- De groepering van diverse uiteenlopende ontvangsten en uitgaven die beleidsmatig samenhangen (vb. ambtshalve en gesubsidieerde saneringen; dotaties vanuit MINA en dotaties vanuit FFEU).
- De overdracht van saldi in VK en OK mogelijk maken.
- De zichtbaarheid verhogen van de saneringsinspanningen van de Vlaamse Gemeenschap.
- Een rollend fonds creëren.

Voor de creatie van een rollend fonds met een meerjarenplan werd ook gepleit door het Rekenhof in haar verslag van 13.1.98 betreffende het onderzoeken naar de administratieve budgettaire en financieringsproblemen rond het bodemsaneringsdecreet. Zo schrijft het Rekenhof dat het Fonds met een jaardotatie zou kunnen gefinancierd worden zodat geen kredieten zouden verloren gaan ingevolge het aanslepen van de administratieve procedures en dat aldus voor een grotere samenhang tussen de goedgekeurde prioriteitenlijst en het budgettaire luik kan gezorgd worden.

Het Fonds laat de financiering en prefinanciering toe van alle mogelijke uitgaven met als doel de sanering van terreinen door de OVAM (eigen werken, ambtshalve, participaties, ...) of een andere instantie (vb. ondergeschikte besturen, publieke-publieke-samenwerking, privé-bedrijven, PPS-formule ...) met inbegrip van veiligheidsmaatregelen en ambtshalve voorzorgsmaatregelen.

Ook aanvullende uitgaven zoals voor bodemonderzoeken, veiligheidscoördinatoren, de aanstelling van bewonersdeskundigen en sociologische begeleiding kunnen aangerekend worden op het Fonds.

De middelen waarover het Ecologisch Fonds in 2004 zal kunnen beschikken zijn :

	VK	OK
MINA 361B6147	4.956.000	10.000.000
FFEU	12.400.000	12.400.000
IFO	16.843.000	16.843.000
GIMV	<u>16.000.000</u>	<u>16.000.000</u>
	50.199.000	55.243.000

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 261B3670: Ontvangsten in toepassing van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen:

2001		2002		2003	2004
Raming	Uitvoering	Raming	Uitvoering	Raming	Raming
79.326	58 %	66.820	61 %	53.667	50.000

De heffingen op vaste afvalstoffen zijn geregeld in art. 47 van het decreet van 2.7.81 betreffende het voorkomen en het beheer van afvalstoffen. Voor de begroting 2004 werd rekening gehouden met de volgende elementen:

- de economische crisis waarin we ons bevinden, dit heeft invloed op het consumptiepatroon en de productie van afvalstoffen bij de gezinnen en de bedrijven;
- de reële gegevens van 2002 en de gegevens van het eerste kwartaal 2003
- de indexatie van de tarieven (+ 1,4% tov 2003);
- de beleidslijnen zoals ze werden opgenomen in het plan huishoudelijk afval;
- de impact van preventie en recyclage. De dalende tendens voor de hoeveelheid afval, betekent automatisch een daling van de opbrengsten van de milieuheffing. Er bestaat wel een afnemend marginaal effect. Voor 2004 wordt deze daling in globo geschat op ca. 2.750.000 euro t.o.v. de inkomsten 2003.
- het stijgen van de verbrandingscapaciteit en het verstrengen van de stortverboden (afwijkingcontingent is in 2003 ca 8% verlaagd t.o.v. 2002, voor 2004 wordt hetzelfde verwacht), bovendien zijn de milieuheffingstarieven lager voor verbranden dan voor storten.

Basisallocatie 361B3121: Subsidies in uitvoering van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen (o.a. dierlijk afval, dierenmeel en slachtafval)

	2001 (1)		2002 (1)		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	-	-	13.682	100%	9.441	4.500
GOK	-	-	13.727	84%	9.486	4.545

(1) gedeelte van art. 361B4172 van het MINA-fonds

De middelen zijn bestemd voor de subsidiëring van de verwerking van dierlijk afval (bijdrageplichtigen en niet-bijdrageplichtigen).

Ter gelegenheid van de begrotingscontrole 2003 werd eenmalig 5 miljoen euro overgeheveld van de vastleggingsmachtiging van het VLIF naar dit artikel om het tekort inzake de kosten voor kringenverwerking bij te passen.

Voor 2004 wordt deze 5 miljoen euro terug overgeheveld naar het VLIF om daar o.m. de meerkosten ingevolge de Vogelpest op te vangen.

Dit is mogelijk gelet op het feit dat er momenteel een federale regelgeving in voorbereiding is waarbij de mogelijkheid wordt voorzien om via economische instrumenten (aanwezig in de vleeskolom), zoals BTW, accijnzen, of via bestaande inningsmechanismen bijdragen te innen voor de financiering van de inzameling en verwerking van landbouwkringen. Aangezien de uitgaven voor de inzameling en verwerking van landbouwkringen binnen het Vlaamse Gewest gebeuren vanuit de Minafondsbeegroting, zal het aan het Vlaamse Gewest toegewezen gedeelte van deze opbrengsten gestort worden in het Minafonds. De opbrengst voor het Vlaamse Gewest wordt geraamd op 4,5 miljoen euro.

Basisallocatie 361B3133: Subsidies in verband met het Presti-programma en andere projecten voor milieutechnologie en bedrijfsinterne milieuzorg

	2001 (1)		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	-	-	140	100%	488	798
GOK	-	-	215	59%	553	863

(1) gedeelte van art. 361B4171 van het MINA-fonds.

Dit krediet is bestemd voor de aanstelling van AEP-adviseurs en het Presti 5-programma.

Het *PRESTI 5-programma* werd goedgekeurd door de Vlaamse regering op 13.12.02.

Het programma is opgezet enerzijds om tegemoet te komen aan de vraag van de federaties naar een updating van de informatie uit PRESTI 1, en anderzijds om de mogelijkheid te bieden aan doelgroepen om de eigen noden en behoeften rond preventie in een realiseerbaar projectvoorstel te kunnen gieten.

De uitvoering van de projecten moet leiden tot gedragsverandering en reductie van afvalstoffen en emissies. Dit kan door het geven van een beter inzicht in de noodzaak en de mogelijkheden van afval- en emissievoorkoming, of voor uitwerking van concrete maatregelen. De ervaring die door de projectuitvoerder opgedaan wordt, moet verder verspreid worden bij de doelgroep en dit gekoppeld aan de resultaten, zodat de projecten als voorbeeldproject kunnen dienen om anderen te stimuleren.

De doelgroep blijft in de eerste plaats de bedrijfswereld in ruime zin (beroepsfederaties, kamers voor handel en nijverheid, interprofessionele organisaties, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, werkgeversverenigingen, bedrijven) maar wordt uitgebreid tot socio-culturele groeperingen, onderwijs- en onderzoeksinstituten, milieuverenigingen.

AEP-adviseurs

Na de proefprojecten van de voorbije jaren in West- en Oost-Vlaanderen wordt er voor gekozen om de AEP-adviseurs te installeren in de 5 provincies. In elke provincie komen in opvolging van de GOM's de zogenaamde "Huizen van de economie". Deze huizen voorzien wat leefmilieu betref in eerstelijnsadviesing voor milieuvergunningaanvragen. Het is wenselijk dat vanuit het beleidsveld leefmilieu een inbreng gebeurt opdat in de contacten met de bedrijven de aspecten "duurzame ontwikkeling", "eco-efficiëntie" en "afvalpreventie" (samengebracht in de term "AEP") eveneens aan bod komen.

Basisallocatie 361B4172: Uitgaven in toepassing van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen (o.a. sensibilisering, studies en onderzoeken – afval en werkingsbijdragen inzameling en afzet)

	2001 (1)		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	21.864	94%	10.602	95%	5.502	5.137
GOK	21.649	79%	9.228	86%	9.293	5.205

(1) inclusief artikel 361B3121 van het MINA-fonds.

Deze middelen zijn bestemd voor IVC, VLACO, kringloopcentra, specifieke werkingskosten en studies en onderzoeken – afval.

De kredietbehoeften werden als volgt berekend:	VK	OK
- Specifieke werkingskosten afval	3.384.000	3.384.000
- Studies en onderzoeken – afval	448.000	1.004.000
- Werkingsbijdragen inzameling en afzet	1.305.000	817.000

Basisallocatie 361B4171: Uitgaven in verband met het Presti-programma en andere projecten voor milieutechnologie en bedrijfsinterne milieuzorg

	2001 (1)		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	674	52%	968	32%	620	319
GOK	937	1%	874	33%	485	310

(1) inclusief art. 361B3133 van het MINA-fonds.

Er wordt 310 duizend euro overgeheveld naar ‘subsidies’ inzake Presti 5 (artikel 361B3133).

Deze middelen zijn bestemd voor de financiering van het PRESTI-4-programma.

Het programma heeft tot doel bedrijven aan te zetten tot een continue verbetering van de milieuprestaties en het invoeren van een gestandaardiseerd, bedrijfsintern milieuzorgsysteem. Het programma richt zich tot bedrijfsgerichte intermediaire organisaties om systemen op te zetten die bedrijven hiertoe aansporen. De tussenkomst wordt toegekend aan maximaal 1 project per provincie. De 5 projecten voor cyclus 2003 zullen in 2004 worden vastgelegd.

De kostprijs bedraagt € 62k / provincie * 5 = € 310k

Basisallocatie 361B4144: Uitgaven in toepassing van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering (o.a. sensibilisering, studies en onderzoeken – bodem, locatiegebonden onderzoeken, register, kadaster)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	6.411	92%	5.183	95%	4.183	5.412
GOK	6.510	46%	4.225	89%	4.183	5.128

(1) inclusief art. 61.1/4145 van de departementale begroting

Het krediet wordt fors verhoogd met 1.229 duizend euro.

Het betreft hier de werkingsdotatie voor de OVAM bestemd voor de algemene en specifieke werkingskosten van de sector Bodem.

Volgende taken worden door de OVAM o.a. uitgevoerd met betrekking tot de sector Bodem:

- Behandelen van oriënterende en beschrijvende bodemonderzoeken
- Behandelen van en controle op bodemsaneringsprojecten, bodemsaneringswerken en nazorg
- Beheren van het register, uitreiken van bodemattesten en behandelen van klachten en meldingen over bodemverontreiniging
- Behandelen van dossiers met financiële zekerheden

- Uitvoeren van een coherent controlerend beleid op grondverzetsactiviteiten (routinecontroles, onderzoeken en analyses van uitgegraven grond)
- Uitvoeren van het strategisch project “bodemsanering”: projectbeheer en bodemonderzoeken in het kader van “woonzones en brownfields”; verfijning wetgeving; alternatieve financiering bodemsanering en versnelling ambtshalve procedure bodemsanering.
- Coördinatie van het beleidsondersteunend en technisch-wetenschappelijk onderzoek binnen bodemsanering
- Opvolging van de bodemonderzoeken in het kader van de gemeentelijke milieuconvenant
- Uitvoeren van consultancy opdrachten in het kader van de opstart van BOFAS
- Advisering inzake extern juridische en andere kwesties door de Interne bodemsaneringscommissie (o.m. wijziging bodemsaneringsdecreet).

De kredietbehoeften werden als volgt berekend:	VK	OK
Specifieke werkingskosten bodem	807.000	807.000
Specifieke werkingskosten (12.340.00)	3.833.000	3.005.000
Studies en onderzoeken(12.320.01)	522.000	1.066.000
Gemeentelijke bodemonderzoeken (12.430.00)	250.000	250.000

Basisallocatie 361B4321: Inkomenoverdrachten aan provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ter ondersteuning van preventie (compostvaten, informatiestands, demoplatsen compostmeesters, ...) en selectieve inzameling

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	-	-	614	99%	614	708
GOK	-	-	248	0 %	248	368

De nieuwe items 'drankautomaten' en 'preventie- of duurzaamheidsprojecten' zijn een gevolg van het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007, zoals goedgekeurd door de Vlaamse regering op 18 december 2002. Actie 35 vermeldt nadrukkelijk drankautomaten met hervulbare drankverpakkingen als te subsidiëren materie.

Voor de afvalpreventie- of duurzaamheidsprojecten kan verwezen worden naar acties 5 en 25. Er staat vermeld dat het Vlaams gewest nieuwe preventieprojecten financieel kan ondersteunen (actie 5) met de bedoeling dit uit te breiden naar het ganse Vlaams Gewest. Verder staat in actie 25 het project Retour is Terug bij Regionale Milieuzorg vermeld. Het is een voorbeeld van dergelijk project. De OVAM ondersteunt momenteel reeds dergelijk project via de onderzoeksbudgetten. Het is de bedoeling dat bepaalde investeringen in dergelijke preventie- of ruimer gesteld duurzaamheidsprojecten, kunnen ondersteund worden via het subsidiebesluit. Het betreft dan concrete aankopen en investeringen die de lokale besturen in dergelijke projecten doen: badges of kaarten met chip om registratie van handelingen, aankopen, ... te doen, kaartlezers, hardware en software voor het beheer van de gegevens in het project, informatiepanelen bvb in winkels, op openbare plaatsen om de boodschap van het preventieproject en het -beleid aan te kondigen,

Basisallocatie 361B6142: Investeringsuitgaven in toepassing van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen (o.a. participaties van de OVAM voor de oprichting en inrichting van installaties voor verwijdering of nuttige toepassing)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	372	1%	100	0 %	84	0
GOK	372	147%	132	0 %	114	0

Deze kredieten zijn bestemd om, overeenkomstig art. 43 van het decreet van 02.07.'81 betreffende de voorkoming en beheer van afvalstoffen, de participaties van de OVAM te financieren of om inrichtingen voor verwijdering of nuttige toepassing op te richten wanneer voor uitvoering van het afvalstoffenplan, het milieubeleidsplan of sectorale uitvoeringsplannen het privé-initiatief ontoereikend is om de doelstellingen van het afvalstoffenbeleid te verwezenlijken. In 2004 zal OVAM geen participaties aangaan.

Het krediet wordt overgeheveld naar artikel 361B4321.

Basisallocatie 361B6147: Investeringsuitgaven met betrekking tot:

- De ambtshalve bodemsaneringen in toepassing van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering.
- De verwijdering van afvalstoffen in toepassing van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen.
- De aanpak van brownfields.

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	30.516	78%	5.728	100%	26.822	4.956
GOK	23.649	99%	11.934	0%	23.731	10.000

Dit artikel wordt – op een beperkt budget voor ambtshalve verwijderingen na - vervangen door de oprichting van een Ecologisch Fonds.

Bij de OVAM werden met besluit van de Vlaamse regering van 30 juli 1985 houdende de oprichting van financiële fondsen een Investeringsfonds en een Fonds ambtshalve verwijdering opgericht. Deze fondsen waren respectievelijk bestemd voor de financiering van statutaire investeringsuitgaven in uitvoering van het decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen en van de prefinanciering van uitgaven inzake ambtshalve verwijdering van afvalstoffen en de ambtshalve sanering van stortterreinen.

Omdat het Investeringsfonds feitelijk een slapend fonds is geworden en niet functioneel is en het Fonds ambtshalve verwijdering dient geactualiseerd te worden wordt voorgesteld om deze twee fondsen op te heffen en te vervangen door een op te richten Ecologisch Fonds bij de OVAM dat zowel de mogelijke ontvangsten als uitgaven afstemt op de geëvolueerde realiteit.

Zo worden o.m. dotaties vanuit het MINA-fonds en het FFEU-fonds voorzien, de verkoopsopbrengsten van terreinen, de recuperatie van uitgaven voor werken voor rekening van derden, subsidies en heffingen bijkomend voorzien als ontvangsten.

De uitgaven bestaan niet langer uit verwijderingen en saneringen omdat deze activiteiten tot verschillende beleidsvelden horen en aldus overeenkomstig het voorontwerp van decreet van de begrotingen, de boekhouding, de controle inzake subsidies en de controle door het Rekenhof bij 2 verschillende functionele afdelingen moeten ondergebracht worden. Aldus zou het Fonds alleen saneringen omvatten. Verder is het ook de bedoeling om de werken niet te beperken tot ambtshalve saneringen, maar ook saneringen, uit te voeren door ondergeschikte besturen in het kader van een af te sluiten convenant en de sanering van terreinen, verworven door de OVAM (vb. Carcoke) te voorzien.

Verder wordt door de samenvoeging van de fondsen ook de overdracht van het IFO-saldo mogelijk gemaakt dat op die manier nuttig zal aangewend worden voor de sanering van terreinen.

Andere argumenten voor de oprichting van het Fonds zijn:

- De groepering van diverse uiteenlopende ontvangsten en uitgaven die beleidsmatig samenhangen (vb. ambtshalve en gesubsidieerde saneringen; dotaties vanuit MINA en dotaties vanuit FFEU).
- De overdracht van saldi in VK en OK mogelijk maken.
- De zichtbaarheid verhogen van de saneringsinspanningen van de Vlaamse Gemeenschap.
- Een rollend fonds creëren.

Voor de creatie van een rollend fonds met een meerjarenplan werd ook gepleit door het Rekenhof in haar verslag van 13.1.98 betreffende het onderzoeken naar de administratieve budgettaire en financieringsproblemen rond het bodemsaneringsdecreet. Zo schrijft het Rekenhof dat het Fonds met een jaardotatie zou kunnen gefinancierd worden zodat geen kredieten zouden verloren gaan ingevolge de aanslepen van de administratieve procedures en dat aldus voor een grotere samenhang tussen de goedgekeurde prioriteitenlijst en het budgettaire luik kan gezorgd worden.

Het Fonds laat de financiering en prefinanciering toe van alle mogelijke uitgaven met als doel de sanering van terreinen door de OVAM (eigen werken, ambtshalve, participaties, ...) of een andere instantie (vb.

ondergeschikte besturen, publieke-publieke-samenwerking, privé-bedrijven, PPS-formule ...) met inbegrip van veiligheidsmaatregelen en ambtshalve voorzorgsmaatregelen.

Ook aanvullende uitgaven zoals voor bodemonderzoeken, veiligheidscoördinatoren, de aanstelling van bewonersdeskundigen en sociologische begeleiding kunnen aangerekend worden op het Fonds.

De middelen waarover het Ecologisch Fonds in 2004 zal kunnen beschikken zijn :

	VK	OK
MINA 361B6147	4.956.000	10.000.000
FFEU	12.400.000	12.400.000
IFO	16.843.000	16.843.000
GIMV	<u>16.000.000</u>	<u>16.000.000</u>
	50.199.000	55.243.000

Basisallocatie 361B6326: Investeringsubsidies aan provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ter ondersteuning van preventie, selectieve inzameling (containerparken, ondergrondse containers, diftarsystemen, ...) en van het bouwen van installaties (groen- en GFT-compostering, sortering grofvuil, ...) (decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen.

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering	Krediet	Uitvoering	Krediet	Krediet
GVK	6.569	65%	5.890	98%	5.763	7.500
GOK	7.115	78%	6.321	40%	6.106	8.300

Het krediet stijgt met 1.737 duizend euro.

De uitgaven worden geregeld via het subsidiebesluit van 29 maart 2002.

Het betreft investeringsubsidies aan gemeenten, provincies en intercommunales voor :

- Containerparken m.i.v. uitrustingsgoederen (gesubsidieerd pro rata van 50 %)
- Diftar voor containerparken (gesubsidieerd pro rata van 70%)
- Diversificatie van de brengmethode
- Composteringsinstallaties (gesubsidieerd pro rata van 35%)
- Verrekeningen

**PROGRAMMA 61.1
MINAFONDS
VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (VMM)**

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING**Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten**

Zie toelichting bij programma 61.1 – Administratieve begroting (betreffende de werkingsdotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij).

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

Een correcte heffing vaststellen

Beoogde effecten

- de regelgeving van de heffingen voldoet aan het principe “de vervuiler betaalt”
- beschikken over de juiste gebruiks- en vervuilinggegevens van elke doelgroep
- foutloze inkohiering, invordering op basis van deze gegevens

Te leveren prestaties

- wetenschappelijke onderbouwing van de heffingsregeling
- vastleggen relatie vervuiling - milieuschade - heffing
- opsporen van de vervuilers
- opstellen van procedures en voorschriften voor alle acties in verband met heffing (inkohieren - behandelen bezwaren - invorderen)
- kwaliteit van de acties in verband met heffing bewaken
- uitwerken van een vernieuwd informaticasysteem ten behoeve van de heffing voor grootverbruikers (afval- en grondwater)

C. De omschrijving van de instrumenten

milieuheffing op waterverontreiniging

Via milieuheffingen wil de Vlaamse overheid de gezinnen en de bedrijven ertoe aanzetten minder water te verbruiken en te vervuilen. Tevens dienen de opbrengsten van de heffing om milieu-investeringen te financieren (onder andere waterzuiveringsinfrastructuur).

VMM is belast met het vestigen van de heffing, dit is het bepalen van het bedrag van de heffing. Daarnaast moet VMM de heffing ook innen via het versturen van aanslagbiljetten en bij slechte betalers via het invorderen met gerechtelijke procedures.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 261B3671: Ontvangsten in toepassing van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

2001		2002		2003	2004
Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
231.285	97,3%	234.898	102,3%	240.300	239.500

Bij de begrotingsopmaak 2004 door de VMM wordt uitgegaan van de historische reeks aan cijfergegevens en een realistische inschatting van de activiteiten die in het kader van de innings- en invorderingsprocedure met het beschikbare personeelspotentieel kan uitgevoerd worden om een raming te maken van de te verwachten inkomsten.

Uit de historische reeks aan cijfergegevens leidt de VMM o.a. af welke de te verwachten betalingsbereidheid is voor elke actie in de innings- en invorderingsprocedure, maakt zij een schatting van het te verwachten waterverbruik - zoals gekend daalt dit waterverbruik nog steeds doordat meer en meer overgeschakeld wordt op alternatieve waterbronnen, zowel door klein- als door grootverbruikers -, tracht zij in te schatten welk regulerende effect de heffing op de waterverontreiniging heeft (vnl. op de grootverbruikers) en wat de gevolgen zijn van de economische conjunctuur, e.d.

Voor de grootverbruikers wordt o.m. de daling van de vervuilingseenheden op 5% per jaar geraamd. Dit cijfer volgt uit onderstaande gegevens :

Heffing 1996 : 4.507.847 ve's

Heffing 1997 : 4.186.449 ve's

Heffing 1998 : 3.921.170 ve's

Heffing 1999 : 4.048.020 ve's

Heffing 2000 : 3.967.356 ve's

Heffing 2001 : 3.660.696 ve's.

Basisallocatie 261B3677: Ontvangsten in toepassing van het decreet van 23 januari 1984 houdende maatregelen inzake het grondwaterbeheer

2001		2002		2003	2004
Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
15.553	90%	20.072	19,5%	36.256	28.000

De totale ontvangsten van de heffing op de winning van grondwater in 2004 (op kasbasis) voor het Minafonds worden geraamd op 28.000.000 EUR.

De ontvangstenraming voor 2004 is minder dan voor 2003 omdat begin 2003 een eenmalig feit heeft plaatsgevonden, met name de ontvangst van 14.000.000 EUR die in de tweede helft van december 2002 werd ontvangen doch pas in januari 2003 in het heffingenbestand werd geregistreerd en daarna aan het Minafonds werd doorgestort.

Basisallocatie 361B4150: Dotatie aan de Vlaamse Milieumaatschappij voor de terugbetalingen van de heffingen op oppervlaktewateren

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			-	-	300	600
GOK			-	-	300	600

Dit is een nieuw begrotingsartikel vanaf 2003 waardoor VMM vanaf 1 juli 2003 zelf kan instaan voor de terugbetalingen van de afval- en grondwaterheffingen in het kader van de sociale vrijstellingen en met betrekking tot moratoriumintresten.

Het krediet 2004 is geïndexeerd met 1,5% ten opzichte van het overeenstemmende krediet 2003 (300.000 EUR op artikel 361B4150 en 291.000 EUR op het oude artikel 361B3670).

PROGRAMMA 61.1
MINAFONDS
VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ, afdeling Mestbank

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING**Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten**

Zie toelichting bij programma 61.1 – Administratieve begroting (betreffende de werkingsdotatie van de Vlaamse Landmaatschappij, afdeling Mestbank).

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie**Basisallocatie 261B3678: Ontvangsten in toepassing het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen**

2001		2002		2003	2004
Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
4.958	93,5%	4.809	113,7%	11.529	21.772

De geraamde ontvangst van 21.772 duizend euro is samengesteld uit volgende componenten :

Basisheffing

Basisheffing op dierlijke productie :	2.608 duizend euro
Basisheffing op chemische meststoffen :	948 duizend euro
Basisheffing op andere meststoffen :	48 duizend euro
Vrijstelling bedragen kleiner dan 25 euro	-80 duizend euro

Totaal : 3.524 duizend euro

Dierlijke productie : er werd rekening gehouden met volgende elementen :

- Afbouw veestapel, nutriëntenhalte, gebruik van nutriëntenarme voeders
- Chemische meststoffen : dalende trend van voorbije jaren wordt verdergezet
- Andere meststoffen : constant t.o.v. vorige jaren

Superheffing mestverwerking

Aanslagjaar 2003 : inning gedeeltelijk in 2004

P2O5 :	3.500.000 kg	
N :	9.500.000 kg	

Totaal :	13.000.000kg	x 0,49 euro/kg = 6.370.000 euro
		waarvan te innen in 2004 : 1.593.000 euro

Aanslagjaar 2004 :

P2O5 :	2.000.000 kg	
N :	11.000.000 kg	

Totaal :	13.000.000kg	x 0,99 euro/kg = 12.870.000 euro

Totaal superheffing mestverwerking : 14.463.000 euro

Superheffing nutriëntenhalte

Aanslagjaar 2003 : inning in 2004

P2O5 :	500.000 kg		
N :	1.250.000 kg		

Totaal :	1.750.000 kg	x 0,99 euro/kg =	1.732.500 euro

Aanslagjaar 2004

P2O5 :	500.000 kg		
N :	1.250.000 kg		

Totaal :	1.750.000kg	x 0,99 euro/kg =	1.732.500 euro

Totaal superheffing nutriëntenhalte : 3.465.000 euro

Invoerheffing

Er is een klacht tegen de invoerheffing lopende bij de Europese Commissie. De klacht zou geklasseerd zijn door de Europese Commissie. Indien dit wordt bevestigd, zullen de invoerheffingen geïnd worden en zal dit aanleiding geven tot inkomsten. Dit zal bij de begrotingscontrole 2004 worden bekeken.

Boetes

Verzuim aangifteplicht:	50.000 euro
Niet betalen en ontduiken heffingen:	55.000 euro
Niet bewezen mestafzet:	200.000 euro
Overbesteding:	<u>15.000 euro</u>
Totaal :	320.000 euro

Totaal ontvangsten : 21.772 duizend euro

Basisallocatie 361B4143: Vergoedingen (inclusief beheersovereenkomsten) aan landbouwers ingevolge gebiedsgerichte verscherpingen in uitvoering van het mestdecreet van 23 januari 1991 en het plattelandsontwikkelingsprogramma voor Vlaanderen

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	39.167	100%	5.000	100%	7.814	2.711
GOK	43.171	50%	18.382	24%	8.536	10.899

Verklaring :

Het GVK werd in 2001 eenmalig verhoogd met 31.234 duizend euro om de piek in de vastleggingen (overeenkomsten voor 5 jaar) van de beheersovereenkomsten in het kader van het Plattelandsontwikkelingsprogramma op te vangen.

GVK 2004 : Vanaf 2000 is in de regelgeving (MAP2) voorzien dat beheersovereenkomsten kunnen afgesloten worden. Het bedrag van de af te sluiten contracten 2004, die lopen over een periode van vijf jaar, wordt geraamd op 1.807 duizend euro, bestaande uit :

- beheersovereenkomsten water : 1.657 duizend euro
- beheersovereenkomsten natuur : 150 duizend euro

Dit conform het constant beleid.

Voor de horizontale vergoedingen wordt het vast te leggen bedrag geraamd op 904 duizend euro.

GOK 2004 : Het in 2004 te betalen bedrag m.b.t. contracten 2000, 2001, 2002 en 2003 wordt geraamd op 10.899 duizend euro.

Raming ordonnanceringskredieten beheerovereenkomsten (geoptimaliseerd) contracten 100% nageleefd

Maatregel PDOP	Oppervlakten (ha)	Uitgaven (keur)
Water (hoofdstuk 9.3.6.4.2.10)	35.071	9.676
Natuur mestbank – Botanisch beheer (hoofdstuk 9.3.6.4.2.9)	1.965	319
Totaal	37.036	9.995

Raming horizontale vergoedingen natuur (geoptimaliseerd) en in de veronderstelling dat maatregel in werking kan treden

Maatregel PDOP	Oppervlakten (ha)	Uitgaven (keur)
Horizontale vergoeding (hoofdstuk 9.3.5)	9.036	904

Totaal : 9.995 + 904 = 10.899duizend euro

Het verschil ten opzichte van 2003 wordt aangewend als compensaties voor kredietvermeerderingen voor proefproject grijs water, aankopen natuurgebieden, en nieuwe beheersovereenkomsten Land.

Basisallocatie 361B4110 : Uitgaven afbouw veehouderij (decreet 9 maart 2001)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK	24.789	100 %	49.578	100%	24.789	0
GOK	24.789	100 %	49.578	50%	30.452	24.789

Om aan de milieudoelstellingen en de verplichtingen van de Europese nitraatrichtlijn te kunnen beantwoorden dient het probleem van de mestoverschotten in Vlaanderen te worden aangepakt. Vandaar dat er een drie sporen beleid werd uitgestippeld met name aanpak aan de bron, oordeelkundige bemesting en mestverwerking.

Bij het drie sporen beleid is uitgegaan van de veronderstelling dat:
 50% van het probleem zal moeten worden opgelost via mestverwerking
 25% via oordeelkundige bemesting en emissie arme aanwending
 12,5% via betere voederreconversie
 12,5% van het probleem via afbouw van de veestapel.

De Vlaamse regering besliste in 2001 voor de afbouw van de veestapel 74.368 duizend euro te voorzien, nl. 24.789 duizend euro voor de jaren 2001, 2002 en 2003.
 Bij de begrotingscontrole 2002 werd hieraan nog eens 24.789 duizend euro toegevoegd.

Op het Minafonds is nog 49.579 duizend euro beschikbaar in betalingskredieten.

**PROGRAMMA 61.1
MINAFONDS
DIRECTORAAT-GENERAAL**

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Zie bespreking bij programma 61.1 – Administratieve begroting

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 361B1223: Uitgaven met betrekking tot thema-overschrijdende initiatieven en strategisch wetenschappelijk onderzoek en uitgaven met betrekking tot het Steunpunt Milieubeleidswetenschappen

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			5.900	100%	4.262	1.653
GOK			8.292	100%	11.094	962

Aangezien het nieuwe Milieubeleidsplan het volledige leefmilieubeleid omvat, wordt dit artikel gedeeltelijk uitgesplitst over de begrotingen van de entiteiten die onder het vorige Mina-plan hierop projecten aanrekenden. Een krediet ten bedrage van 1.653 duizend euro wordt behouden voor thema-overschrijdende initiatieven, m.i.v. strategisch wetenschappelijk onderzoek (ook binnen de diverse thema's). Voor de begroting zijn de belangrijkste onderdelen hiervan 'Kosten en financiering', 'Uitvoeringsinstrumentarium', 'Versterking beleidsonderbouw', 'Beleidsvoorbereiding en evaluatie', 'Gebiedsgericht beleid' en de 'Samenwerking met andere overheden en actoren'.

Basisallocatie 361B3300: Subsidies aan milieu- en natuurverenigingen (decreet van 29 april 1991 tot instelling van een Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurvereniging)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			2.697	97%	2.697	3.259
GOK			2.697	90%	2.697	3.259

Op 6 december 2002 verleende de Vlaamse regering, in uitvoering van haar beslissing van 19 december 2001, haar definitieve goedkeuring aan de samenwerkingsovereenkomsten tussen BBL en VODO, met het oog op het versterken van de inbreng en de samenwerking met NGO's in het kader van de uitvoering van de gemeentelijke samenwerkingsovereenkomsten. Deze beslissing was de eerste stap in een globale aanpassing en verfijning van de bestaande ondersteuning van de NGO's. De Vlaamse regering gelastte de Vlaamse minister van leefmilieu tot het verder uitwerken van dit kader.

Op 17 oktober 2003 hechtte de Vlaamse regering haar definitieve goedkeuring aan :

1. het ontwerp van besluit tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen;
2. het ontwerp van besluit tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de subsidiëring van projecten inzake duurzaam milieu- en natuurbeleid.

De benodigde middelen voor 2004 worden verhoogd met 562.000 euro.

Basisallocatie 361B3308: Projectsubsidies inzake duurzaam milieu- en natuurbeleid (milieuprojectenfonds)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK					-	1.460
GOK					-	1.460

Dit artikel vervangt het artikel 361B4148. Zie eveneens bespreking artikel 361B3300.

Basisallocatie 361B4312: Tegemoetkomingen aan de provinciebesturen ingevolge de milieuconvenanten en samenwerkingsovereenkomsten met het Vlaamse Gewest

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			2.453	96%	2.453	2.062
GOK			2.239	89%	3.840	3.949

Bij de berekening werd uitgegaan van een hoger inteken% in 2004 dan in 2003 voor Niveau 2 en Niveau 3. Voor Niveau 2 is dit naar analogie met de financiële berekening die gemaakt werd bij de goedkeuring van de Samenwerkingsovereenkomst – voor Niveau 3 wordt een hoger inteken% verwacht gezien in 2003 geen Niveau 3-projecten werden goedgekeurd.

In 2004 dienen de vastleggingen voor provincies die veranderen van niveau wel maar voor 1 jaar meer te gebeuren. Anderzijds moet ook rekening gehouden worden met het feit dat provincies % meer acties doen naarmate de Samenwerkingsovereenkomst vordert.

Er wordt enerzijds 428 duizend euro overgeheveld naar het bestaansmiddelenprogramma 99.1 voor de werving van extra personeel in het kader van de uitvoering van het MER/VR-decreet. Anderzijds is er een indexerings met 37 duizend euro.

Basisallocatie 361B4322: Tegemoetkomingen aan de gemeentebesturen ingevolge de milieuconvenanten en samenwerkingsovereenkomsten met het Vlaamse Gewest

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			19.427	100%	18.949	14.784
GOK			9.214	61%	24.178	30.541

Bij de berekening werd uitgegaan van eenzelfde % meerondertekening in 2004 dan in 2003 voor Niveau 1 en Niveau 2 - voor Niveau 3 een hoger inteken% dan in 2003. Dit naar analogie met de financiële berekening die gemaakt werd bij de goedkeuring van de Samenwerkingsovereenkomst.

In 2004 dienen de vastleggingen voor nieuwe gemeenten of gemeenten die veranderen van niveau wel maar voor 1 jaar meer te gebeuren. Anderzijds moet ook rekening gehouden worden met het feit dat gemeenten en provincies % meer acties doen naarmate de Samenwerkingsovereenkomst vordert.

Er wordt 4.165 duizend euro herschikt voor bijkomende investeringen inzake afvalpreventie door gemeenten (artikel 361B6326), voor extra werkingskosten inzake bodemsaneringen (artikel 361B4144) en voor de meerkost van de nieuwe subsidieregeling met betrekking tot milieu- en natuurverenigingen (artikel 361B3300).

Basisallocatie 361B7420: Diverse investeringsuitgaven in het kader van het Milieubeleidsplan

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			8	30%	264	0
GOK			248	89%	459	100

Gelet op het feit dat het nieuwe Milieubeleidsplan het gehele leefmilieubeleid omvat, wordt 264 duizend euro beschikbaar voor investeringsuitgaven inzake natuurtechnische milieubouw (artikel 361B7001).

PROGRAMMA 61.1 MINAFONDS AFDELING ALGEMEEN MILIEU- EN NATURBELEID

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

A. De omschrijving van de strategische doelstellingen

Aanscherpen van het milieubewust gedrag van de bevolking en wijzigen van handelen in milieubewust gedrag als noodzakelijke voorwaarden om tot duurzame ontwikkeling, als uiteindelijk streefdoel, te komen. Jongeren in scolair en extrascolair verband, consumenten en gezinnen vormen daardoor de meest gefocuste doelgroepen.

Creëren en verstevigen van een breed maatschappelijk draagvlak dat de basis legt voor een geleidelijke gedragsverandering in de richting van natuurvriendelijk en milieusparend gedrag en van duurzame consumptiepatronen.

Er moet gezorgd worden voor de integratie van de ecologie in de infrastructuur en dit in de meest brede en totale zin. Enerzijds wordt hiermee bedoeld dat in de mate van het mogelijke de natuur moet gebruikt worden als een deel van de infrastructuurwerken. Anderzijds moet er voor gezorgd worden dat de natuur zoveel als mogelijk kansen krijgt bij de uitvoering van infrastructuurwerken. Die aanpak zal wezenlijk deel uitmaken van een duurzame ontwikkeling waarbij de noden van de huidige generatie geen hypotheek legt op die van de volgende generatie.

Bovendien kan een duurzame economische groei niet zonder een flankerend milieubeleid en vraagt het vrijwaren van de nog aanwezige open ruimte aangepaste oplossingen.

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

In Vlaanderen zijn op dit ogenblik de instrumenten nog niet beschikbaar om de effectiviteit van educatie tot milieubewuster gedrag bij de doelgroepen te registreren in tegenstelling tot de impact van juridische en economische instrumenten. Men kan wel stellen dat naast eigen impact NME de effectiviteit van juridische en economische instrumenten verhoogt door het verhogen van de aanvaardingsgraad ervan bij de bevolking.

De impact van educatie, sensibilisatie en voorlichting in deze volgorde van diepgang ook al is die moeilijk kwantificeerbaar staat anders wel onomstotelijk vast.

Door het uitbouwen van een afgestemd netwerk inzake natuur – en milieueducatie, door middel van het aanbieden van een educatief programma in het natuur – en milieueducatief centrum “De Helix” te Grimminge en het natuureducatief centrum “De Vroente” te Kalmthout en door het opstarten van bepaalde projecten in de centrale cel te Brussel wordt getracht een gedragsverandering door te voeren bij de verschillende doelgroepen met betrekking tot milieusparend en natuurvriendelijk gedrag.

Bovendien wordt getracht een instrument af te leveren waardoor NME – aanbieders kunnen beschikken over kanalen zodat snel en accuraat een bepaald aanbod ter beschikking kan worden gesteld aan bepaalde doelgroepen.

Er zal worden gezocht naar geïntegreerde oplossingen voor het versnipperingsknelpunt Albertkanaal in het kader van het versnipperingsbeleid.

De aanleg van fauna – uitstapplaatsen in de oevers van het Albertkanaal moet er toe bijdragen dat dit versnipperingsknelpunt wordt opgelost.

C. De omschrijving van de instrumenten

Natuur – en milieueducatie is een sociaal beleidsinstrument gericht op overreding en zelfregulering . Via dit beleidsinstrument wordt beoogd de verschillende doelgroepen te overtuigen van hun bijdrage en verantwoordelijkheid inzake natuur en milieu en hun aan te zetten tot een milieubewust gedrag op vrijwillige basis.

Naast de beleidsinstrumenten hebben we ook beleidsonderbouwende instrumenten zoals onder andere het toegepast wetenschappelijk onderzoek.

D. De omschrijving van de prestaties, de prestatiedrijvers en de budgettaire parameters

D.1. De omschrijving van de prestaties

Gedetacheerde leerkrachten en contractuele educatoren /agogisch geschoolden, verzorgen het NME – aanbod in het natuur – en milieueducatief centrum “De Helix” te Grimminge en het natuureducatief centrum “De Vroente” te Kalmthout. Tevens bestaffen ze de centrale NME-cel van de afdeling Algemeen Milieu – en Natuurbeleid te Brussel die het uitbouwen en uitbreiden van een afgestemd netwerk inzake natuur – en milieueducatie coördineert.

Daarnaast zijn er nog gedetacheerde leerkrachten en contractuele educatoren / agogisch geschoolden die het project Milieuzorg op School verzorgen. Zij zorgen voor de coördinatie van dit educatief en participatief project in de Vlaamse scholen.

De werkgroep Natuurtechnische Milieubouw bestaat binnen Aminabel uit 1 statutair personeelslid en 3 contractuelen. Zij zorgen voor de integratie van de ecologie in de infrastructuur.

D.2. De omschrijving van de prestatiedrijvers

Het natuur – en milieueducatief centrum “De Helix” te Grimminge telt 20.000 bezoekers per jaar. Het natuureducatief centrum “De Vroente” te Kalmthout telt 24.000 bezoekers per jaar.

De prestaties inzake NME kaderen in het Milieubeleidsplan. Ook in het regeerakkoord en in de beleidsnota Leefmilieu wordt expliciet aandacht gegeven aan het belang van NME . Het regeerakkoord stelt dat ‘... een noodzakelijke stap binnen het doelgroepenbeleid de uitbouw en de uitbreiding van een afgestemd netwerk inzake NME is ‘. De beleidsnota Leefmilieu stelt o.a. dat de basistaak inzake NME gericht op het onderwijs en op de brede bevolking verder moet doorlopen.

De prestaties inzake NTMB kaderen in de thema’s verdroging en versnippering van het Milieubeleidsplan en in het doelgroepenbeleid . Tevens komt het NTMB –ideeëngoed aan bod in zowel deel 2 (welvaart en welzijn in Vlaanderen) , deel 3 (kennis en creativiteit voor iedereen) als deel 4 (kwaliteit doet leven) van het regeerakkoord van 13 juli 1999.

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 361B1262: Uitgaven met betrekking tot natuur- en milieu-educatie, natuurtechnische milieubouw, informatie en sensibilisering en met betrekking tot lucht- en hinderthema's

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			1.140	76%	420	1.426
GOK			1.032	70%	1.381	2.331

Het krediet 2004 stijgt fors met 1.000 duizend euro.

De extra middelen zullen worden aangewend voor onderzoek en andere overheidsopdrachten m.b.t. de thema's klimaatverandering, stratosferisch ozon, fotochemische luchtverontreiniging, verzuring, milieugevaarlijke stoffen in de lucht, geurhinder, geluidshinder, lichthinder, hinder tgv niet-ioniserende stralen en luchtverontreiniging door het verkeer.

Voor het thema **klimaat** gaat de aandacht in 2004 ondermeer naar de implementatie van flexibele mechanismen in uitvoering van het protocol van Kyoto en het reductiebeleid voor andere broeikasgassen dan CO₂.

In verband met de **grensoverschrijdende luchtverontreiniging** (thema's zoals ozonvorming, verzuring en de verontreiniging door milieugevaarlijke stoffen zoals zwevende deeltjes) past het onderzoek in de implementatie van het internationaal afgesproken beleid rond de bestrijding van deze vervuiling. Het gaat daarbij o.m. om bestrijdingsplannen in zones waar de concentratie aan zwevend stof te hoog zijn en aan de verdere bestrijding van bronnen die nog onvoldoende gesaneerd zijn of zelfs onvoldoende in kaart zijn gebracht. Het gaat daarbij o.m. om diffuse emissies van vluchtige organische stoffen en vaste stofdeeltjes.

In verband met de **luchtverontreiniging door het verkeer** ligt de nadruk op introductie van minder vervuilende technieken en op de aanpak van nog niet behandelde bronnen zoals het spoorverkeer en de binnenvaart. Voor het thema **geurhinder** komt o.m. de implementatie van geurnormering aan bod.

Het onderzoek i.v.m. **geluidshinder** kadert in de implementatie van de nieuwe EU-richtlijn en in het beleid rond stiltegebieden.

Basisallocatie 361B7001: Investeringsuitgaven met betrekking tot de bouw en uitrusting van natuur- en milieu-educatieve centra en met betrekking tot natuurtechnische milieubouw

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			967	66%	801	2.391
GOK			1.432	44%	1.242	2.335

Het krediet op dit artikel wordt gevoelig opgetrokken met 1.590 duizend euro, o.a. voor de financiering van de ecoducten onder de N25 en E314.

PROGRAMMA 61.1
MINAFONDS
AFDELING EUROPA EN MILIEU

Geen wijzigingen.

PROGRAMMA 61.1 MINAFONDS AFDELING NATUUR

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

A. De omschrijving van de strategische doelstellingen

Het programma omvat, de beleidsvoorbereiding en de beleidsuitvoering inzake natuurbehoud in de brede zin evenals de aankopen, het beheer van de eigen natuurterreinen, de subsidiëring van de aankoop door de erkende natuurverenigingen en het toegepast wetenschappelijk onderzoek (voorbereiding van acties + monitoring van resultaten van acties) inzake natuurbehoud en de natuurontwikkeling in sensu largo. Dit programma concentreert de inspanningen van de Vlaamse regering die betrekking hebben op de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit, met name de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke habitats, ecosystemen en landschappen met ecologische waarde en het behoud van de wilde soorten, in het bijzonder van die welke bedreigd, kwetsbaar, zeldzaam of endemisch zijn en het beheer van de natuurterreinen van de Vlaamse Gemeenschap.

B. De omschrijving van de operationele doelstellingen

De bevordering van de duurzaamheid van de natuur in Vlaanderen met gelijke snelheid of binnen dezelfde termijn als in de ons omringende landen en dit voor alle onderdelen, dus ook voor de thema's in verband met de aantasting van de natuurlijke systemen;

Verbreding en verdieping van het maatschappelijk draagvlak door het overtuigen van de burgers, de bedrijven en de overheden van de noodzaak van een meer milieubewust gedrag;

Opvoeren van de doeltreffendheid en de efficiëntie van de getroffen maatregelen door het voeren van een voorkomingsbeleid om natuurschade maximaal te voorkomen;

De uitvoering van het nieuwe natuurdecreet.

Opdrachten

Het nieuwe decreet houdende wijziging van de het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu bepaalt het algemeen kader waarbinnen de Vlaamse regering en in uitvoering dus de afdeling Natuur, optreedt.

In uitvoering van het verdrag over de biodiversiteit zal het stand still beginsel toegepast worden waarbij de nodige acties ondernomen moeten worden om de bestaande natuurkwaliteit en kwantiteit te behouden. Er dient voorkomen te worden dat natuur en de hieraan verbonden (al of niet) bijzondere ruimtelijk of ecologische kwaliteiten achteruit gaan. Nieuwe hieraan is dat het gaat om de bestaande natuurwaarden, waar ze zich ook bevinden in Vlaanderen.

Het voorzorgsbeginsel wordt ook gehanteerd waarbij alle administraties noodzakelijke maatregelen nemen om een afwegingskader te creëren om een toetsing uit te voeren telkens er bepaalde beheersdaden gesteld worden.

De afdeling voert de volgende deelplannen van het natuurbeleidsplan uit:

- gebiedsgerichte plannen,
- de relatie tussen natuurdoelstellingen en milieu (lees ecologische) kwaliteit,
- soortgerichte plannen en acties,
- educatie en voorlichting ter verbreding van de maatschappelijke basis van het natuurbehoud,
- ondersteuning van lokale en provinciale overheden.

Concreet houdt dat in dat de volgende punten uitgevoerd worden:

- algemene beleidsvoorbereiding, rekening houdend met het natuurrapport en het natuurbeleidsplan;
- algemene beleidsevaluatie;
- externe samenwerking (bv. binnen de Europese Unie) binnen het kader van het globaal beleid van de Vlaamse overheid inzake externe betrekkingen;
- het uitvoeren van de uitvoeringsbesluiten op het decreet;
- uitwerken in het intern recht al dan niet in uitvoering van internationale akten (vogelrichtlijn, habitatrichtlijn, RAMSAR-verdrag) met name de afbakening van de habitatgebieden en de implicatie van de Europese richtlijnen terzake;
- uitwerken en verwezenlijken van het Vlaamse Ecologische Netwerk en als voorbereiding hierop het op kaart stellen en onderbouwen van een gewenste natuur en bosstructuur;
- opstellen en toepassen van soortenbeschermingsplannen;
- erkennen subsidies natuurverenigingen en natuurreservaten;
- toepassen van het bermbesluit en het vegetatiebesluit;
- de politionele bevoegdheid, de machtigingen, de vergunningen of concessies aan derden;
- aankopen van natuurgebieden met een speciale aandacht voor de Vlaamse kustduinen;
- beheer van de aangekochte gronden;
- voorbereiden en uitvoeren van natuurinrichtingsprojecten;
- afsluiten beheersovereenkomsten in het kader van een milieuvriendelijke landbouw;
- voorbereiden en uitvoeren van natuurontwikkelingsacties zowel op eigen terreinen als op gronden van derden, in samenwerking met deze laatste;
- ondersteunen van de lokale overheden bij natuurontwikkelingsacties;
- natuureducatie en publieksoptvang met inbegrip van de contracten en concessies rond en van de bezoekerscentra.

De zorg voor het natuurbehoud is niet louter een sectoraal beleid, maar dient te worden geïntegreerd in het dagelijks beheer van de andere diensten van de Vlaamse Gemeenschap en in het beleid van de provincies, de gemeenten en de VOI's.

Hiertoe werden speciale coördinerende structuren ingesteld zoals de 8 Ecologische Impulsgebieden, de 9 Regionale Landschappen, de Gemeentelijke Natuurontwikkelingsplannen, ... waarin gestreefd wordt naar een integrale kwaliteitszorg en een optimale verwerving van de diverse functies van het landschap met de maatschappelijke en economische vereisten.

Bovendien wordt ook uitvoering gegeven aan de internationale akten waarbij Vlaanderen partij is, zoals de verdragen van RAMSAR (1974), BONN (1979), BERN (1979), Rio de Janeiro (1992), Johannesburg (2002) net als aan de richtlijnen van de Europese Unie, zoals de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn.

Via de relaties met AMINAL, zowel met het hoofdbestuur als met de buitendiensten en ook met andere administraties of pararegionalen wordt een actieve samenwerkingspolitiek gevoerd (openbare werken, ruimtelijke planning, landschapszorg, VLM, VMM, wetenschapsbeleid en vele andere).

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Basisallocatie 361B1207: Uitgaven in verband met studies en projecten in het kader van het natuurbehoud, -beheer en -ontwikkeling (decreet van 21/10/97 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			3.033	97%	2.887	2.434
GOK			1.977	100%	2.713	4.897

De afdeling Natuur gebruikt dit artikel om de natuurkwaliteit buiten de Vlaamse natuurreservaten te bewaren en te bevorderen.

Nieuwe categorieën op dit artikel zijn toetsing van methodieken op terrein van actieplannen milieukwaliteit, NRP-procesbegeleiding, beheer/NRP-planning inclusief beheermonitoring, LIFE militaire domeinen. Bovendien worden de volgende reeds bestaande categorieën uitgevoerd: opmaak (2 nieuwe) + uitvoering (2 ontwerpplannen) soortenbeschermingsplannen, actieplan exote watervogels, internationale samenwerking en Vlaamse projecten ikv internationale afspraken (zoals FRAME, EUROBATS, AEWA), sensibilisering en educatie.

Basisallocatie 361B1233: Uitgaven met betrekking tot het patrimonium onder beheer van de afdeling Natuur

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			1.637	81%	1.736	2.283
GOK			1.521	76%	1.978	2.288

Dit krediet wordt aangewend voor het beheer van gebieden inclusief huur en onderhoud van gebouwen en machines, uitbesteding van beheer, energiekost, en inclusief aspecten beheer LIFE militaire domeinen. De verhoging van het krediet is het gevolg van de toename van het patrimonium, personeel en middelen en de toevoeging van nieuwe kostensoorten op dit artikel nl. schadevergoeding soorten, Life-dossiers en reis- & verblijfkosten arbeiders.

Een aantal uitvoeringsinstrumenten moeten permanent gegarandeerd worden om de natuurterreinen optimaal te beheren:

- uitrusting en dagelijkse werking van de eigen terreinploegen;
- onderhoud en herstel van het materiaal en materieel in functie van het natuurbeheer;
- dagelijks beheer van de kuddes grazende runderen en paarden;
- onderhoud van de gebouwen/loodsen/boerderijen/bezoekerscentra in functie van het natuurbeheer;

Gebiedsgericht:

- natuurbeheer op 5000 ha eigendom, 5000 ha gehuurde gronden en 250 ha in technisch beheer;
- natuurbeheer op de 5000 ha militaire domeinen in uitvoering van het protocol met het ministerie van landsverdediging
- natuurbeheer op ca. 550 ha gronden in technisch beheer en in uitvoering van het natuurcompensatieplan Deurganckdok op Antwerpen Linkeroever en weidevogelbeheer Bazel Rupelmonde

Soortgericht:

- uitvoering van 19 soortenbeschermingsplannen van de Afdeling of i.s.m. andere partners onder meer in en rond de natuurreservaten

Basisallocatie 361B3002: Subsidies aan uiteenlopende actoren voor het natuur-, bos- en groenbeheer via groene, duurzame jobs toegankelijk voor kansengroepen

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			2.114	0%	2.114	1.644
GOK			2.114	89%	2.114	2.404

Dit krediet heeft tot doel de toenemende nood aan beheerswerken voor natuur, bos, groen en landschap mede op te vangen via het creëren van duurzame tewerkstelling van kansengroepen.

Het betreft de uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002 houdende toekenning van een subsidie aan uiteenlopende actoren voor het natuur-, bos- en groenbeheer via groene, duurzame jobs toegankelijk voor doelgroepwerknemers.

De uitbreiding van natuur- en bosgebied geeft ook aan sociale tewerkstelling een belangrijke impuls.

De subsidies worden voorzien om bij provincies, gemeenten, verenigingen natuurwerkers in te zetten voor natuur-, bos- en groenbeheerswerken.

Het regeerakkoord voorziet in de creatie van 1000 bijkomende jobs in de bos- en natuursector en de landschapszorg. Daarbij wordt gestreefd naar duurzame jobs die ook toegankelijk moeten zijn voor kansengroepen en georganiseerd zowel binnen het normaal economisch circuit als binnen de sociale economie. Parallel hiermee wordt een aanzienlijke uitbreiding van het bos- en natuurgebied gerealiseerd. Het budget moet toelaten één algemene maatregel uit te werken om de middelen optimaal en rationeel aan te wenden om de vraag naar arbeid te solvabiliseren en het aanbod met het hoogst mogelijk rendement in te zetten. Dit betekent dat op terrein ploegen kunnen samenwerken voor zowel bos als natuur als landschap.

Er wordt 470 duizend euro overgeheveld naar de nieuwe basisallocatie 61.1/01.01 teneinde de meerkost van de regularisatie van de DAC-statuten binnen leefmilieu op te vangen.

Basisallocatie 361B3303: Subsidies ter verbetering van de natuurkwaliteit in de open ruimten (decreet van 21/10/97 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			3.906	98%	4.667	6.076
GOK			3.727	91%	4.488	7.925

Het krediet wordt verhoogd met 1.409 duizend euro voor de extra subsidiëring van Regionale Landschappen en erkende natuurreservaten.

De afdeling Natuur gebruikt dit artikel om de natuurkwaliteit buiten de Vlaamse natuurreservaten te bewaren en te bevorderen. Dit gebeurt op verscheidene vlakken:

Regionale landschappen

De Regionale Landschappen zijn samenwerkingsverbanden tussen lokale overheden (provincies en gemeenten), natuur- en milieuverenigingen en lokale grondgebruikers (de toeristische sector, de wildbeheereenheden en de landbouw) die proberen in hun werkingsgebied het draagvlak voor natuur en landschap te bevorderen. De erkende regionale landschappen kunnen daarvoor volgens het besluit van de Vlaamse regering van 8/12/1998 beroep doen op een subsidie van de Vlaamse Overheid. In 2004 zijn er negen Regionale Landschappen erkend.

Subsidiëring erkende natuurreservaten

Op basis van het besluit van de Vlaamse regering van 29/6/99 kunnen natuurreservaten, in beheer bij private personen of rechtspersonen andere dan het Gewest of de Staat, bij ministerieel besluit het statuut van erkend natuurreservaat krijgen.

Voor de erkende natuurreservaten, uitgezonderd deze in beheer bij provincies en gemeenten, worden op basis van het besluit van de Vlaamse regering van 29 juni 1999 subsidies toegekend voor de huur, het beheer, het toezicht, de eerste inrichting, de monitoring en de openstelling. Deze subsidies worden uitbetaald na voorlegging van een jaarrapport.

De erkenningen van natuurreservaten volgen dezelfde trend als de aankopen. Aangezien aankopen de laatste jaren extra stimulans krijgen neemt ook de erkende oppervlakte van jaar tot jaar toe. In 2002 werd de erkende oppervlakte uitgebreid met ongeveer 1.200ha. Voor 2003 wordt een aangroei met éénzelfde oppervlakte voorzien, zowel op basis van het aantal reeds erkende natuurreservaten en de prognose van het aantal in te dienen en nog goed te keuren dossiers. Een extra bedrag is nodig om de hiervoor aangehaalde subsidies te kunnen toekennen.

Project Natuurverbindingsgebieden

De afbakening van de natuurverbindingsgebieden in het kader van het ecologisch netwerk gebeurt door de provincies. In het voorjaar 2004 wordt de studie afgerond die de methodiek en aanpak van deze afbakening voorbereid heeft. Tevens werd een methodiek, aanpak en blauwdruk voorbereid voor de opmaak van natuurrichtplannen.

Voor de uitvoering van deze methodieken voor de afbakening van de NVBG en het opstarten van de natuurrichtplannen. Hiervoor krijgen de provincies technische en financiële ondersteuning.

Basisallocatie 361B5320: uitgaven met betrekking tot de verwerving van kustduinen en aangrenzende gebieden (duinendecreet van 14 juli 1993)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			6.747	99%	3.462	4.529
GOK			3.966	100%	7.634	5.415

Het Vlaams milieubeleidsplan streeft tegen het jaar 2007 de uitbouw via o.a. verwerving van 50.000 ha natuureservaat in Vlaanderen. Het regeringsakkoord van 13 juli 1999 kondigt zelfs tijdens de huidige legislatuur de aankoop van 15.000 ha (3.000 ha per jaar) bos-, duin- en natuurgebied in Vlaanderen aan. Omwille van hun grote actuele en potentiële natuurlijke habitatwaarde zijn de kustduinen en andere aangrenzende natuurlijke kustmilieus zoals slikken, schorren en duin-polder-overgangszones langs de Vlaamse kust nagenoeg volledig opgenomen in het bij besluit van de Vlaamse regering van 24 mei 2002 in uitvoering van de Europese “Habitat”-richtlijn 92/43/EEG aan de Europese Unie voorgedragen voorstel van speciale beschermingszone “Duingebieden, inclusief Ijzermoude en Zwin”. Tevens herbergen de Vlaamse kustduinen twee als prioritair in stand te houden vermelde natuurlijke habitats, namelijk “Grijs duin” en “Eu-Atlantische ontkalkte duinen”. Bovendien verzoekt de Resolutie van de Raad van de Europese Gemeenschappen 94/C 135/02 van 6 mei 1994 betreffende een communautaire strategie voor geïntegreerd beheer van de kustzone de lidstaten van de Europese Unie hun eigen inspanningen te intensiveren, opdat de bescherming van de kustzones in de gehele Gemeenschap zou kunnen worden opgevoerd. De specificiteit en de bijzonder hoge patrimoniale (natuur-)waarde van de kustduinen en aangrenzende kustmilieus, verantwoordt dat zij een prioritaire plaats krijgen in het beleid van de Vlaamse regering inzake verwerving van natuurgebieden. Dit artikel is, gelet op de bijzonder hoge grondprijzen langs de Vlaamse kust, noodzakelijk om de verwerving van de kustduinen en aangrenzende gebieden te kunnen intensiveren zonder het budget voor de aankoop van natuurgebieden in de rest van Vlaanderen te hypothekeren.

De verwerving ten behoeve van natuurbehouddoeleinden betekent de definitieve veiligstelling van de kustduinen en andere ecologisch waardevolle kustmilieus; het houdt de maatschappelijke rendabilisering van de ruimtelijke duinenbescherming door gewestplannen en duinendecreten in: mogelijke (vastgoed-)speculaties door de particuliere eigenaars en hun eventuele erfgenamen of particuliere kopers wordt beëindigd, de natuurwaarden worden geoptimaliseerd en het breed publiek (omwonenden en toeristen) wordt onthaald en begeleid door de natuureducatieve en passief-recreatieve onthaalinfrastuctuur.

Basisallocatie 361B7005: Uitgaven in verband met de verwerving en het beheer van het patrimonium onder de bevoegdheid van de afdeling Natuur, met inbegrip van de investeringsuitgaven met betrekking tot de bijhorende inrichtingen en constructies

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			11.244	99 %	11.944	15.323
GOK			17.641	74 %	17.756	22.322

De beleidskredieten op dit artikel worden aangewend voor:

- verwerving van natuurterreinen door de Vlaamse overheid;
- éénmalige en duurzame ecologische inrichtingen van terreinen ifv. natuurmanagement en optimalisatie/efficiëntieverhoging van het natuurbeheer;
- projecten met als doel (spontane) natuurontwikkeling op gang te brengen;
- projecten met als doel natuur te herstellen;
- grote investeringen (inrichting, renovatie, restauratie ea.) in en aan gebouwen binnen het patrimonium;
- aankoop van rollend materieel en machines ifv. het beheer van het natuurpatrimonium;
- aankopen ikv. het graasbeheer.

Het aankoopritme wordt bepaald door de grondprijzen. T.a.v. de overige jaren wordt er niet meer alleen gekocht op basis van vrijwillig aanbod maar ook via het recht van voorkoop, die door de goedkeuring van het VEN op een dubbele oppervlakte als voorheen speelt.

De aankoop van 1.000ha natuurgebied door de afdeling Natuur zal gesplitst worden volgens 2 procedures. 900ha wordt aangekocht volgens de normale aankoopprocedure en door onteigeningen van heel specifieke gebieden en 100ha wordt verworven door het voorkeurrecht.

Voor een aantal prioritaire aankoopprojecten (o.a. overstromingsgebieden) wordt binnen een zeer beperkt aantal vooraf vastgelegde perimeters het aankoopbeleid versneld door het toekennen van een wederbeleggingsvergoeding bovenop de aankoopprijs van percelen.

Onder investeringskosten verstaan we algemeen het beheer van de terreinen dat kan worden gesplitst in grote werken van natuurontwikkeling (bouw + grote herstellingen aan loodsen en uitbestedingen) en aankoop groot materiaal (werkmateriaal zoals tractoren, enz. + voertuigen werklieden).

Deze uitgave is rechtstreeks gevolg van het decreet betreffende natuurbehoud en het natuurlijk milieu van 21 oktober 1997 (BS 10 januari 1998).

In 2003 heeft Afdeling Natuur haar gebouwenpatrimonium geïnventariseerd en een actieplan opgezet voor de instandhouding van een geselecteerd patrimonium. Deze selectie dient te voldoen aan WOW, ARAB-normering ea. wat een meerjarenbegroting zal inhouden. De stijging in deze categorie is de kost voor een eerste uitgavenshijf voor het in hoofdzaak wettelijk in orde brengen van een geselecteerd patrimonium. De duurzame investeringen in rollend en ander klein materieel of investeringen in functie van het grasbeheer zijn licht toegenomen.

Halen van de oppervlakte doelstelling voor verwerving van natuurgebieden uit het Regeerakkoord 1999-2004. Deze doelstelling bedraagt 1000ha natuurgebieden door de Afdeling Natuur te verwerven. Daarenboven wordt naar schatting, in vgl. met 2003, meer grond verworven door recht van voorkeurrecht i.k.v. uitvoering natuurdecreet, binnen de groene bestemmingen van uitbreidingszones van reservaten enerzijds, binnen het afgebakende VEN anderzijds. Het totaal geraamd budget houdt bovendien ook rekening met een toename van oppervlakte gronden die verworven dienen te worden i.k.v. natuurinrichtingsprojecten, diverse voorstellen voor de aankoop (onteigeningen in der minne) van gedesaffekteerde militaire domeinen, engagementen i.k.v. goedgekeurde LIFE-projecten, landinrichtingsprojecten en ruilverkavelingen.

In 2004 wordt één nieuwe categorie, voor LIFE militaire domeinen, toegevoegd. In het kader van Life-Natuur werd het project "Beheerplanning en -uitvoering van Natura 2000 gebieden in militaire domeinen, 2003-2008" goedgekeurd door de Europese Commissie.

43% van de totale kosten worden teruggestort door de EU. In totaal zal de beheerplanning en -uitvoering gebeuren voor een 9.400 ha. In 2004 wordt gestart met duurzame inrichtingsactiviteiten, eenmalige beheerswerken.

PROGRAMMA 61.1 MINAFONDS AFDELING BOS EN GROEN

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Bronnen:

- het Bosdecreet en zijn uitvoeringsbesluiten
- de ontwerpbeleidsteksten Langetermijnplan en Actieplan Bosbouw het regeerakkoord 1999-2004
- de ministeriële conferenties ter bescherming van de bossen in Europa (Straatsburg 1990, Helsinki 1993, Lissabon 1998)
- beleidsnota Leefmilieu 2000-2004
- Het Vlaams Plattelandsontwikkelingsplan 2000-2006 (zoals goedgekeurd door de Europese Commissie bij Beschikking van 06/10/2000)
- het Milieubeleidsplan 3
- het milieujaarrapport 2004
- het kerntakendebat

Hieronder worden vooreerst de algemene doelstellingen uit het Milieubeleidsplan vermeld.

1. Het beheer van het milieu door de duurzame aanwending van grondstoffen en natuur
2. De bescherming van mens en milieu tegen verontreiniging en onttrekking en in het bijzonder van de ecosystemen die van belang zijn voor de werking van de biosfeer en die betrekking hebben op de voedselvoorziening, de gezondheid en de andere aspecten van het menselijk leven.
3. Het natuurbehoud en de bevordering van de biologische en landschappelijke diversiteit, met name door de instandhouding, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke habitats, ecosystemen en landschappen met ecologische waarde en het behoud van wilde soorten, in het bijzonder van de bedreigde, kwetsbare, zeldzame of endemische.

Deze doelstellingen worden voor elk van de drie beleidsdomeinen waarvoor Bos & Groen instaat vertaald in specifieke strategische doelstellingen. De navolgende tabellen geven tevens weer welke operationele doelstellingen elk van de strategische ondersteunen.

Beleidsdomein bossen

Strategische doelstellingen	Operationele doelstellingen	Instrumenten	Financieringsbron
Het bestaand bos dient behouden te blijven teneinde zijn bijdrage te leveren tot de basiskwaliteit van het leefmilieu en het vervullen van de diverse maatschappelijke functies	Elk bestaand bos dat verdwijnt dient gecompenseerd te worden	<ul style="list-style-type: none"> - compensatiebesluit - Bossenfonds - opbouwen van bosdatabank - handhaving en organisatorische aanpassingen 	Mina.1208 Mina 2800
	Bosbezit en –behoud moet aantrekkelijker gemaakt worden voor de eigenaar	<ul style="list-style-type: none"> - bosgroepen - subsidies 	Mina 3307 Programma 61.3 b.a. 50.62 b.a. 63.61
De kwaliteit van de bossen moet opgewaardeerd worden teneinde de functievervulling te optimaliseren	Het Vlaams bosbeleid dient in 2002 vooruitgang te boeken inzake een duurzaam en kwalitatief hoogstaand bosbeheer	<ul style="list-style-type: none"> - project ‘ondersteunen planningsproces operationaliseren beheervisie voor openbare bossen en voor domeinbossen in het bijzonder’ - uitvoeringsbesluit subsidies ter ondersteuning van duurzaam bosbeheer - uitvoeringsbesluit houdende vaststellen van criteria duurzaam bosbeheer - uitvoeringsbesluit houdende de inhoud en de goedkeuring van bosbeheersplannen - uitvoeringsbesluit erkenning en subsidiëring van bosgroepen 	Mina 1208 en 3307
	Het Vlaams bosbeleid beoogt het herstel en behoud van stabiele ecosystemen en de ontwikkeling van natuurwaarden	<ul style="list-style-type: none"> - project “autochtone boom- en struiksoorten” - subsidies ter ondersteuning van duurzaam bosbeheer 	Mina 1208 en 3307 Programma 61.3 b.a. 50.62 b.a. 63.61
3. Bosuitbreiding teneinde tegemoet te komen aan de opties uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen	In 2002 en volgende jaren dient 700 ha bosuitbreiding gerealiseerd te worden	<ul style="list-style-type: none"> - effectievere verwervingsprocedures - subsidies openbare eigenaars voor verwerving van gronden - stadsbosprojecten - uitvoering Verordening Plattelandsontwikkeling 	Mina 1208 Mina 7003
4. Geïntegreerde maatschappelijke taakvervulling	Aanpassing van de organisatie teneinde op een doelmatige wijze in te spelen op veranderende omgevingsfactoren	<ul style="list-style-type: none"> - organisatorische aanpassingen - bosgroepen - EBG 	Mina 1208 en 3307 Mina 4146
	Actief participeren in internationale processen ter bevordering van het behouden het beheer en de duurzame ontwikkeling van alle bossen ter wereld	<ul style="list-style-type: none"> - Vlaams Impulsprogramma Tropisch Bos 	Mina 1277 en 3306

Toelichting bij de operationele doelstellingen en de in te zetten instrumenten.

Teneinde een accuraat beleid inzake bosbehoud te voeren is het noodzakelijk gegevens over de situering van de bossen, gekoppeld aan kadastragegevens en dossiergegevens (subsidies, beheersplannen) in een globale databank onder te brengen. Het uitbouwen van een bosdatabank wordt fasegewijs verder uitgebouwd.

Bosgroepen

Eén van de speerpunten van het hedendaags bosbeleid is de bosgroep, zoals voorzien in het gewijzigd bosdecreet (decreet 18 mei 1999).

De bosgroepen hebben als opzet de samenwerking tussen de diverse boseigenaars te stimuleren, opdat de meervoudige functievervulling van het beperkte bosareaal in Vlaanderen op het terrein gerealiseerd wordt onder de vorm van een duurzaam bosbeheer. De volgende jaren zal een tweesporenbeleid gevoerd worden.

De Vlaamse regering keurde op 27 juni 2002 een reeks uitvoeringsbesluiten op het Bosdecreet goed, waaronder de erkenning en subsidiëring van bosgroepen. Deze ontwerpbesluiten liggen momenteel voor advies bij de Raad van State.

Van zodra dit uitvoeringsbesluit van kracht is zullen bosgroepen erkend en gesubsidieerd worden indien aan een aantal basisvoorwaarden voldaan wordt, zoals onder meer het statuut van rechtspersoonlijkheid. Het is te verwachten dat de subsidieregeling pas in 2004 echt zal aangesproken worden.

Daarom zal het Vlaamse Gewest initiatieven blijven ontwikkelen met het oog op het tot stand komen van deze bosgroepen. Dit zal hoofdzakelijk gebeuren door het opstarten van nieuwe pilootprojecten, die de basis moeten leggen voor het uitbouwen van duurzame samenwerkingsverbanden en die in een volgende fase via de voormelde erkenningsregeling voor een bepaalde periode een wettelijke erkenning kunnen verkrijgen. Deze pilootfase maakt het mogelijk de veelal honderden verschillende eigenaars samen te brengen en de interne organisatie en coördinatie op punt te stellen.

Project ‘ondersteunen planningsproces en operationaliseren beheervisie’- opmaken bosbeheerplannen

De door de afdeling Bos & Groen uitgewerkte beheervisie voor het beheer van openbare bossen en in het bijzonder de domeinbossen werd naar aanleiding van de Week van het Bos officieel ingevoerd en publiek bekend gemaakt via studiedagen en het thema van de Week van het Bos zelf. Aangezien de overheid uit noodzaak van bosbehoud en behoud van biodiversiteit ook aan de privé-boseigenaar steeds zwaardere eisen stelt inzake bosbeheer, hebben de openbare eigenaars een belangrijke voorbeeldfunctie te vervullen.

Om de beheervisie optimaal te realiseren op het terrein dienen de principes ervan zo vlug mogelijk een vertaling te krijgen in de beheerplannen en de daarin voorziene beheermaatregelen. Een inhaalbeweging is noodzakelijk om de beleidsdoelstellingen op eerder korte termijn te implementeren. Daartoe werd in 2000 een project opgestart ter ondersteuning van het opmaken van bosbeheerplannen conform de nieuwe beheervisie. Dit project loopt af halfweg 2003. Deze inhaalbeweging dient evenwel te worden aangehouden zodat in 2003 een verlenging van het project noodzakelijk is.

Project ‘Autochtone boom- en struiksoorten’

Het behoud en herstel van het autochtoon genetische materiaal van de inheemse boom- en struiksoorten is van essentieel belang voor het tot stand brengen van stabiele bosecosystemen en de daaraan gekoppelde biodiversiteit.

Daartoe zal tegen eind 2005 een volledige inventarisatie van de autochtone boom- en struiksoorten worden uitgevoerd. Ondertussen zal ook autochtoon bosplantsoen, via eigen kwekerijen en desgevallend via contractteelt met privé-kwekerijen, opgekweekt worden.

Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling (POP)

Tijdens het begrotingsjaar 2003 worden de verschillende bosbouwsteunmaatregelen uit het Plattelandsontwikkelingsplan, ter uitvoering van de Verordening 1257/99 inzake Plattelandsontwikkeling, in Vlaamse regelgeving omgezet door de uitvaardiging van 3 Besluiten van de Vlaamse regering. Deze steunmaatregelen hebben betrekking op bebossing van landbouwgronden, de instelling van bosgroepen, vorming in de bosbouw en de ondersteuning van multifunctioneel bosbeheer.

Bosuitbreiding

Vlaanderen heeft een beperkt bosareaal. Om uiteenlopende redenen is er behoefte aan structurele bosuitbreiding. In de eerste plaats dienen meer groene recreatiemogelijkheden en een aangename leefomgeving gecreëerd te worden. Het gaat hier ten eerste om de verbetering van de leefomgeving in de stedelijke omgeving en ten tweede om de globale verbetering van de kwaliteit van de Vlaamse open ruimte. Het streefdoel is dat in de omgeving van elke stad een bos aanwezig is als groene long voor de stedelingen en als zone voor passieve recreatie. Op die manier wordt ook de aantrekkelijkheid van het stedelijk wonen bevorderd, wat een belangrijke doelstelling is van de Vlaamse regering.

De 2 globale taakstellingen binnen het bosuitbreidingsbeleid zijn enerzijds de realisatie van stadsbossen met een duidelijke sociaal-recreatieve dimensie in bosarme stedelijke agglomeraties en anderzijds de verdere ontwikkeling van een functionele bosstructuur door de realisatie van regionale bossen en door de lokale versterking van de aanwezige bos- en natuurstructuur. Een actief en geïntensiveerd bosuitbreidingsbeleid geeft uitvoering aan de volgende bepalingen uit het regeerakkoord.

Ten aanzien van een versterkt aankoopbeleid zet de regeringsverklaring de volgende bakens uit:

- De 10.000 ha ecologisch verantwoorde bosuitbreiding en 38.000 ha extra natuurgebied, doelstellingen ten aanzien van groene gewestplanwijzigingen uit het RSV, moeten versneld worden gerealiseerd door groene gewestplanwijzigingen tegen 2003;
- In verstedelijkte gebieden dient ruimte gereserveerd te worden voor de realisatie van stadsbossen;
- Op het vlak van de verwerving van bos-, duin- en natuurgebieden wordt een aanzienlijke inhaalbeweging doorgevoerd. De verwerving van 15.000 ha bos-, duin- en natuurgebied (3.000 ha per jaar) in deze legislatuur is noodzakelijk;
- Er zullen maatregelen genomen worden om de voorgestelde bosuitbreidingsdoelstellingen effectiever en sneller te verwezenlijken.

Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal

Bosbouwopleiding in het reguliere onderwijs bestaat quasi alleen op universitair niveau. Op technisch vlak wordt bosbouw als een specialisatiejaar aangeboden in één tuinbouwschool (middelbaar). Voor de privé-boseigenaars zijn de mogelijkheden voor technische opleiding en vorming eveneens beperkt. Organisaties van privé-boseigenaars beschikken niet over de nodige middelen om hieraan tegemoet te komen. Er wordt dus een dringende nood vastgesteld aan specifieke technische vorming. Wil het beleid de kwaliteit van het bosbeheer op alle niveau's optrekken, zal bijgevolg passend aandacht moeten gaan naar opleiding, vorming en bijscholing voor alle betrokkenen in de bosbouwsector.

Verder is het te verwachten dat de geplande herstructurering van het bosbeleidslandschap ten gevolge van de oprichting van de bosgroepen de vraag naar specifieke vorming van zowel bouseigenaars als tewerkgestelden in de bosbouw nog zal doen toenemen. Naar aanleiding hiervan gaat een extra inspanning naar het ondersteunen van de organisatie van vormingsactiviteiten voor de bosgroepen (bosgroepcoördinatoren, info verstrekken naar bouseigenaars die willen meestappen in het nieuwe concept bosgroep, opleiding en technische begeleiding van het via allerlei tewerkstellingsplannen bij de bosgroep tewerkgesteld personeel).

Het Vlaams Impulsprogramma Tropisch Bos

Met de instelling van dit Impulsprogramma wil de Vlaamse regering over een concreet instrument beschikken om een actievere houding aan te nemen in de internationale bospolitiek. Studies wezen uit dat inspanningen van bijvoorbeeld Nederland op het vlak van internationaal bosbeleid ongeveer 100 maal groter is dan deze van ons land (inclusief de inspanningen van de Gewesten). Dit instrument geeft tevens invulling aan standpunten van de Vlaamse regering ingenomen naar aanleiding van de Wereldtop rond Duurzame Ontwikkeling (WSSD, Johannesburg).

Andere argumenten voor het instellen van dit instrument waren :

- de afhankelijkheid van Vlaanderen van de houtinvoer en het belang van de houtverwerkende nijverheid. Als belangrijke houtinvoerder en houtconsument heeft Vlaanderen een bepaalde verantwoordelijkheid dat het hout afkomstig is uit duurzaam beheerde bossen ;
- de achterstand van ons land bij de implementatie van de internationale akkoorden in verband met 'duurzaam bosbeheer'. De inspanningen van ons land voor duurzaam bosbeheer internationaal bedragen slechts 1% van de Nederlandse investeringen op dit vlak ;

- een verspreide en tanende expertise in ons land. Waar vroeger een belangrijke expertise inzake Centraal Afrika aanwezig was, is die grotendeels verloren gegaan ;
- er bestaat een duidelijk maatschappelijk draagvlak. Vooral in Vlaanderen is een grote belangstelling voor internationale milieuproblemen, waaronder de vernietiging van het tropisch bos;
- in de buurlanden worden de Administraties voor Leefmilieu sedert Rio '92 en de CBD (*Convention on Biodiversity*) meer en meer bevoegd voor het beleid inzake internationale biodiversiteit (en dus niet enkel de Administraties voor Ontwikkelingssamenwerking).

Volgende prioritaire thema's werden voorgesteld :

- **duurzame houtwinning en certificering.** Omwille van het belang van de houtverwerkende nijverheid in ons land dient een inspanning geleverd te worden om, vooral in de tropen, private en overheidsinitiatieven voor duurzaam bosbeheer, bosexploitatie en commerciële houtwinning te ondersteunen.
- **bosreservaten.** Vanuit de ondersteuning van de Biodiversiteitsconventie is een belangrijke aandacht voor primaire bosreservaten en de bijbehorende biodiversiteit noodzakelijk. Dit kan zijn via steun aan biodiversiteitsonderzoek, steun voor controle en beheer van nationale parken, uitbouw van ecotoerisme, enz.
- **herbebossing en herstel van gedegradeerde gebieden.** Dit vanuit het feit dat bosuitbreiding in Vlaanderen zeer beperkt mogelijk is en dat anderzijds in het kader van de Klimaatconventie meer en meer aandacht besteed wordt aan herbebossing (en brandbestrijding) in tropische bossen.

Met het instrument zullen **kleinschalige en middelgrote projecten** worden ondersteund, komende vanuit de NGO's, instituten en organisaties uit de tropische landen zelf, zonder hierbij echter voorstellen van NGO's, Universiteiten en organisaties uit Vlaanderen uit te sluiten. Deze laatste zijn tevens nodig voor het behoud en verdere opbouw van de expertise en feedback naar Vlaanderen toe. Er wordt gepleit voor 2 à 3 middelgrote projecten per jaar (maximum bedrag per project € 250.000), en tal van kleine projecten voorgesteld door NGO's uit de tropische landen (maximum bedrag van € 70.000).

Beleidsdomein stedelijk groen : groenvoorziening, parken en infrastructuurgroen

De zorg voor de kwaliteit van het leven in het Vlaanderen van de 21ste eeuw is de rode draad doorheen het Vlaamse regeerakkoord. Vele aspecten spelen een rol in de kwaliteit van het leven, ook stedelijk groen: groenvoorziening, parken en infrastructuurgroen. De rol van het stedelijk groen is niet zo klein. Vele studies bewijzen wat iedereen aanvoelt. In het MIRA-S-rapport wordt de aanwezigheid van groen aangewend als parameter voor het meten van de kwaliteit van het stedelijk milieu. Een groene leefomgeving draagt bij tot het zich goed voelen, draagt bij tot de kwaliteit van het leven.

De stad van morgen heeft dus nood aan meer open ruimte die daarenboven in belangrijke mate openbaar is en kwaliteitsvol is ingericht en onderhouden. Groen heeft steeds een binding met openbare ruimte. Is het niet als open en openbare ruimte op zich (parken, plantsoenen, ...) dan zal groen steeds een rol spelen bij de kwaliteitsvolle inrichting van versteende openbare ruimten (laanbomen, solitairen, perken, ...). Steeds zal de vraag dienen gesteld of groen een meerwaarde kan betekenen en hoe die meerwaarde kan ingevuld worden.

Zorgen voor kwaliteitsvolle publieke ruimten en dus voor kwaliteitsvolle steden is zorgen voor kwaliteitsvol groen. Het stedelijk groenbeleid moet niet enkel benaderd worden vanuit het effect op de leefbaarheid en op de kwaliteit van het openbaar domein. Evenzeer moet het beleid zich richten op het beschermen en verstevigen van de ecologische waarde van het groen. Het nemen van initiatieven om de natuur sterker te integreren binnen het stedelijk weefsel is belangrijk.

Om op al die uitdagingen een antwoord te formuleren introduceert de afdeling Bos & Groen het concept van het harmonisch park- en groenbeheer. Binnen dit concept worden evenwichten gezocht rond duurzaamheid, dynamiek, diversiteit en dit op basis van mens-, natuur- en milieugerichte maatregelen.

In het MBP 3 worden onder het thema 'Verlies aan Biodiversiteit-stedelijk milieu' en 'Gebiedsgericht beleid- stedelijke ruimte' maatregelen en instrumenten opgenomen gericht op het behouden en versterken van de biodiversiteit en de leefbaarheid in het stedelijk milieu.

Strategische doelstellingen	Operationele doelstellingen	Instrumenten	Financierings-Bron
Het binnen het inclusief stedelijk beleid optimaliseren in kwantiteit en kwaliteit van het groen in stedelijk en randstedelijk gebied, gericht op het creëren van meer leefbare, aantrekkelijke steden.	Eind 2004 beschikt iedere stad/gemeente over een model 'groenplannen', een handleiding die openbare besturen ondersteunt in het ontwikkelen van een visie over de toekomstige groenontwikkeling binnen de gemeente/stad: een te voeren beleid en een na te streven structuur	<ul style="list-style-type: none"> - Methodiekontwikkeling op basis van pilootprojecten - versterken draagvlak door brede consultatie - opstellen draaiboek en andere communicatieve dragers - organisatie communicatieronde - internationale uitwisseling - GIS-toepassing 	361B1208 361B1273
	In 2004 worden de principes harmonisch parkbeheer verder vertaald in een vademecum. Een op de principes gerichte beheerplanning wordt verder gestimuleerd. Deze acties worden ondersteund door het opzetten van een netwerk aan voorbeelddomeinen waar het HPG op het terrein wordt uitgevoerd. Tot dit netwerk behoren ook de domeinen met een gewestelijke en zelfs internationale uitstraling.	<ul style="list-style-type: none"> - communiceren van principes + beheerplanning - verspreiden vademecum beheerplanning Harmonisch Park- en Groenbeheer - communicatie en sensibilisatie - opstellen van technische vademecums - begeleiding en ondersteuning, consulentenschap 	361B1208 361B1273 361B1232 361B7003
	Net als in voorgaande jaren worden in 2004 projecten ondersteund waarbij het effectief toepassen van een Harmonisch Park- en Groenbeheer wordt gestimuleerd.	<ul style="list-style-type: none"> - Het ontwikkelen van ondersteuningsmaatregelen naar openbare besturen toe rond het Harmonisch Park- en Groenbeheer toe - Het ontwikkelen van ondersteuningsmaatregelen naar particulieren en verenigingen toe gericht op meer Harmonisch Groen in de stad 	361B5321 361B3310 361B1273
	Eind 2004 is een actieplan 'Harmonisch groen in verstedelijkte landschappen' opgesteld, een beleids- en actieplan gericht op de realisatie van de strategische doelstelling en die de krachtlijnen vastlegt voor de periode 2004-2007. Het actieplan steunt op een evenwichtige instrumentenmix.	<ul style="list-style-type: none"> - ontwikkeling beleids- en actieplan - versterken draagvlak door brede consultatie - communicatie en sensibilisering, - wetenschappelijk onderzoek - internationale uitwisseling 	361B1208 361B1273

Toelichting bij de operationele doelstellingen en de in te zetten instrumenten

De operationele doelstellingen spelen in op de geformuleerde uitdagingen en vertrekken van een harmonische groenvoorziening. Harmonisch staat hier voor duurzaam, dynamisch en divers en dit op basis van mens-, natuur- als milieugerichte ingrepen.

Het betreft volgende initiatieven :

- Een harmonische visie op groen
- Principes Harmonisch Park- en Groenbeheer, vademecum en beheerplanning

- Actieplan ‘Harmonisch groen in verstedelijkte landschappen’ voor de periode 2003-2007
- Biodiversiteit in het stedelijk milieu behouden en versterken :
 - Opbouwen van een beleid voor het stedelijk en randstedelijk groen (bio 1)
 - Concretiseren en uitdragen van de principes harmonisch park- en groenbeheer (bio 2)
- Gebiedsgericht beleid - de stedelijke ruimte :
 - Het overleg rond stedelijk milieubeleid verhogen (sted 1)
 - Opmaken van een geïntegreerde beleidsvisie stedelijk milieubeleid (sted 2)
 - Uitbouwen van kennis omtrent stedelijk milieu (sted 3)
 - Concrete voorbeeldprojecten rond stedelijk milieubeleid opstarten (sted 4)

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Ontvangsten Bos en Groen

	Artikel 261B3679	Artikel 261B2800	Totaal
2001	1.963	1.586	3.549
2002	2.000	1.587	3.587
2003	2.000	1.587	3.587
2004	2.000	2.000	4.000

Artikel 261B3679 omvat de ontvangsten in toepassing van het decreet van 23 mei 1990 betreffende de afgifte van jachtverloven en jachtvergunningen. De ontvangsten zijn in functie van het aantal jagers in Vlaanderen. Sinds enkele jaren wordt een lichte daling vastgesteld van het aantal afgeleverde jachtverloven en jachtvergunningen.

Artikel 261B2800 omvat de ontvangsten voortvloeiende uit het beheer van het patrimonium onder de bevoegdheid van de Afdelingen Bos & Groen, Natuur en Algemeen Milieubeleid (het gaat vnl. om inkomsten uit de verkoop van hout uit de domeinbossen, jachtverpachtingen enz.). Voor 2004 wordt een stijging van de inkomsten in het vooruitzicht gesteld door de stijging van de houtprijzen.

Uitgaven

Artikel 361B1208: Uitgaven in verband met studies en projecten in het kader van het bosbeheer, de groenvoorziening, de visserij, de jacht en de vogelbescherming

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			2.493	97%	3.012	2.642
GOK			1.425	89%	2.925	2.880

Er wordt 200 duizend euro overgeheveld naar artikel 361B1232 daar ingevolge de toenemende aankopen bijkomende middelen nodig zijn voor het onderhoud van bossen, parken en groene ruimtes.

Een overheveling van 34 ke naar programma 99.10 is nodig voor de betaling van het loon van een statutaire medewerker van het Visserijfonds.

Artikel 361B1232: Uitgaven met betrekking tot het patrimonium onder het beheer van de afdeling Bos & Groen

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			3.395	78%	2.598	3.288
GOK			3.444	74%	2.608	3.173

De kredieten op dit begrotingsartikel worden naar 2004 toe fors verhoogd gelet op de toenemende onderhoudskosten voor bossen, parken en groene ruimtes.

Artikel 361B3310: Groen in de stad: ondersteuning van voorbeeldstellende projecten van particulieren en verenigingen ter vergroening van de stad

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK					-	250
GOK					-	250

Dit nieuwe artikel beoogt het ondersteunen van particulieren en verenigingen bij het nemen van initiatieven voor het vergroenen van de stad, voornamelijk op buurt- en wijkniveau. Deze initiatieven spelen in op het participatieprincipe die eigen is aan het Harmonisch Park- en Groenbeheer en dan vooral op het vlak van eigen initiatieven. Die sterke betrokkenheid bij het lokale groenbeleid en –beheer versterkt in grote mate het maatschappelijk draagvlak rond groen.

Artikel 361B4146: Dotatie aan het Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			444	100%	494	534
GOK			444	100%	494	534

Er werd een kredietverhoging van 40 ke doorgevoerd vanuit artikel 361B1207 voor de vorming van de natuurarbeiders.

Artikel 361B5321: Investeringsubsidies in het kader van het bosbeheer, de groenvoorziening, de visserij, de jacht en de vogelbescherming (o.a. subsidies voor de bebossing van landbouwgronden)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			1.186	66%	1.425	1.530
GOK			1.189	21%	1.009	900

Op dit artikel worden kosten aangerekend die voorkomen uit de subsidieregeling bebossing van landbouwgronden. In de loop van 2003 wordt verwacht dat de nieuwe subsidieregeling in uitvoering van het huidige ontwerp "betreffende de subsidiëring van de bebossing van landbouwgronden ter uitvoering van de Verordening (EG) Nr. 1257/1999 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) en tot wijziging en instelling van een aantal verordeningen" operationeel zal worden. Het voorontwerp werd op 24 mei 2002 principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. Belangrijk verschil met het vorige besluit is dat landbouwers voor een langere periode zullen kunnen genieten van inkomenssteun indien ze beslissen om de gronden die ze gebruiken te bebossen. De budgettaire consequenties zullen vooral in 2004 volop voelbaar zijn zodat het budget naar 2004 wordt opgetrokken (overheveling van artikel 361B3307).

Dit artikel bevat tevens de kredieten die bestemd zijn voor het ondersteunen van vernieuwende en voorbeeldstellende projecten in het kader van het Harmonisch Park- en Groenbeheer en voor pilootprojecten met betrekking tot nieuwe technieken en vernieuwende inzichten.

PROGRAMMA 61.1 MINAFONDS AFDELING WATER

DEEL 1: EVOLUTIE VAN DE KREDIETEN

/

DEEL 2: INHOUDELIJKE TOELICHTING

Afdeling Water

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

Zie bespreking programma 61.5 – Administratieve begroting

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Begrotingsartikel 361B1274: Uitgaven in verband met de grondwaterproblematiek (o.m. het opzetten, het in stand houden en het monitoren van het grondwaterkwaliteitsmeetnet, sensibilisering en maatregelen ter bescherming van het grondwater)

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			840	74%	840	1.700
GOK			848	26%	848	1.708

Dit artikel betreft onder meer allerhande uitgaven in verband met het grondwaterkwaliteitsmeetnet, in het bijzonder het uitvoeren van meetcampagnes in de nieuwe en bestaande meetputten (in totaal 2.100 stuks) om zo de grondwaterkwaliteit te monitoren. Normaliter wordt 2 keer per jaar bemonsterd, in de kwetsbare gebieden 4 keer per jaar. In het kader van de EG-nitratenrichtlijn dient er immers gerapporteerd te worden over de toestand van het grondwater in verband met nitraatverontreiniging uit de landbouw. Door de enorme uitbreiding van het meetnet in de loop van 2003 zullen in 2004 significant meer analyses moeten worden uitgevoerd. Het beschikbare krediet werd dan ook substantieel verhoogd om de uitvoering van al deze analyses mogelijk te maken.

Naast de meting van nitraten worden ook de pesticiden in het grondwater onderzocht.

Het opgerichte meetnet is essentieel om de gegevens te verwerven die noodzakelijk zijn voor de onderbouwde evaluatie van de grondwaterkwaliteit in Vlaanderen en dit onder meer ten behoeve van de naleving van de nitraatrichtlijn en de kaderrichtlijn Water.

Begrotingsartikel 361B1275: Uitgaven in verband met het opstellen van de bekkenbeheerplannen en waterhuishoudingsplannen en met betrekking tot het uitvoeren van ecologische studies voor de onderbouwing van de inrichting van waterlopen en hun valleien

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			686	75%	729	1.040
GOK			963	45%	1.308	1.049

Door de goedkeuring van het decreet integraal waterbeleid op 9 juli 2003, is definitief uitgetekend binnen welk tijds kader de opmaak van de bekkenbeheerplannen moet zijn afgerond. Concreet komt het er (gelet op de relatief zware goedkeuringsprocedure van de bekkenbeheerplannen) op neer dat de ontwerpplannen medio 2005 klaar moeten zijn. Dit betekent dat alle nog uit te voeren aanvullende onderzoek in 2004 moeten worden opgestart om de resultaten die hier uit voortvloeien nog te kunnen verwerken. Daarnaast zal ook de communicatie worden opgevoerd, te meer daar bijvoorbeeld in 2004 al plannen (onder meer voor het Ijzer- en Denderbekken) af moeten zijn.

Begrotingsartikel 361B6322: Subsidiëring van de gemeenten voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen (besluit van de Vlaamse regering van 1 februari 2002) en de aanvullende bijdrage aan gemeentebesturen voor de aanleg of verbetering van rioleringen conform het besluit van de Vlaamse regering van 31 maart 1993

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			65.764	100%	65.764	66.750
GOK			46.838	87%	45.000	50.675

Op basis van de gegevens van de voorgaande jaren werd een inschatting gemaakt van het vereiste ordonnanceringskrediet voor 2004. Op basis van deze gegevens kan geconcludeerd worden dat in 2004 meer ordonnanceringskredieten vereist zullen zijn.

Begrotingsartikel 361B6329: Subsidies aan drinkwatermaatschappijen en openbare besturen voor de uitbouw van tweedecircuitwater ter bescherming van het grondwater

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK					-	1.500
GOK					-	0

De voorbije jaren is steeds duidelijker geworden dat in sommige watervoerende lagen in Vlaanderen de onttrekking van grondwater de natuurlijke aanvulling van bepaalde lagen ver overstijgt. Om tot een duurzame situatie te komen is het niet enkel voldoende om het gebruik van het grondwater zo veel mogelijk te beperken, het is ook belangrijk om alternatieven aan te reiken.

Tot op heden is het aanleggen van grijswatercircuits (bijvoorbeeld de verdeling van gezuiverd afvalwater, oppervlaktewater e.d.m.) nog niet opgestart. De belangrijkste reden hiervoor is dat de kostprijs van grijswater substantieel hoger is dan de kostprijs van grondwater. Om hierin verandering te brengen wordt voorgesteld om enerzijds de aanleg van grijswatercircuits te subsidiëren en anderzijds in de toekomst de kostprijs van het grondwater, op die plaatsen waar meer ecologisch verantwoorde alternatieven beschikbaar zijn, op het niveau te brengen van het aangeboden grijswater.

Aangezien de aanleg van grijswatercircuits ook van belang is voor de verder economische ontwikkeling, zal de helft van de subsidie voor rekening worden genomen van het bevoegdheidsdomein Economie.

De inschatting van de voorziene som in de begroting 2004 is gebaseerd op recente ramingen voor de kostprijs van een project dat als pilootproject zal worden uitgevoerd, meer bepaald de bouw van een zuiveringsinstallatie en bijhorende leidingen te Waregem. Het bedrag van de toelage wordt geplafonneerd op 60% van de investeringskosten. Daarnaast wordt ook een vergoeding van de algemene kosten voorzien. In een eerste fase wordt vooral de uitvoering van een eerste pilootproject vooropgesteld. Een continue evaluatie zal aangeven of en hoe dit initiatief verder moet worden gestuurd.

Aquafin

Hoofdstuk 1. Beleidsprioriteiten

A. Omschrijving van de strategische doelstellingen

In uitvoering van de decretale opdrachten heeft het Vlaams Gewest via een overeenkomst met de N.V. Aquafin haar opdrachten geconcretiseerd.

De overeenkomst legt Aquafin uitgebreide verplichtingen op met betrekking tot budget, timing en kwaliteit van de te realiseren nieuwbouw en renovatieprojecten, alsook naar effluentnormen.

B. Omschrijving van de operationele doelstellingen

Tussen het Vlaamse Gewest en de N.V. Aquafin werd een “Overeenkomst” afgesloten. De N.V. Aquafin werd daarbij belast met de volgende taken :

- het opmaken of doen opmaken van de Technische Plannen voor nieuwe rioolwaterzuiveringsinfrastructuur, inzonderheid rioolwaterzuiveringsinstallaties, collectoren, pompstations, overstorten, persleidingen, prioritaire rioleringen en aanverwante activa (hierna “de Installaties”), alsmede het uitvoeren of doen uitvoeren ervan conform het door de Vlaamse Regering vastgestelde Investeringsprogramma;
- het exploiteren of doen exploiteren van de Installaties;
- het financieren van de investeringen nodig voor de Installaties; en
- het overnemen, aanpassen en verbeteren van de bestaande Installaties, met uitzondering van niet prioritaire gemeentelijke riolen.

C. Omschrijving van de instrumenten

In dit verband worden alle redelijk en reëel gemaakte kosten die door de N.V. Aquafin worden gemaakt ter realisatie van de aan haar opgedragen taken door het Vlaamse Gewest aan de N.V. Aquafin vergoed. Deze vergoedingsstructuur kan als volgt worden gedefinieerd :

Minafonds basisallocatie 361B4100

Conform art. 45 (exploitatie-uitgaven), art. 46 (vaste kosten hoofdkantoor) en art. 47 (financieringsuitgaven en rendement Eigen Middelen) van de Overeenkomst worden deze uitgaven vergoed via artikel 361B4100 van het Minafonds.

Minafonds basisallocatie 361B6102

Conform art. 44 van de Overeenkomst worden alle investeringsuitgaven vergoed via artikel 361B6102 van het Minafonds. De eigenlijke investeringsuitgaven (aannemingskosten) worden in 15 gelijke jaarlijkse schijven aan Aquafin terugbetaald. De aanverwante investeringsuitgaven zoals studiebureaustkosten, verzekeringen, enz... worden integraal en éénmalig terugbetaald aan Aquafin en mogen max. 20 % van de jaarlijks opgedragen programma's bedragen.

D. Omschrijving van de prestaties, de prestatiedrijvers en de budgettaire parameters

Op basis van de organisatiestructuur van Aquafin (geïntegreerde organisatie projectmanagement en exploitatie, de kosten- en financieringsstructuur en de ontwikkelde opvolgingsystemen (boordtabellen) kan een cost-plus-incentive-fee regeling prikkels genereren tot doelmatige middelenbesteding.

Voor het beheer en de coördinatie van de omvangrijke infrastructuurwerken maakt Aquafin gebruik van een geautomatiseerde projectendatabank.

Een projectcosting gekoppeld aan de tijdsopvolging en de analytische boekhouding maakt de opvolging van elk project mogelijk (normtoetsing en bijsturing financiële implicaties).

Hoofdstuk 2. Toelichting per basisallocatie

Artikel 361B1220: Uitgaven met betrekking tot externe expertise in het kader van de hernegotiatie van de beheersovereenkomst met Aquafin

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			124	100%	460	74
GOK			273	79%	519	150

Krediet bestemd voor externe ondersteuning in het kader van de begeleiding van de hernegotiatie van de beheersovereenkomst Aquafin.

Krediet 2003 was eenmalig verhoogd voor overeenkomst met Allen & Overy.

Artikel 361B4100: Lopende uitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaams Gewest en de NV Aquafin

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			209.891	100%	222.858	219.261
GOK			209.891	100%	235.726	219.261

Artikel 361B6102: Investeringsuitgaven in toepassing van de overeenkomst van 10 november 1993 tussen het Vlaams Gewest en de NV Aquafin

	2001		2002		2003	2004
	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Uitvoering %	Krediet	Krediet
GVK			113.709	100%	141.620	148.864
GOK			113.709	100%	163.384	148.864

De globale stijging wordt o.a. veroorzaakt door :

- de terugbetaling van de investeringen in 15-den;
 - een verdere toename van de rentelasten door de financiering van de nieuwe investeringen en de kosten verbonden aan de extra financiering inclusief de aflossing ervan.
 - bovendien is er een toename van de vaste kosten hoofdkantoor en de werkingsuitgaven van Exploitatie.
- Verder is er een spreiding van de terugbetaling van de éénmalige investeringsuitgaven in 2004.